

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

Pillar of the Kingdom

นางสาวชยากร นรินทร์หงษ์ทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF USING STUDENT DEVELOPMENT ACTIVITY SERIES ON SOCIAL
SKILLS AND AGGRESSIVE BEHAVIOURS OF EIGHTH GRADE STUDENTS

Pillar of the Kingdom

Miss Chayakorn Narinhongtong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

Pillar of the Kingdom

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทาง

สังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย

นางสาวชยากร นรินทร์หงษ์ทอง

สาขาวิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชยากร นรินทร์หงษ์ทอง : ผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (EFFECTS OF USING STUDENT DEVELOPMENT ACTIVITY SERIES ON SOCIAL SKILLS AND AGGRESSIVE BEHAVIOURS OF EIGHTH GRADE STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 169 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ แบบวัดทักษะทางสังคม และแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง จำนวน 9 ครั้ง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two- way repeated ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนทำกิจกรรม และลดลงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยของทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพัฒนาการของคะแนนทักษะทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 6.91 ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุม คิดเป็นร้อยละ 5.62 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง คิดเป็นร้อยละ 5.36 ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุม มีคะแนนพัฒนาการลดลง คิดเป็นร้อยละ 3.38 เมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า พัฒนาการของพฤติกรรมก้าวร้าวในช่วงที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

สาขาวิชา วิจัยการศึกษา

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อผู้วิจัย.....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

5183805027: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORDS: SOCIAL SKILLS / AGGRESSIVE BEHAVIORS / LEARNER DEVELOPING ACTIVITIES

CHAYAKORN NARINHONGTONG: EFFECTS OF USING STUDENT DEVELOPMENT

ACTIVITY SERIES ON SOCIAL SKILLS AND AGGRESSIVE BEHAVIOURS OF EIGHTH

GRADE STUDENTS. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. DUANGKAMOL

TRAIWICHITKHUN, Ph.D., 169 pp.

The purpose of this research were to study the effect of learner developing activities to the social skills and aggressive behaviors of eighth grade students and compare the social skills and aggressive behaviors of eighth grade students in the two between group attend the learner developing activities to develop social skills and group attend learner developing activities a normal. The sample consisted of eighth grade students. They were divided into two groups for experiment .The tools consisted of learner developing activities on the social skills and learner developing activities, the social skill test and the aggressive behavior test. The sample group participated in activation for 9 weeks one hour per weeks for a total of 9 session .Statistical analysis was performed in terms of Two - way repeated ANOVA.

The research results were

1. The experimental group which after the treatment were significantly in lower aggressive behaviors scores than before the treatment and the control group at level 0.05. Part of social skills of the experimental group and control group had no significantly different at level 0.05.

2. The experimental group had higher develop score of social skills 6.91 % while the control group had higher score of social skills 5.62 % and compare both group develop score of social skills had no significantly different at level 0.05. Part of the develop score of aggressive behaviors the experimental group had lower develop score of aggressive behaviors 5.36 % While the control group had lower develop score of aggressive behaviors 3.38 % and compare both group develop score of aggressive behaviors had significantly different at level 0.05 in the 4th development of aggressive behaviors.

Department : Educational Research and Psychology

Student's Signature

Field of Study : Educational Research

Advisor's Signature

Academic Year : 2009

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีด้วยความกรุณาและความเอาใจใส่อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งคอยให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้ความรู้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ดูแลเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือ กำลังใจและให้โอกาสผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้เรื่องต่างอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัยมากมายในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและในสนามชีวิต ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัย ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ คอยดูแลเอาใจใส่ ห่วงใย ผู้วิจัยด้วยความเมตตากรุณาเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ทุกๆ คนที่คอยให้กำลังใจยามข้าพเจ้าเหนื่อยล้าและรู้สึกท้อแท้ ตลอดจนให้ความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้าย ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่ข้าพเจ้ารัก ที่ท่านให้ความเอาใจใส่ ห่วงใย ดูแล และคอยให้กำลังใจในยามที่ข้าพเจ้าเหนื่อยล้าเป็นอย่างดี และให้การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษามาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	10
ตอนที่ 2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	24
ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะทางสังคม.....	29
ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	43
ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงทดลอง.....	53
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
รูปแบบการวิจัย.....	60
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	61
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การออกแบบการวิจัยตามหลัก Max Min Con.....	62

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	64
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	86
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสภาพก่อนการทดลอง.....	89
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย.....	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
สรุปผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	116
รายการอ้างอิง.....	118
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	129
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	131
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและแบบปกติที่แก้ไข.....	133
ภาคผนวก ง แบบวัดทักษะทางสังคม.....	149
ภาคผนวก จ แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว.....	155
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงและอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะทางสังคมและแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว.....	158
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	169

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ขอบเขตของการเป็นวัยรุ่น (Steinberg , 1996).....	11
2.2	การสังเคราะห์องค์ประกอบทางสังคม.....	36
2.3	ลักษณะรูปแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากการวิเคราะห์ของ Buss(1961).....	44
2.4	ประเภทของการออกแบบการทดลอง.....	55
3.1	เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	63
3.2	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของทักษะทางสังคมกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม.....	65
3.3	การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ.....	65
3.4	กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ของกลุ่มทดลองและควบคุม.....	70
3.5	แสดงค่าดัชนี IOCของแบบวัดทักษะทางสังคม ทั้ง 5 ฉบับ.....	75
3.6	การทดสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของ คะแนนทักษะทางสังคม	77
3.7	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคม จำนวน 5 ฉบับ.....	77
3.8	ค่าดัชนี IOCของแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 5 ฉบับ.....	80
3.9	การทดสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของ คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว.....	81
3.10	ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 5 ฉบับ	82
4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ย และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	86
4.2	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง.....	88
4.3	วิเคราะห์การแจกแจงปกติ (Normality).....	89
4.4	ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว.....	90
4.5	การทดสอบ Sphericity ของคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมวัด 5 ครั้ง.....	91

ตารางที่	หน้า
4.6	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง..... 91
4.7	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคม ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของกาทดลอง..... 92
4.8	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียน 2 กลุ่ม จำนวน 5 ครั้ง..... 93
4.9	การทดสอบ Sphericity ของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลอง วัด 5 ครั้ง..... 94
4.10	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง..... 94
4.11	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลอง..... 95
4.12	การทดสอบ Sphericity ของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มควบคุม วัด 5 ครั้ง..... 95
4.13	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง..... 96
4.14	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มควบคุม..... 96
4.15	การทดสอบ Sphericity ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัด 5 ครั้ง..... 98
4.16	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง..... 98
4.17	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง..... 99
4.18	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน 2 กลุ่ม..... 100
4.19	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน 2 กลุ่ม จำนวน 5 ครั้ง..... 100

ตารางที่		หน้า
4.20	การทดสอบ Sphericity ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนกลุ่มทดลอง วัด 5 ครั้ง.....	101
4.21	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง.....	101
4.22	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	102
4.23	การทดสอบ Sphericity ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มควบคุม วัด 5 ครั้ง.....	103
4.24	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง.....	103
4.25	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	104
4.26	การเปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ช่วง.....	106
4.27	การเปรียบเทียบพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ช่วง.....	107

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงความคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่.....	12
2.2	ความสัมพันธ์ของปัจจัยสามปัจจัยซึ่งกำหนดซึ่งกันและกันระหว่างพฤติกรรม (B) บุคคล ซึ่งได้แก่ ปัญญา ซื่อภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ (P) และสภาพแวดล้อม(E).....	49
2.3	ลักษณะ/องค์ประกอบพื้นฐานของการวิจัยเชิงทดลอง.....	54
2.4	แบบแผนการทดลอง SPF-p.q.....	57
3.1	รูปแบบการวิจัย.....	60
3.2	สรุปแผนการดำเนินการทดลอง.....	83
4.1	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง.....	97
4.2	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง.....	104

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์ของโลกก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางการสื่อสารและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน (ไชยศาสตร์ ยิ่งสุขวัฒนา , 2546) ทำให้ข่าวสารส่งถึงกันได้อย่างรวดเร็วในทุกมุมโลก ซึ่งนอกจากข่าวสารแล้วยังมีสิ่งที่ได้รับจากความก้าวหน้าทางการสื่อสาร เช่น การส่งผ่านของวัฒนธรรม ค่านิยม และพฤติกรรมถูกเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง สำหรับประเทศไทยมีการรับเอาวัฒนธรรม และพฤติกรรมจากประเทศอื่นมา โดยในบางครั้งสิ่งที่ได้รับมาเหล่านี้อาจจะเกิดความไม่เหมาะสมกับสังคมและความเป็นอยู่ของคนไทย จึงเป็นสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการรับวัฒนธรรมเข้ามาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางด้านพฤติกรรมและการแสดงออกในทางที่ผิด ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการลอกเลียนแบบจากสื่อโทรทัศน์และสื่อ อื่น ๆ ผ่านทางละคร การ์ตูน ภาพยนตร์ และข่าว (นภดล กรรณิการ์ , 2549) เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย การใช้ภาษา การรวมกลุ่มเลียนแบบ ซึ่งจะนำไปสู่จนปัญหาและการเกิดความรุนแรงรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้น สำหรับกรุงเทพมหานครเป็นจุดศูนย์กลางความเจริญของประเทศไทย เป็นบริเวณที่มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ทำให้ประชาชนในกลุ่มนี้จะได้รับข้อมูลและข่าวสารจำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มที่รับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทำให้เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการปัญหาเนื่องมาจากการได้รับสื่อ เช่น ปัญหาอาชญากรรม จากข้อมูลสถิติของการเกิดปัญหาอาชญากรรมมวลรวมปี 2551 มีคดีเกิดขึ้นจำนวน 458,188 คดี เพิ่มขึ้นจากปี 2550 จำนวน 34,935 คดี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.25 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2551) นอกจากนี้จะพบว่าปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้นทุกวัน ดังจะสามารรถเห็นได้จากข่าวตามสื่อ ต่าง ๆ จากโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ที่มีการรายงานข่าวเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม และในระยะหลังแนวโน้มของผู้ที่ก่อคดีอาชญากรรมจะมีอายุลดลงมาอยู่ในช่วงของเด็กและเยาวชนที่เป็นช่วงวัยเรียน

จากพฤติกรรมที่พบมากในปัจจุบันและมีความน่าสนใจที่จะศึกษา และหาทางแก้ไข คือ ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชน ซึ่ง Freud (1939) กล่าวว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวมาตั้งแต่เกิด และความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ซึ่งสัญชาตญาณเป็นส่วนของอิด (id) ซึ่งเป็นความต้องการของร่างกายมนุษย์โดยธรรมชาติ และ Dollard (1939) กล่าวถึง

สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า การเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมักเป็นผลจากความคับข้องใจเสมอ และ “ความคับข้องใจจะก่อให้เกิดแรงผลักดัน” (drive) ซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าวบางรูปแบบเสมอ ในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมาของเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่จะแสดงออกมาในรูปของ พฤติกรรมก้าวร้าวทางด้านกาย และ วาจา ซึ่งเป็นปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับนักเรียนทั่วไป และสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ที่ทำหน้าที่ในการอบรมและสั่งสอนทั้งความรู้ทางด้านวิชาการและการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ดังนั้นในการอยู่ร่วมกันของบุคคลจำนวนมากย่อมจะมีปัญหาการกระทบกระทั่งกันเกิดขึ้น จึงเป็น สถานที่ที่มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นได้บ่อย ส่วนครูผู้สอนที่เจอนักเรียนอยู่ตลอดเวลา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน เช่น การพูดคุยและการเล่นกันในระหว่างที่ครูสอน การแกล้งเพื่อนในห้องเรียน การใช้คำพูดหยาบคาย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งสิ้น ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมาส่งผลทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ด้วยการก่อเรื่องตามความต้องการของตน เด็กกลุ่มนี้มักจะหาเรื่องทะเลาะวิวาท รังแกเพื่อน ชอบเตะ ต่อย และทำท่าย จึงทำให้ครูต้องให้ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนี้ เพราะนักเรียนที่มีพฤติกรรมเหล่านี้จะให้เกิดผลเสีย ต่อการพัฒนาทางด้านวิชาการของนักเรียน ทำให้การเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินไปได้ อย่างราบรื่นและไม่มีประสิทธิภาพ (ภรณ์ อินทรศร , 2526 อ้างถึงใน ปริศนา พิขุนทด , 2547) นอกจากนี้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนจะทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะพัฒนาพฤติกรรมทางการเรียนที่เหมาะสมซึ่งจะมีให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดี

จากปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้ครูทุกคนจำเป็นต้องมีการร่วมมือกันในการปรับปรุงและแก้ไขพฤติกรรม ซึ่งการแก้ไขของครูจะมีความแตกต่างกัน เช่น การทำโทษทางวาจา เช่น การดู ว่า ตำหนิ การทำโทษทางกาย เช่น ตี ทูป และการทำโทษทางสังคม เช่นการให้ออกมายืนหน้าห้อง การหักคะแนนความประพฤติ แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนได้ (จุมพล พูลภทธีวิน , 2521 อ้างถึงใน ปริศนา พิขุนทด , 2547) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะแก้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโดยการพัฒนาทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น คือ ทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติกับบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมกัน และแสดงออกถึงความคิดความรู้สึกของตนเองตามสิทธิ์และความพึงพอใจ ตลอดจนทำให้ความต้องการของตนได้โดยไม่ละเมิดสิทธิและความพึงพอใจของบุคคลอื่น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต , 2540) และจากการศึกษางานวิจัยของ หรรษา แก้วพลูปกรณ์ (2541) ได้ศึกษาผลการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษาพบว่า หลังจากทำกิจกรรมนักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

นอกจากนี้ ปีทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในด้านการเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในกลุ่มไม่แตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในด้านการมีมารยาทในสังคม การแสดงความรับผิดชอบและมีลักษณะความเป็นผู้นำ การช่วยเหลือผู้อื่น สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีสังคมมิติสูงกว่ากลุ่มควบคุม จากผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางสังคม โดยการนำทักษะทางสังคมมาสร้างเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้เป็นองค์ประกอบในส่วนของกิจกรรมแนะแนว (ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) โดยการนำกิจกรรมดังกล่าวมาใช้ในรูปแบบวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สร้างมาพัฒนาทักษะทางสังคมให้เพิ่มขึ้นและลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเป็นช่วงชั้นที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมมากกว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยเลือกที่จะพัฒนานักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นระดับชั้นที่อยู่ในช่วงกลางของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งนักเรียนระดับนี้จะมีช่วงอายุระหว่าง 14 -15 ปี เนื่องจาก เป็นวัยที่พบปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว และช่วงวัยที่ประสบกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม มีอัตราการเสี่ยงต่อปัญหาด้านจิตใจที่รุนแรง และสมควรได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน (รัตน ตังชลทิพย์ , 2530) ซึ่งสอดคล้องกับคมคาย อนุจันทร์ (2538) ที่อธิบายว่าภาวะของการเจริญเติบโตตามธรรมชาติบางประการที่เข้ามารบกวนพัฒนาการทำให้เกิดความไม่สมดุล และความยุ่งยากในการปรับตัว ซึ่งพบมากในช่วงอายุ 14 - 16 ปี จึงเป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและขบวนการรู้คิดต่าง ๆ ที่อาจจะดันให้พ่อแม่และสังคมคาดหวังในตัวนักเรียนมากเกินไปจนนักเรียนปรับตัวไม่ทัน ก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจ เช่น มีความวิตกกังวล คับข้องใจ ความขัดแย้ง ซึ่งเป็นสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้ นอกจากนี้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวในวัยเด็กอาจพัฒนาไปสู่ปัญหาพฤติกรรม โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมในวัยผู้ใหญ่ (นนทिया ฉายศรีศิริ , 2545)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จะปรับเปลี่ยนทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ซึ่งเป็นปัญหาในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้ไม่สามารถดำเนินการ

สอนได้อย่างราบรื่น โดยนำกิจกรรมดังกล่าวมาพัฒนาทักษะทางสังคมและลดพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนเหล่านี้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้อย่างปกติ

คำถามวิจัย

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีผลต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หรือไม่ อย่างไร
2. ทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ จะแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะสังคม (social skills) เป็นกลุ่มของทักษะที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันในสังคม อันได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม ฯลฯ รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย กฎกติกาต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงคนรอบข้างอย่างเข้าอกเข้าใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้น ดังนั้นจึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย โดยทักษะสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551) และจากการศึกษางานวิจัยของ หรรษา แก้วพลูปกรณ์ (2541) ได้ศึกษาผลการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 20 คน พบว่า หลังทดลองนักเรียนที่

ได้รับการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากผลงานวิจัย DiBasilio, A., and Ryan M. E. (2008) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมต่อต้านอันธพาล เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเพื่อทักษะทางสังคมและความเป็นผู้นำ พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวที่ลดลง จากผลงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมมีทักษะทางสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

ตัวแปรจัดกระทำ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมแนะแนว 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร คือ

1. ทักษะทางสังคม แบ่งออกเป็น 7 ทักษะ ดังนี้ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงาน กลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะการวางแผน ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม และทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

2. พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ได้แก่ ทางด้านวาจา ทางกาย และทางใจ

ตัวแปรควบคุม ได้แก่ ทักษะทางสังคมที่มีอยู่เดิมของนักเรียน ครูผู้สอน ช่วงเวลา และระยะเวลาในการจัดกิจกรรม กิจกรรมการสอน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของทักษะทางสังคมแบ่งออกเป็น 7 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะการวางแผน ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม และทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

ทักษะความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถในการยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไปหรือที่อยู่ในความดูแลของตน เช่น การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การยอมรับผิดในสิ่งที่ตนกระทำ การทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวในการทำหน้าที่ภายในกลุ่ม ทั้งการทำหน้าที่เป็นผู้นำของกลุ่มในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มและการปฏิบัติตามข้อตกลงในกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มสามารถทำงานสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกันได้ เช่น การทำงานต่าง ๆ ได้สำเร็จและไม่มีปัญหาขัดแย้งเกิดขึ้น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับบทบาทของบุคคลภายในกลุ่ม

ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการทำงานกับคนอื่น ๆ เช่น การยอมรับสิทธิของผู้อื่น การร่วมมือกันในการทำงาน และการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎกติกาของกลุ่ม เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง

ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม หมายถึง ความสามารถในการทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานของกลุ่มหมดไป โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหา ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และพิจารณาหาทางเลือกได้อย่างเหมาะสม

ทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการดูแลเอาใจใส่ มีน้ำใจ และการสละเวลา แรง และความสามารถของตน เพื่อทำให้งานและปัญหาของผู้อื่นสำเร็จลุล่วง เช่น การช่วยครูถือของ การช่วยเพื่อนทำงาน การช่วยเหลือเมื่อได้รับการขอร้องจากบุคคลอื่น

ทักษะการวางแผน หมายถึง ความสามารถในการกำหนดแผนงานหรือกิจกรรม พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างระบบและมีระเบียบ ทำให้งานหรือกิจกรรมสามารถสำเร็จลุล่วง

ทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง รู้จักหน้าที่ และบทบาทที่ตนควรปฏิบัติในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม

เช่น ในฐานะนักเรียนมีหน้าที่ในการเรียนหนังสือและเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดให้ ในฐานะที่เป็นบุตรมีหน้าที่ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ในบ้าน

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมา จนทำให้บุคคลอื่นหรือตนเองได้รับบาดเจ็บ หรือเกิดความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งทรัพย์สิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย หมายถึง พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และเจ็บปวด ต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งของ โดยแสดงออกมาทางอวัยวะทางร่างกาย เช่น แขน ขา

พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายและเจ็บปวด ต่อตนเอง ผู้อื่น โดยแสดงออกมาทางคำพูด เช่น การด่าว่า การพูดคำหยาบ

พฤติกรรมก้าวร้าวทางใจ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากจิตใจของบุคคล ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความสัมพันธ์อันดีของเพื่อนด้วยกัน เช่น กีดกันเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่ม ปล่อยข่าวลือให้คนอื่นได้รับความเสียหาย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ครูได้สร้างค่านิยมและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อให้สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ หมายถึง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนได้จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และต้องการโดยผ่านการจัดกิจกรรมเพื่อก่อให้เกิดเข้าใจในตนเองและสามารถพัฒนาตนเอง ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมทั้งแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่น กิจกรรมสำรวจอาชีพ กิจกรรมความขยันสู่ความสำเร็จ และกิจกรรมสิ่งที่ฉันปฏิเสธ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม หมายถึง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ผู้วิจัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนทางด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม จนทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะทางสังคมและลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยเป็นกิจกรรมที่ได้ผสมผสานระหว่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม มีองค์ประกอบของทักษะทางสังคม 7 ทักษะ โดยผู้วิจัยสร้างและปรับรูปแบบจากทักษะทางสังคมทั้ง 7 ทักษะมาเป็นกิจกรรมทั้งหมด

6 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมทำความรู้จักตนเอง กิจกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง กิจกรรมติดตามวางแผน กิจกรรมบทบาทของผู้นำและผู้ตาม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และ กิจกรรมสร้างทีมงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อได้รูปแบบของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่จะใช้พัฒนาทักษะทางสังคมที่สามารถลดพฤติกรรมที่ก้าวร้าวของนักเรียน
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูที่ปรึกษาและโรงเรียน ในการนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม มาใช้เป็นแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถแบ่งออกเป็น 6 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

- 1.1. ความหมายของวัยรุ่น
- 1.2. พัฒนาการของวัยรุ่น
- 1.3. อิทธิพลที่มีต่อวัยรุ่น

ตอนที่ 2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 2.1. ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2. ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.3. หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.4. เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.6. ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.7. การจัดเวลาเรียน

ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

- 3.1. ความหมายของทักษะทางสังคม
- 3.2. ความสำคัญของทักษะทางสังคม
- 3.3. องค์ประกอบของทักษะทางสังคม
- 3.4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
- 3.5. การพัฒนาทักษะทางสังคม
- 3.6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

- 4.1. ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว
- 4.2. ประเภทของพฤติกรรมก้าวร้าว
- 4.3. ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว
- 4.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงทดลอง

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัยรุ่น

1.1. ความหมายของ “วัยรุ่น”

Steinberg (1996) ได้กล่าวถึง วัยรุ่น หรือ “adolescence” มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “adolescere” หมายถึง การเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น ช่วงวัยรุ่นจึงหมายถึง ช่วงเวลาแห่งการเติบโต จากวัยเด็กที่ยังขาดวุฒิภาวะไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจำเป็นต้องมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน ในการเข้าสู่วัยรุ่นของเด็กชายและเด็กหญิงนั้นถือเอาการเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ ทั้งสองเพศจะเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศไม่พร้อมกันขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมหลายประการ เช่น อาหาร สภาพความเป็นอยู่ ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงสภาพแวดล้อมอื่นๆ (พรพิมล เจียมนาคินทร์ , 2539)

Dusek (1987) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นว่า วัยรุ่น หมายถึง วัยที่เชื่อมระหว่างความเป็นเด็กกับการเป็นผู้ใหญ่ เป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมจากเด็กให้เป็นแบบผู้ใหญ่ที่สังคมยอมรับ การเป็นวัยรุ่นจึงมิได้มีเพียงการเติบโตทางร่างกายเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึงการเติบโตทางสังคมซึ่งอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นอีกด้วย ดังนั้น วัยรุ่นถือเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต คืออยู่ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่ต้องเรียนรู้ถึงความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นวัยที่มักเกิดปัญหาในชีวิตมากที่สุด

Erikson (1968) ให้ความเห็นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มนุษย์พยายามค้นหาความต้องการที่แท้จริง เรียนรู้บทบาทหน้าที่ และพัฒนาความสามารถเฉพาะตน เพื่อที่จะวางแผนชีวิตต่อไปในอนาคต ซึ่งถ้าในขณะนี้วัยรุ่นประสบความสำเร็จในการค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ก็จะส่งผลให้วัยรุ่นเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่รู้จักความสามารถของตน รวมทั้งมีการวางแผนชีวิตที่เหมาะสม ในทางตรงกันข้าม หากเกิดความล้มเหลวในการค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตน วัยรุ่นก็จะสับสนในบทบาทหน้าที่ และมีผลกระทบต่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต นอกจากนี้วัยรุ่นที่ค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองแล้ว วัยรุ่นยังปรารถนาที่จะเป็นเหมือนผู้ใดผู้หนึ่งในสังคม นั่นคือวัยรุ่นจะเลือกเอาลักษณะบางอย่างของผู้อื่นมาใช้เป็นลักษณะของตนเอง โดยต้นแบบมักจะได้แก่ พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง และครูอาจารย์ แต่การเลียนแบบพฤติกรรมนั้นมิได้จำกัดเฉพาะพฤติกรรมที่ดี วัยรุ่นอาจรับเอาลักษณะก้าวร้าว หรือรุนแรงมาได้หากวัยรุ่นผู้นั้นประสบกับเหตุการณ์ที่โหดร้าย หรือรุนแรงในชีวิต หรืออาจจดจำพฤติกรรมที่ไม่ดีมาจากบุคคลที่ใกล้ชิด ภาพยนตร์ ละคร หรือเกมต่อสู้ต่างๆ ก็ได้

องค์การอนามัยโลก (1987) ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า “วัยรุ่น” หมายถึงช่วงชีวิตซึ่ง

1. มีพัฒนาการด้านร่างกายตั้งแต่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศจนกระทั่งถึงมีวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์
2. มีพัฒนาการทางด้านจิตใจโดยเปลี่ยนจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่
3. เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพการพึ่งพาทางเศรษฐกิจไปสู่การพึ่งตนเอง

Steinberg (1996) กล่าวถึงความหมายของวัยรุ่น วัยรุ่น หรือ “adolescence” มาจากคำกริยาในภาษาละตินว่า “adolescere” หมายถึง การเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ โดยเป็นช่วงทศวรรษที่สองของชีวิต และได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่านักสังคมศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นโดยตรงมักจะจำแนกวัยรุ่นออกเป็น 3 ช่วงวัย ได้แก่ วัยรุ่นตอนต้นมีช่วงอายุตั้งแต่ 11 ถึง 14 ปี วัยรุ่นตอนกลางมีอายุตั้งแต่ 15 ถึง 18 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย หรือเยาวชนมีช่วงอายุตั้งแต่ 19 ถึง 21 ปี ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัยเริ่มเข้าเรียนในชั้นมัธยมต้น มัธยมปลาย และมหาวิทยาลัย

เนื่องจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัยรุ่นมักพบปัญหาในการให้คำจำกัดความของวัยรุ่น รวมถึงการกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการเป็นวัยรุ่น Steinberg (1996) จึงได้เสนอแนะตัวอย่างในการกำหนดขอบเขตของการเป็นวัยรุ่นดังปรากฏใน ตารางที่ 2.1 ขอบเขตของการเป็นวัยรุ่น

ตารางที่ 2.1 ขอบเขตของการเป็นวัยรุ่น (Steinberg, 1996)

	เมื่อเริ่มเป็นวัยรุ่น	เมื่อสิ้นสุดวัยรุ่น
ด้านร่างกาย	มืออวัยวะสืบพันธุ์สมบูรณ์ แต่การทำงานของอวัยวะเพศยังไม่สมบูรณ์	สามารถสืบพันธุ์โดยการร่วมเพศ
ด้านอารมณ์	เริ่มแยกตัวออกจากผู้ปกครอง	แยกตัวเป็นอิสระจากผู้ปกครอง
ด้านความรู้ความเข้าใจ	มีความสามารถในการใช้เหตุผลมากขึ้น	มีความสามารถในการใช้เหตุผลได้เป็นอย่างดี
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	เปลี่ยนจากความสนใจในพ่อแม่มาเป็นสนใจเพื่อนฝูง	พัฒนาความสัมพันธ์และความสนิทสนมกับเพื่อนฝูง
ด้านสังคม	เริ่มเรียนรู้การทำงานแบบผู้ใหญ่ เรียนรู้เรื่องครอบครัว และหน้าที่พลเมือง	มีภาวะของความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว สามารถหาเอกลักษณ์ของตัวเองได้
ด้านการศึกษา	เริ่มเข้าเรียนในชั้นมัธยมต้น	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ด้านนิติคุณ	มีภาวะเป็นผู้เยาว์	บรรลุนิติภาวะ

กองทุนเพื่อกิจกรรมประชากรแห่งสหประชาชาติ หรือ UNFPA (United Nations Fund for Population Activities) ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่น (adolescence) คือ บุคคลในช่วงอายุตั้งแต่ 10 ถึง 19 ปี โดยแบ่งเป็น วัยรุ่นตอนต้นอายุ 10 ถึง 14 ปี และวัยรุ่นตอนปลายอายุ 15 ถึง 19 ปี และเยาวชน (youth) มีช่วงอายุตั้งแต่ 15 ถึง 24 ปี (UNFPA , 2005)

ในประเทศไทย มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่น ทั้งในด้านจิตวิทยา ชีววิทยา และสังคมวิทยา ซึ่งหลายท่านได้ให้นิยามของคำว่าวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2538) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นจะมีอายุตั้งแต่ 12 ถึง 20 ปี โดยแบ่งวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. วัยย่างเข้าสู่วัยรุ่น อายุตั้งแต่ 11 หรือ 12 ปี ถึง 13 หรือ 14 ปี
2. วัยรุ่นตอนต้น อายุตั้งแต่ 13 ถึง 14 ปี ถึง 16 หรือ 17 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย อายุตั้งแต่ 17 ปี ถึง 19 หรือ 20 ปี

โดยได้เสนอเป็นแผนภูมิแสดงความคาบเกี่ยวของช่วงวัยต่างๆ แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง ดังในแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.1 แสดงความคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยย่างเข้าสู่ผู้ใหญ่

อัมพร ไชตระกูล (2538) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการระหว่างอายุ 12 ปีถึง 20 ปี ในช่วงการเจริญเติบโตที่ยาวนานนี้มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ การเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและจิตใจ มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่จะทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการ ไม่ว่าจะเป็นค่านิยม วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

พรศรี วรรณะลัญญ์ (2541) กล่าวว่า วัยรุ่น หมายถึง ช่วงระยะเวลาของบุคคลที่อยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงของความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งระยะวัยรุ่นของไทยอยู่ในช่วง 13-21 ปี และสามารถแบ่งระยะวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะย่อย ดังนี้

1. ระยะวัยรุ่นตอนต้น (early adolescent) ระยะนี้เป็นระยะที่เด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น อายุระหว่าง 13-15 ปี เป็นช่วงของการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพร่างกายที่เปลี่ยนไป พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นระยะนี้จึงพุ่งเข้าหาตนเอง มีความสนใจในรูปร่างของตน เฟื่องพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ภายนอกและการเปลี่ยนแปลงร่างกายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเพศ

2. ระยะวัยรุ่นตอนกลาง (middle adolescent) ระยะนี้เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลาง อยู่ในช่วงอายุประมาณ 15-18 ปี เป็นระยะที่ผ่านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้แล้ว เด็กระยะนี้จะพุ่งความสนใจเพื่อค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นระยะนี้จะชอบอิสระ ชอบทดลอง และต้องการเป็นตัวของตัวเอง โดยมีทัศนคติและค่านิยมของตนเอง ตลอดจนมีการวางแผนในอนาคต นอกจากนั้น ระยะนี้เด็กยังมีความสัมพันธ์กับเพื่อนเพศตรงข้ามอีกด้วย

3. ระยะวัยรุ่นตอนปลาย (late adolescent) ระยะนี้เป็นระยะวัยรุ่นช่วงสุดท้ายก่อนที่จะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ จะอยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี เป็นระยะที่เด็กวัยรุ่นเริ่มจัดรูปแบบของตนเอง

Hurlock (1973 อ้างถึงใน อรรถนลิน ไชยวสุ , 2547) กล่าวว่า “วัยรุ่น” มาจากรากศัพท์เดิมในภาษาลาตินว่า adolescere มีความหมายว่า เป็นการเจริญเติบโตเข้าสู่วุฒิภาวะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาพร้อม ๆ กันไป ระยะวัยรุ่นเป็นระยะที่อยู่ระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่

กฤษณา บุญพิทักษ์ (2547) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็กและก้าวไปสู่วัยผู้ใหญ่

อัมพร เบญจพลพิทักษ์ (2552) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescent) หมายถึง ช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในระยะการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม รวมทั้ง มีการพัฒนาทางเพศที่สมบูรณ์ (full sexual maturation)

1.2. พัฒนาการของวัยรุ่น

พัฒนาการ (Development Theories) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือการเจริญงอกงาม ทั้งในโครงสร้าง (Structure) และแบบแผน (Pattern) ของอินทรีย์ทุกส่วน มนุษย์ทุกคนต้องผ่าน ขั้นตอนของพัฒนาการตลอดชีวิต ดังนั้นเรื่องพัฒนาการจึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่นักจิตวิทยาให้ความสนใจศึกษา

องค์ประกอบที่มีผลต่อพัฒนาการของมนุษย์ คือ 1. พันธุกรรม (Heredity) 2. วุฒิภาวะ (Maturation) 3. การเรียนรู้ (Learning) และ 4. สิ่งแวดล้อม (Environment) ดังนี้

1. พันธุกรรม คือ ลักษณะต่าง ๆ ทั้งทางกายและทางพฤติกรรมที่ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลาน การถ่ายทอดนี้ผ่านทางเซลล์สืบพันธุ์ของพ่อและแม่ ลักษณะต่าง ๆ จากพ่อและแม่จะถ่ายทอดไปสู่ลูกโดยทางเซลล์สืบพันธุ์ ซึ่งเรียกว่า โครโมโซม (Chromosome) สำหรับมนุษย์จะมีโครโมโซม 23 คู่ หรือ 46 ตัวมีอยู่คู่หนึ่งที่ทำหน้าที่กำหนดเพศหญิงหรือเพศชาย

อิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อมนุษย์คือ เป็นตัวกำหนดเพศ รูปร่าง ชนิดของโลหิต สีผม ผิวตา และระดับสติปัญญา เป็นต้น

2. วุฒิภาวะ เป็นกระบวนการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของบุคคลโดยไม่ต้องอาศัยการฝึกหัดหรือประสบการณ์ใด ๆ เช่น การยืน การเดิน การวิ่ง การเปล่งเสียง ซึ่งเป็นพื้นฐานตามธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นไปตามปกติเมื่อถึงวัยที่สามารถจะกระทำได้

3. การเรียนรู้ เป็นพัฒนาการที่เกิดจากประสบการณ์และการฝึกหัด หรือความสามารถทางทักษะอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์และการฝึกหัดเป็นพื้นฐานสำคัญ ดังนั้นนักจิตวิทยาที่สนใจเรื่องการเรียนรู้ จึงให้ความสำคัญกับเรื่องความพร้อม (Readiness) ว่าเป็นสิ่งสนับสนุนในเรื่องการเรียนรู้เป็นอย่างมาก จากการศึกษาเรื่องความพร้อม นักจิตวิทยาได้แบ่งแนวความคิดออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 ความพร้อมเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Readiness Approach) กลุ่มนี้มีความเห็นว่า ความพร้อมของบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเมื่อถึงวัยหรือเมื่อถึงระยะเวลาที่เหมาะสมที่จะทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดได้ ดังนั้นในกลุ่มนี้จึงเห็นว่าการทำอะไรก็ตามไม่ควรจะเป็น "การเร่ง" เพราะการเร่งจะไม่ทำให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น ตรงกันข้ามอาจจะทำให้เกิดผลเสียตามมาคือ ความท้อถอย และความเบื่อหน่าย เป็นต้น

3.2 ความพร้อมเกิดจากการกระตุ้น (Guided Experience Approach) กลุ่มนี้มีความเห็นตรงข้ามกับกลุ่มแรก คือ เห็นว่า ความพร้อมนั้นสามารถเร่งให้เกิดขึ้นได้ โดยการกระตุ้น การแนะนำ การจัดประสบการณ์อื่นจะก่อให้เกิดเป็นความพร้อม ได้โดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ในช่วงวัยเด็ก ซึ่งจะเป็นวัยที่มีช่วงวิกฤติ (Critical Period) ของการเรียนรู้และการปรับตัว เป็นอย่างมาก

4. สิ่งแวดล้อม ได้แก่ สิ่งที่อยู่รอบตัวบุคคลนั้น ๆ ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต นอกจากนั้นสิ่งแวดล้อมยังหมายถึงรวมถึงระบบและโครงสร้างต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น เช่น ระบบครอบครัว ระบบสังคม ระบบวัฒนธรรม เป็นต้น

ส่วน พัฒนาการของวัยรุ่น มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษา ซึ่งหลายท่านได้ให้นิยามของคำว่าพัฒนาการของวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) กล่าวว่า พัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่น สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประการ ได้แก่

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย ร่างกายของวัยรุ่นจะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นต่อระบบอวัยวะภายใน เช่น ในระบบการย่อยอาหาร ระบบการไหลเวียนของโลหิต และระบบการผลิตฮอร์โมนของต่อมไร้ท่อ และลักษณะโครงสร้างภายนอกร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของเสียง การขยายตัวของกล้ามเนื้อและกระดูก การมีขนขึ้นตามร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะสืบพันธุ์

ทั้งนี้เพื่อให้ร่างกายของวัยรุ่นเจริญเติบโตได้เต็มที่ ผู้ใหญ่ควรเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในการก้าวเข้าสู่วัยรุ่นโดยการให้ความรู้ และคำแนะนำเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เช่น การรักษาความสะอาดร่างกาย การบริหารร่างกายเพื่อให้มีสัดส่วนงดงาม แนะนำเรื่องการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การใช้เวลาว่างให้เหมาะสม และการพักผ่อนให้พอเพียง

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ อารมณ์ของวัยรุ่นจะมีลักษณะอ่อนไหวง่าย มีอารมณ์รุนแรงอารมณ์ไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ และเกิดความเครียดได้ง่าย ทั้งนี้ เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างเห็นได้ชัด จึงทำให้เกิดความกังวลและขาดความมั่นใจในบุคลิกภาพของตนเอง การเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน และการทำงานของต่อมไร้ท่อจะทำให้วัยรุ่นมีพลังงานมาก และอาจไม่ได้ใช้พลังงานที่มีให้เกิดประโยชน์จนทำให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ เช่น ใช้เวลาส่วนตัวอยู่กับเพื่อน หรือเที่ยวเตร็ดเตร่ตามศูนย์การค้า นอกจากนี้ เมื่อต่อมเพศถูกพัฒนาเต็มที่วัยรุ่นจะเริ่มสนใจในเพศตรงข้าม และมีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้ามซึ่งบางครั้งก็อาจจะขัดใจผู้ใหญ่ และทำให้ถูกผู้ใหญ่ต่อว่าจนทำให้เกิดความเครียดได้

3. พัฒนาการทางด้านสังคม วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติ และพฤติกรรมทางสังคมในทุกด้าน ต้องการอิสระเสรีภาพในการคิด การปฏิบัติตัว การคบเพื่อน และต้องการความเป็น

ส่วนตัว จึงทำให้บางครั้งอาจเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันกับผู้ใหญ่ และส่งผลให้วัยรุ่นหันไปใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับการคบเพื่อน และต้องการเลือกกลุ่มเพื่อนที่มีค่านิยม และมีความสนใจในสิ่งเดียวกันเพื่อให้ตนเองได้รับการยอมรับ มีความรู้สึกมั่นใจ และปลอดภัย ทั้งนี้การคบเพื่อนจะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคม เรียนรู้การรักษามิตรภาพ มีความเข้าใจตัวเอง และรู้จักรับฟังความเห็นของผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับสังคม นับว่าเป็นพัฒนาการที่ยากที่สุดของวัยรุ่น

4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา ช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระดับสติปัญญาเป็นอย่างมาก นักจิตวิทยาด้านพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์กล่าวว่า สติปัญญาของมนุษย์จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างอายุ 18 ถึง 20 ปี โดยในวัยนี้มนุษย์จะสามารถให้นิยามของวัตถุสิ่งของต่างๆ ได้อย่างชัดเจน สามารถแบ่งแยกคุณลักษณะของสิ่งของต่างๆ ได้ดี มีพัฒนาการทางความคิดรวบยอด และมีความคิดในระดับที่เป็นนามธรรม พัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นปรากฏในหลายรูปแบบ เช่น รู้จักลองตั้งสมมุติฐานหลายๆ แบบเพื่อหาข้อสรุปที่ดี สามารถแก้ปัญหาหลายๆ แบบ โดยมีกระบวนการคิดที่มีระบบและมีเหตุผล มีความจำดีสามารถจดจำสิ่งที่ตนสนใจได้อย่างแม่นยำแต่มักไม่นำไปใช้ในเรื่องการเรียน มีความคิดกว้างไกล มีจินตนาการคิดฝันถึงสิ่งต่างๆ อยากรู้อยากเห็นอยากทดลอง และมีความเชื่อมั่นในความเชื่อหรือความเห็นของตนเองอย่างรุนแรง

สุริยเดว ทรีปาตี (2551) ได้กล่าวถึง พัฒนาการของวัยรุ่นว่า แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ วัยแรกรุ่น (10-13ปี) วัยรุ่นตอนกลาง (14-16 ปี) และวัยรุ่นตอนปลาย (17-19 ปี) ทั้งนี้เพื่อจะชี้ให้เห็นถึงลักษณะที่เด่นเป็นพิเศษของวัยรุ่นแต่ละช่วง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านความรู้สึกนึกคิด และความสัมพันธ์กับบิดามารดาโดยแบ่งดังนี้

1. วัยแรกรุ่น (10-13ปี) เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบ โดยจะมีความคิดหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดและแปรปรวนง่าย

2. วัยรุ่นตอนกลาง(14-16 ปี) เป็นช่วงที่วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้ว มีความคิดที่ลึกซึ้ง (Abstract) จึงหันมาใฝ่หาอุดมการณ์และหาเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อความเป็นตัวของตัวเอง และพยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็กๆ ที่ผูกพันและอยากจะทำพ่อกับแม่

3. วัยรุ่นตอนปลาย(17-19 ปี) เป็นเวลาของการฝึกฝนอาชีพ ตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสม และเป็นช่วงเวลาที่ จะมีความผูกพันแน่นแฟ้น (Intimacy) กับเพื่อนต่างเพศ สภาพทางร่างกายเปลี่ยนแปลงเติบโตโดยสมบูรณ์เต็มที่ และบรรลุนิติภาวะในเชิงกฎหมาย

การเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่น มี 3 ทาง ได้แก่ 1)การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย 2) การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ สังคม และ 3) การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ดังนี้

1.การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย

1.1. ขนาดและความสูง เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ผู้ชายจะมีอัตราเร็วในการเจริญเติบโตของไหล่มากที่สุด ทำให้วัยรุ่นผู้ชายจะมีไหล่กว้างกว่า ในขณะที่วัยรุ่นผู้หญิงมีอัตราการเจริญเติบโตของสะโพกมากกว่าผู้ชาย นอกจากนี้วัยนี้มีการเจริญเติบโตสูงใหญ่ได้รวดเร็ว โดยเฉพาะที่คอ แขน ขา มากกว่าลำตัว ทำให้วัยรุ่นรู้สึกที่ตัวเองมีรูปร่างเก้งก้าง นำรำคาญ และการเจริญเติบโตหรือการขยายขนาดของร่างกายในแต่ละส่วน อาจเกิดขึ้นไม่พร้อมกัน หรือไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน จึงเป็นเหตุทำให้เด็กตกอยู่ในความวิตกกังวลสูง

1.2. ไขมันและกล้ามเนื้อ เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงมีความหนาของไขมันที่สะสมอยู่ใต้ผิวหนังใกล้เคียงกัน จนกระทั่งอายุประมาณ 8 ปี จะเริ่มมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว วัยรุ่นชายจะมีกำลังของกล้ามเนื้อมากกว่าวัยรุ่นผู้หญิง พลังกำลังของกล้ามเนื้อจะแข็งแรงขึ้น หลังจากนั้นวัยรุ่นชายจะมีไขมันใต้ผิวหนังบางลง พร้อมกับมีกล้ามเนื้อเพิ่มมากและแข็งแรงขึ้น ทำให้วัยรุ่นชายดูผอมลงโดยเฉพาะที่ขา น่อง และแขน สำหรับวัยรุ่นหญิงจะมีการเพิ่มขึ้นของกล้ามเนื้อ แต่ขณะเดียวกันจะมีการสะสมของไขมันใต้ผิวหนังเพิ่มขึ้นอีกโดยที่น้ำหนักจะเพิ่มได้ถึงร้อยละ 25 ของน้ำหนัก โดยเฉพาะไขมันที่สะสมที่เต้านมและสะโพก ประมาณร้อยละ 50 ของวัยรุ่นหญิงจะรู้สึกไม่พอใจในรูปลักษณ์ของตน และมักคิดว่าตัวเอง "อ้วน" เกินไป มีวัยรุ่นหลายคนที่ยพยายามลดน้ำหนัก จนถึงขั้นที่มีรูปร่างผอมแห้ง

1.3. โครงสร้างใบหน้า ช่วงนี้กระดูกของจมูกจะโตขึ้น ทำให้ตั้งจมูกเป็นสันขึ้น กระดูกขากรรไกรบนและ ขากรรไกรล่างเติบโตเร็วมากในระยะนี้ เช่นเดียวกับกล่องเสียง ลำคอ ซึ่งพบว่าในวัยรุ่นชายจะเจริญเติบโตเร็วกว่าวัยรุ่นหญิงชัดเจน เป็นเหตุให้วัยรุ่นชายเสียงแตก

1.4. การเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมน ทั้งฮอร์โมนการเติบโต (growth hormone) และฮอร์โมนจากต่อมธัยรอยด์มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต รวมทั้งฮอร์โมนทางเพศ นอกจากระดับฮอร์โมนจะมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางร่างกาย และอวัยวะเพศในวัยรุ่นแล้ว ยังส่งผลถึงความรู้สึกทางอารมณ์และจิตใจ ปฏิกริยาการเรียนรู้ ฯลฯ ช่วงวัยนี้ จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความระมัดระวังตัวเองมาก

1.5. การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศ วัยรุ่นหญิงมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงระยะ 1 ปี ก่อนที่จะมีประจำเดือน โดยเฉพาะการเจริญเติบโตของเต้านม ซึ่งเริ่มมีการขยายในขนาดเมื่ออายุประมาณ 8 – 13 ปี และการมีรอบเดือนครั้งแรก จะมีเมื่ออายุประมาณ 12-13 ปี การที่มีประจำเดือนแสดงให้เห็นว่า มดลูกและช่องคลอดได้เจริญเติบโตเต็มที่ ในการมีรอบเดือนครั้งแรกอาจทำให้รู้สึกพอใจและภูมิใจที่เป็นผู้หญิงเต็มตัว หรืออาจจะรู้สึกในทางลบ คือ หวั่นไหวหวาดหวั่นหรือตกใจได้เช่นกัน ในช่วงนี้วัยรุ่นจะกังวลหมกมุ่นกับรูปร่างหน้าตา และมักใช้เวลาอยู่หน้ากระจกนานๆ เพื่อสำรวจรูปร่าง ส่วนเว้าส่วนโค้ง

สำหรับวัยรุ่นชาย จะเริ่มมีการเจริญเติบโตของลูกอัณฑะ เมื่อเข้าสู่ช่วงอายุ 10 - 13 ปี และจะใช้เวลานาน 2 - 4 ปี กว่าที่จะเติบโตและทำงานได้อย่างสมบูรณ์ ในขณะที่รูปร่างภายนอกจะมีการเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงช้ากว่าวัยรุ่นหญิง ทำให้วัยรุ่นชายมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปร่าง ความสูง ได้มาก เมื่อเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลางช่วงวัย 14-16 ปี ลูกอัณฑะเจริญเติบโตและทำงานได้เต็มที่

2. การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ สังคม

ผลจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะทำให้เกิดผลกระทบต่ออารมณ์และจิตใจได้ ทั้งความวิตกกังวล หงุดหงิด หมกมุ่น ไม่พอใจในรูปร่างที่เปลี่ยนไป

2.1. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เด็กผู้ชายที่เข้าสู่วัยรุ่นช้า จะมีความวิตกกังวลสูงเกี่ยวกับความแข็งแรงของร่างกาย อาจจะไม่มั่นใจในความเป็นชาย รู้สึกว่าตัวเองไม่สมบูรณ์ มักถูกล้อเลียน กลั่นแกล้งจากเพื่อนๆ ที่รูปร่างใหญ่โตกว่า มีความภาคภูมิใจในตนเองในระดับต่ำและรู้สึกว่าตัวเองมีปมด้อยฝังใจ ส่วนวัยรุ่นหญิงที่โตเร็วกว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน (early mature) มักจะรู้สึกอึดอัด ประหม่าต่อสายตาและคำพูดของเพศตรงข้าม ในขณะที่สภาพอารมณ์ จิตใจยังเป็นเด็ก

2.2. ความวิตกกังวลกับอารมณ์เพศที่สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนทางเพศ จะส่งผลทำให้วัยรุ่นเกิดอารมณ์เพศขึ้นได้บ่อย วัยรุ่นหลายคนที่มีกิจกรรมส่วนตัวที่เบี่ยงเบนความสนใจ ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างดี โดยเฉพาะในวัยรุ่นที่ชอบเล่นกีฬา กลางแจ้งเป็นประจำ นอกจากนี้วัยรุ่นจะมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นกิจกรรมทางเพศ ดังนั้นผู้ใหญ่ควรเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่น โดยการให้ความรู้ในเรื่องเพศที่ถูกต้อง

2.3. ความวิตกกังวลกลัวการเป็นผู้ใหญ่ วัยนี้จะมีความคิดวิตกกังวล กลัวจะไม่เป็นที่ยอมรับจากคนรอบข้าง กลัวความรับผิดชอบ ซึ่งจะรู้สึกว่าเป็นภาระที่หนักหนา ยุ่งยาก บางครั้งอยากจะเป็นเด็ก อยากแสดงอารมณ์สนุกสนาน ร่าเริง เบิกบาน

2.4. ความวิตกกังวลในความงดงามทางร่างกาย ไม่ว่าจะวัยรุ่นหญิงหรือชายก็จะมี ความรู้สึกต้องการให้คนรอบข้างชื่นชมเกี่ยวกับรูปลักษณ์ภายนอกของตน เพราะเด็กจะรู้สึกว่า ความสวยงามทางกายเป็นแรงจูงใจ ทำให้เพื่อนยอมรับเข้าไปในกลุ่มได้ง่าย เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะ เข้าสู่สังคมและเป็นที่ยอมรับของเพศตรงข้าม ช่วงนี้วัยรุ่นจะสนใจแฟชั่น พิถีพิถันในการเลือก เสื้อผ้า การหวีผม เอาใจใส่ต่อการออกกำลังกาย สนใจคุณค่าทางอาหาร เครื่องประดับ สุขภาพ อนามัย การวางตัวให้สมบทบาททางเพศ การวางตัวในสังคม และความสนใจในแต่ละเรื่องอาจอยู่ ได้ไม่นาน

3. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ

3.1. ความรักและความห่วงใย ความรู้สึกอยากที่จะถูกรัก และยังคงอยากได้รับความเอาใจใส่ ห่วงใยจากบุคคลที่มีความสำคัญต่อเด็ก แต่ต้องไม่ใช่การแสดงออกของพ่อแม่ที่ทำ กับเขาเหมือนเป็นเด็กเล็กๆ ไม่ต้องการความเจ้ากี้เจ้าการ ไม่ต้องการให้แสดงความห่วงใยอยู่ ตลอดเวลา

3.2. เป็นอิสระอยากทำอะไรได้ด้วยตัวของตัวเอง อยากทำในสิ่งที่ตัวเองคิดแล้วว่าดี อยากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยากที่จะทำตัวห่างจากพ่อแม่ ห่างจากคำสั่ง การเจริญเติบโต ในการทำงานของตนเอง ทำให้เด็กวัยนี้เริ่มมีความคิดอ่านเป็นของตนเอง เริ่มมีความคิดแบบนามธรรม (abstract thinking) การแยกจากพ่อแม่ในเกือบทุกรูปแบบ บางครั้งอาจทำให้วัยรุ่นเกิดความ รู้สึกสับสน สองจิตสองใจ และอาจมีความรู้สึก "สูญเสีย" ในความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อแม่ แต่ถ้าพวกเขาได้รับการดูแลหรือยอมทำตามคำสั่งของพ่อแม่ ก็จะไปขัดกับความต้องการที่จะเป็นเด็กโต เป็นอิสระของตนเองที่ต้องการพึ่งพาตนเอง การให้การเลี้ยงดูจึงต้องอาศัยความเข้าใจ และเคารพในสิทธิส่วนบุคคลด้วย

3.3. ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับ ทำให้มี มั่นใจในตัวเอง พ่อแม่คงต้องส่งเสริมให้เด็กได้ช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ตามวัย เพราะในการฝึกเด็กช่วงนี้ จะช่วยทำให้เด็กได้หัดคิด หัดตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วย

3.4. อยากรู้, อยากเห็น, อยากลอง, การลองผิดลองถูก และ คอยสังเกตดูจาก ปฏิกริยาของคนรอบข้าง เพื่อตัดสินใจว่าสิ่งที่ทำนั้น ดีหรือไม่ดีเป็นอย่างไร เด็กวัยนี้ร่างกายจะ เจริญเติบโตขึ้น ทำให้มีความสนใจสิ่งรอบตัวต่างๆ ที่ท้าทายความสามารถ โดยการทดลองสิ่ง ต่าง ๆ ในการสนับสนุนส่งเสริมเด็กให้คงสภาพอยากรู้ อยากเห็น อยากลองและได้มีโอกาส ทดลองสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ในขอบเขตที่เหมาะสม จะทำให้เด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่นด้วยความภาคภูมิใจ ที่ตนเองเคยมีประสบการณ์ต่างๆ และจะเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้นควรมีการฝึกสอน

และให้โอกาสเด็กได้ทดลองทำในสิ่งที่ถูกต้อง ควรฝึกสอนมาตั้งแต่เด็ก และควรค่อยๆ สอนถึงอันตรายที่มีอยู่ในสังคม และวิธีการแก้ไข ในการเรียนรู้ทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี การฝึกให้เด็กได้ลองในสิ่งที่น่าลองและการระมัดระวังตัวเองในสิ่งที่อันตราย จึงเป็นวิธีที่สำคัญมาตั้งแต่วัยเรียน และในทางตรงกันข้ามในกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่เคยถูกฝึกให้ลองคิด ลองทำก่อน จะเกิดความสับสน วุ่นวายใจ ขาดความรู้ ขาดทักษะ ขาดการฝึกฝน ขาดการลองทำผิดทำถูกมาก่อน จะทำให้วัยรุ่นกลุ่มนี้มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตราย รวมทั้งกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่พ่อแม่ปล่อยปละละเลย หรือไม่เคยสอนให้ยับยั้งชั่งใจมาก่อน นึกอยากทำอะไรก็จะทำ ไม่เคยต้องผิดหวัง ไม่เคยสนใจว่าการกระทำของตัวเองจะส่งผลกระทบต่อผู้คนรอบข้างอย่างไร พฤติกรรมอยากลองของ มักจะมีสูงสุดในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง ซึ่งจะอยู่ระหว่างวัยเด็กกับวัยรุ่นผู้ใหญ่ ซึ่งแนวความคิดและการยับยั้งตัวเองมีไม่มาก

3.5. ความถูกต้อง ยุติธรรม เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลางจะถือว่าความยุติธรรมเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ยุติธรรมตามทัศนคติของตน และอยากจะทำอะไรหลายๆ อย่าง เพื่อเรียกร้องความยุติธรรม ทั้งในแง่บุคคลและสังคมส่วนรวม ดังนั้นจึงจะเห็นภาพวัยรุ่นถกเถียงกันเรื่องของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว

3.6. ความตื่นเต้น ทำทนาย ความต้องการหาประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ วัยรุ่นจะสร้างความตื่นเต้นทำทนายกับการที่กระทำผิดต่อกฎเกณฑ์ต่างๆ ของทางบ้านเมืองและกฎของสังคม เพราะถือว่าเป็นความตื่นเต้นและทำทนาย แนวทางการเลี้ยงดูเด็กฝึกให้เด็กได้มีโอกาสทำงานที่ทำทนายความสามารถที่ละน้อยอยู่ตลอดเวลา จะส่งผลทำให้เด็กได้พัฒนาตนเองและแก้ปัญหาได้มากขึ้น

3.7. ต้องการการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของบ้านของกลุ่มเพื่อน พื้นฐานการเลี้ยงดูที่ยอมรับและมีความรักความผูกพันระหว่างพ่อแม่เด็ก จะมีผลทำให้เด็กเกิดความรู้สึกดีที่กล่าวมานี้อย่างง่าย จากการฝึกฝนให้โอกาสเด็กในการตัดสินใจลงมือกระทำหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และรับฟังพยายามทำความเข้าใจตาม ถ้าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องก็ช่วยแก้ไข ถ้าถูกต้องก็ชมเชยและชื่นชม สิ่งเหล่านี้จะไปกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นที่ยอมรับจากบุคคลภายในบ้าน ซึ่งจะส่งผลทำให้เด็กอยากเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน จากครูและจากคนอื่นๆ ต่อไป จึงเป็นเหตุผลจูงใจกระทำความดีมากขึ้น

แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กคนใดเกิดมาในครอบครัวที่ยุ่งเหยิง ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาในการดูแลเด็ก เด็กจะมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่เป็นที่ต้องการของใคร ในลักษณะเช่นนี้เด็กจะมีชีวิตที่เลือนลอย ไม่รู้สึกที่ตัวเองเป็นสมาชิกภายในบ้าน เป็นคนหนึ่งภายในครอบครัว ไม่มีใครรับฟัง

ปัญหา หรือไม่รู้ว่าจะปรึกษาใคร เมื่อไปโรงเรียนจะรู้สึกโดดเดี่ยว ว้าเหว่ จึงทำให้ผลการเรียนไม่ดี และมักจะแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน

1.3. อิทธิพลที่มีต่อวัยรุ่น

Steinberg (1996) จึงเสนอบริบทแวดล้อมที่สำคัญ 4 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอันได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียน และกิจกรรมของวัยรุ่น

1. วัยรุ่นกับครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการของมนุษย์มากที่สุดนับตั้งแต่เด็กจนโต จากการศึกษาปัญหาสังคม พบว่า ปัญหาของวัยรุ่นส่วนใหญ่ล้วนมีสาเหตุเบื้องต้นมาจากปัญหาภายในครอบครัวทั้งสิ้น (พรพิมล เจียมนาคินทร์ , 2539) ดังนั้นในการแก้ปัญหาวัยรุ่นหนทางหนึ่งที่สามารถเป็นไปได้ คือ การเริ่มแก้ปัญหาของครอบครัวก่อน และเมื่อครอบครัวมีปัญหาน้อยลง ปัญหาของวัยรุ่นก็จะลดน้อยลงตามไปด้วย

ในปัจจุบันครอบครัวในสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมีขนาดลดลงจากครอบครัวขยาย กลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว หรือเป็นครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่เนื่องมาจากปัญหาการหย่าร้างที่เพิ่มมากขึ้น โดยผลกระทบของการหย่าร้างจะปรากฏในพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น (พรพิมล เจียมนาคินทร์ , 2539) เช่น วัยรุ่นที่เติบโตขึ้นภายในครอบครัวที่ความสัมพันธ์ไม่ดีมีแนวโน้มที่จะไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวใหม่ของตน เนื่องจากขาดต้นแบบของครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น พ่อแม่ขาดการดูแลเอาใจใส่ และขาดความรับผิดชอบจะสร้างปัญหาให้แก่ลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับลูกที่อยู่ในวัยรุ่น ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยลดปัญหาสังคมที่มีพื้นฐานมาจากปัญหาครอบครัว พ่อแม่จึงควรวางตัวเป็นเพื่อนที่ดีของลูก หลีกเลี่ยงการโต้เถียงกันต่อหน้าลูก อบรมสั่งสอนลูกโดยมีความเมตตาเป็นพื้นฐาน

เมื่อลูกย่างเข้าสู่วัยรุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกจะเริ่มห่างเหินขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากวัยรุ่นต้องการเป็นอิสระ พ่อแม่ควรรหาโอกาสพูดคุยกับลูกในเรื่องต่างๆ เช่น การวางตัวในสังคม การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การคบเพื่อน และการรู้จักคุณค่าของเงิน หรืออบรมสั่งสอนโดยยึดหลักของเหตุผล และใช้การแนะนำแทนการออกคำสั่ง

2. วัยรุ่นกับโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการหรือการเจริญเติบโตของวัยรุ่นอย่างมาก เนื่องจากวัยรุ่นใช้เวลาว่าหนึ่งในสามของวันอยู่ภายในโรงเรียน สังคมในโรงเรียนถือเป็นสังคมภายนอกบ้านที่เป็นประสบการณ์ครั้งแรกของเด็ก เป็นสถานที่ที่เด็กมีโอกาสได้พบเพื่อนรุ่นเดียวกัน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทั้งที่เป็นวิชาความรู้ และเป็นประสบการณ์ชีวิต เด็กจะได้เรียนรู้การใช้

ชีวิตร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบงานต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความมีน้ำใจ เรียนรู้บทบาทการเป็นผู้ให้และผู้รับ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น และยังสามารถเรียนรู้ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยสิ่งต่างๆ ที่เด็กเรียนรู้ในโรงเรียนจะช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่การมีวุฒิภาวะทางสังคมเมื่อเป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นรากฐานของการใช้ชีวิตในสังคมเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่

ภายในโรงเรียน บุคคลที่มีความสำคัญต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก คือ ครู หน้าที่ของครูโดยทั่วไปคือ การถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ พร้อมทั้งสั่งสอนให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม ครูเป็นบุคคลที่จะสร้างให้เด็กมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ จากการศึกษาของพรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) พบว่า เด็กวัยรุ่นคืออนาคตของชาติที่ต้องการเวลาในการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นพิเศษมากกว่าในวัยอื่นๆ เด็กจะมีความเชื่อถือและไว้วางใจต่อครูมาก แต่ในบางครั้ง ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เช่น เด็กหนีเรียน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ อาจมีสาเหตุมาจากตัวเด็ก หรือตัวครู

Steinberg (1996) กล่าวว่า โรงเรียนและห้องเรียนขนาดเล็กน่าจะดีกว่าขนาดใหญ่ในแง่ที่ว่า เด็กจะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้ในอัตราส่วนที่มากกว่า อีกทั้งยังสามารถทำงานใกล้ชิดกับเพื่อนๆ ได้อย่างทั่วถึง จากการศึกษาพบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจะมีโอกาสทำหน้าที่ผู้นำ หรือได้รับมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ จะทำให้เกิดความขยันหมั่นเพียร และความมั่นใจในตนเอง มากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นในชั้นเรียนขนาดใหญ่สามารถเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้เท่ากับวัยรุ่นที่เรียนในชั้นเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนที่ดีจะสามารถสร้างเสริมพัฒนาการของวัยรุ่นได้โดย มีการจัดแผนการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งในด้านกีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการช่วยเหลือสังคม ส่งเสริมการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมและปลอดภัย มีบุคลากรที่เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของนักเรียนวัยรุ่น และที่สำคัญที่สุดคือ มีครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกศิษย์

3. วัยรุ่นกับเพื่อน

การคบเพื่อนมีความสำคัญมากสำหรับวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นมักจะเลือกเพื่อนที่มีรสนิยมตรงกัน มีทัศนคติคล้ายคลึงกัน และมีขนาดของร่างกายเท่าๆ กัน (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม , 2521 อ้างถึงในพรพิมล เจียมนาคินทร์ , 2539) โดยเด็กชายจะรวมกลุ่มกับเด็กชายด้วยกันก่อน ในทำนองเดียวกัน

เด็กหญิงก็จะรวมกลุ่ม และมีกิจกรรมต่างๆร่วมกัน (Steinberg , 1996) จากนั้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเด็ก จะเริ่มมีความรู้สึกอยากคบเพื่อนต่างเพศบ้าง ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลง ไปเมื่อวัยรุ่นเติบโตขึ้น และ Grimder (1966 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์ , 2539) ได้แบ่ง ขั้นตอนการพัฒนาการเป็นกลุ่มของวัยรุ่นไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาการของกลุ่มวัยรุ่นชาย-หญิง เป็นแบบอิสระต่อกัน

ขั้นที่ 2 มีการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้าง โดยมีการแยกเพศของกลุ่มชายและกลุ่มหญิง แม้ว่าจะรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นที่ 3 การปฏิสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายหญิงมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อยหลายกลุ่มและแต่ละกลุ่มยังคงมีความสัมพันธ์ต่อกัน หมายถึง มีลักษณะของการจับคู่แต่ยังอยู่ภายในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 เริ่มแบ่งแยกจากคู่ที่อยู่ในกลุ่มมาเป็นคู่เดี่ยว

การเข้ากลุ่มของวัยรุ่น เกิดจากวัยรุ่นมีความกังวลใจในการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง ทำให้เกิดความไม่มั่นใจจึงต้องการการยอมรับจากสังคมและกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยอาจทำกิจกรรมร่วมกัน แต่งกายแบบเดียวกัน พูดจาโดยใช้ภาษาระดับเดียวกัน การเข้ากลุ่มจะช่วยให้วัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสังคมกว้างขวางขึ้น และยังช่วยให้เข้าใจชีวิตมากขึ้นเมื่อได้เห็นปัญหาของผู้อื่น

ความสัมพันธ์ในครอบครัวก็มีความเกี่ยวข้องกับการคบเพื่อนของวัยรุ่น ในครอบครัวที่ไม่อบอุ่น วัยรุ่นจำเป็นต้องรวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่อหาเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ อาศัยความเข้าใจและความอบอุ่นจากเพื่อนมาเป็นสิ่งทดแทนความรักจากครอบครัว โดยวัยรุ่นจะยอมทำตามเพื่อนทุกอย่างซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากังวล หากกลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมเกเร สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นก็อาจทำให้หลงทำในสิ่งที่ผิด และสูญเสียอนาคตได้

4. วัยรุ่นกับกิจกรรม

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองสิ่งใหม่ๆ ที่ตื่นเต้นใจ ทั้งในเรื่องหลักการและแนวคิดต่างๆ เรื่องที่ทำหาย รวมถึงเรื่องเร้นลับ นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเอง แก้ไขข้อบกพร่องของตน และมีความมุ่งมั่นในงานที่รับผิดชอบ วัยรุ่นจึงมักใช้เวลาว่างในการตอบสนองของความต้องการเหล่านั้น ทางเลือกของวัยรุ่นในการใช้เวลาว่างอาจเป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์ หรือเกิดโทษต่อตัววัยรุ่นเอง หรือต่อสังคม พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) กล่าวว่า กิจกรรมบันเทิงที่วัยรุ่นเลือกปฏิบัตินั้น เกิดขึ้นจากเหตุผลเพียงข้อเดียว นั่นคือเพื่อให้ร่างกายผ่อนคลายความตึงเครียด และความกดดันที่เกิดขึ้นในโรงเรียน หรือจากงานที่ได้รับมอบหมายจากที่บ้าน

กิจกรรมนันทนาการต่างๆ ที่วัยรุ่นสนใจ มักจะเกี่ยวข้องกับความถนัดของตัววัยรุ่นเอง เช่น การประดิษฐ์สิ่งของ การวาดภาพ การเล่นดนตรี หรือการเล่นกีฬา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีประโยชน์ต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่นอันได้แก่ ทางร่างกาย เช่น วัยรุ่นสามารถเสริมสร้างความแข็งแรงทางกาย และพัฒนารูปร่างให้สมส่วนจากการเล่นกีฬา ทางอารมณ์ เช่น กิจกรรมดนตรีหรือศิลปะจะช่วยให้วัยรุ่นมีช่องทางปลดปล่อยพลังงานในตัว และทำให้วัยรุ่นรู้สึกผ่อนคลายจากความตึงเครียด ทางสังคม เช่น กิจกรรมที่ต้องร่วมกันทำกับผู้อื่น จะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาบุคลิกภาพ และเรียนรู้วิธีการเข้าสังคม และทางสติปัญญา เช่น กิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของ หรือการค้นคว้าต่างๆ จะช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่อยู่นอกเหนือตำราเรียน

วัยรุ่นในต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกาหรือประเทศในแถบยุโรปอาจใช้เวลาว่างไปกับการทำงานพิเศษในช่วงที่ไม่ต้องไปโรงเรียนมากกว่าการใช้เวลาในการทำกิจกรรมบันเทิงอื่นๆ (Steinberg , 1996) หากแต่รายได้ที่เกิดจากการทำงานพิเศษนั้น มิได้ถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการศึกษา หรือช่วยเหลือทางบ้าน แต่หมดไปกับกิจกรรมบันเทิง เช่น การซื้อเสื้อผ้า ซื้อรถยนต์ การชมภาพยนตร์ หรือการรับประทานอาหารในภัตตาคารกับเพื่อน ต่างกับวัยรุ่นในประเทศไทยที่มักจะใช้เวลาว่าง เพื่อกิจกรรมบันเทิงมากกว่าการทำงานพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยแต่เดิมไม่นิยมให้วัยรุ่นทำงานพิเศษเพราะถือว่าเป็นสิ่งน่าดูถูก แสดงถึงฐานะที่ไม่ดีของครอบครัว ซึ่งค่านิยมนี้กำลังเปลี่ยนไปเนื่องจากสังคมไทยเริ่มเปิดรับวัฒนธรรมการทำงานพิเศษของวัยรุ่น และคิดว่าเป็นสิ่งที่น่ายกย่อง เนื่องจากเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

ตอนที่ 2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1. ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเองสร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

2.2. ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวไว้ว่า จากจุดหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่งและอยู่ร่วมสังคมอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นคนไทยนั้น นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งกำหนดไว้ในโครงสร้าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้วหลักสูตรยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงสร้างด้วย โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน เพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเอง เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความจำเป็นจะต้องจัดให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัดและความสนใจของตนเอง เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.3. หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักการ และเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ , 2546) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการ และเป้าหมายดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริงให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการที่เป็นประโยชน์ และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัยทัศน และเป้าหมาย ของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษาถือเป็นหน้าที่ และงานประจำโดยคำนึงถึง ความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ กิจกรรมอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

2.4. เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนดังนี้

1. ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญด้านวิชาการ วิชาชีพ และ เทคโนโลยี
2. เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ และสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ใช้ในการ พัฒนาตนเอง และประกอบอาชีพสุจริต
3. รู้จัก และเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม และมีความสุข
4. ค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพใน อนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง
5. พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม
6. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติตลอดจน ความเป็นระเบียบวินัย คุณธรรม และจริยธรรม

จากหลักการ และเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนควรกำหนดวัตถุประสงค์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความ ถนัด ความสนใจ ใช้กระบวนการกลุ่ม มีครูเป็นที่ปรึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วม และมีเป้าหมายให้ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น พัฒนาศักยภาพบุคลิกภาพ

เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และ ประเทศชาติ

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาที่คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้วางแผนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2546) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

1. ศึกษาวิจัยทัศน ทัศนกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
2. ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เช่น สภาพความพร้อมของโรงเรียน สภาพของชุมชนท้องถิ่น สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
3. วางแผน และจัดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยกำหนดวัตถุประสงค์ กระบวนการ วิธีดำเนินการ สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง
4. กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. กำหนดการประเมิน และเกณฑ์การประเมิน การผ่านกิจกรรมแต่ละภาคเรียนชั้นปี และช่วงชั้นให้เป็นไปตามสถานศึกษากำหนด

2.5. ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ประกอบด้วย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน
2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบต่อการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล

การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เชื้ออาหาร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็น กลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและ ท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2.6. การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ , 2551) ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา และสภาพของผู้เรียน ดังนี้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) รวม 3 ปี จำนวน 45 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

3.1. ความหมายของทักษะทางสังคม

บัทมาวดี บุณย์สวัสดิ์ (2535) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ในลักษณะของกลุ่มหรือในสังคมได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ด้วยการรู้จักบทบาทของผู้นำ และบทบาทของสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มหรือสังคม ทักษะทางสังคมได้จากการเรียนรู้และสามารถฝึกฝนจากประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญได้ ถ้าปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง

ศรีกัลยา พึ่งแสงสี (2538) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคมและเป็นสมาชิกที่ทำประโยชน์แก่สังคมนั้น

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2540) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม คือ ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแสดงออกถึงความคิด ความรู้ของตนเองตามสิทธิ์และความพึงพอใจ ตลอดจนทำให้ความต้องการแห่งตนสามารถบรรลุได้โดยไม่ละเมิดสิทธิและความพึงพอใจของบุคคลอื่น

Johnson (1980 , อ้างถึงใน หรรษา แก้วพูลปกรณ , 2541) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการสื่อสาร ทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน การรู้จักทำงานร่วมกันและการยอมรับนับถือกัน เป็นรากฐานของการสร้างบุคลิกภาพให้เกิดความมุ่งมั่นในการปรับตัวได้ทุกโอกาส และมีความสำเร็จสูง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

นงนุช ธนะวัฒน์ (2542) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตร่วมกัน การทำงานร่วมกัน ทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถของบุคคลในการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี ความสามารถในการสื่อสารกับผู้อื่น การแสดงออกทั้งทางด้านภาษาพูด ภาษาท่าทางที่เหมาะสม เกิดจากการเรียนรู้และการฝึกฝนจากประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ และปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง

จิราพร นฤดม (2544) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันในลักษณะกลุ่ม รู้จักบทบาทของตนเองและการปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตภายในสังคมได้อย่างมีความสุข

สิรินทร์ ศรประสิทธิ์ (2545) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคมหรือทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ โดยสามารถแสดงออกถึงความต้องการของ

ตนเอง ควบคุมพฤติกรรมตนเอง รวมทั้งสามารถประเมิน วิเคราะห์สถานการณ์และหาทางเลือกที่จะจัดการกับปัญหา และสิ่งท้าทายที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

พิมลวรรณ สมมาตย์ (2546) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน สามารถจัดการสภาพอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อการปรับตัวได้เป็นอย่างดีกับเพื่อนและคนแปลกหน้า สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

วรพจน์ สมานมิตร (2546) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะหาทางขจัด หรือหลีกเลี่ยงจากเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา อุปสรรค ความขัดแย้ง หรือความท้าทายที่เกิดขึ้นกับชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

Jarolimiek (1970 อ้างถึงใน ศิริรัตน์ เวียงพระปรก , 2546) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิของผู้อื่น เรียนรู้การควบคุมตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเอง ร่วมแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้อื่นได้

ศิริรัตน์ เวียงพระปรก (2546) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่ใช้เมื่อบุคคลมีการกระทำร่วมกันในระดับของการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นทักษะทางสังคมจะมีคุณค่าอย่างกระจ่างชัดเมื่อถูกนำไปใช้ในการร่วมมือปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลทุกระดับ

องค์การอนามัยโลก (1994 อ้างถึงใน วรพจน์ สมานมิตร , 2546) ให้ความหมายของทักษะทางสังคมไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำหรือจัดการกับความต้องการ และสิ่งท้าทายในชีวิตประจำวันได้สำเร็จ ทำให้สามารถปรับตัวและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ชมภู ไชยวงษ์ (2547) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกันในลักษณะของกลุ่มหรือในสังคม สามารถปรับตัวได้ดีกับเพื่อนและคนแปลกหน้าได้อย่างรวดเร็ว รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยการรู้จักบทบาทของผู้นำและบทบาทของสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มหรือสังคม ทักษะสังคมได้จากการเรียนรู้ และสามารถฝึกฝนจากประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญได้ ถ้าปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง ซึ่งความสามารถนี้จะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลอื่น ๆ ด้วย

โกวิท โพธิสาร (2548) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง คุณภาพของบุคคลที่ได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจอย่างฉลาดในการร่วมมือทำงาน หรือกิจกรรมจนเกิดพฤติกรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การบังคับตนเอง ความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือผู้อื่น และ

เข้าใจบทบาทหน้าที่ทำให้เกิดผลดีต่อตนเอง และสังคม

นาวิน เข็มทอง (2550) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การแสดงออกถึงความต้องการของตนเอง รวมถึงการร่วมงานกับผู้อื่นซึ่งสามารถควบคุมการปฏิบัติตัวให้อยู่ในสังคมและปรับตัวตามสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมและทำให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

อารี วัชรเวียงชัย (2550) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึงความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน สามารถจัดการกับอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อการปรับตัวได้เป็นอย่างดีทั้งกับเพื่อนและคนแปลกหน้า สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

Westwood (1997 อ้างถึงใน ปิยฉัตร ไทยสมบุญ, 2551) ให้ความหมาย ทักษะทางสังคม หมายถึงส่วนประกอบของพฤติกรรมสำหรับบุคคล ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยในการเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่นและผดุงรักษาซึ่งความสัมพันธ์นั้นไว้ได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551) ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะสังคม เป็นกลุ่มของทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันในสังคม อันได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม ฯลฯ รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย กฎกติกาต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงคนรอบข้างอย่างเข้าอกเข้าใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้นเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ทั้งวัยเด็กที่ต้องการการการพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต วัยรุ่นที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อนฝูงคนรอบข้าง

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักรับผิดชอบ รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่น และได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคมและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

3.2. ความสำคัญของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่จะทำให้การดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น จึงมีผู้อธิบายความสำคัญของทักษะทางสังคม ไว้ดังนี้

ปีทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2535) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลและสังคมต่อบุคคล ได้แก่ การที่ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ต่อสังคม ได้แก่ การที่ให้สังคมดำรงอยู่ได้ และพัฒนาให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น

สุรศักดิ์ สุภารัตน์ (2540) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เพราะเป็นทักษะที่ทำให้คนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม ทำให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แสดงบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสมมีความรับผิดชอบต่อสังคม รู้จักการปรับตัวให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นอกจากนี้ทักษะทางสังคมยังเป็นสิ่งที่จำเป็นในการทำกิจกรรมในห้องเรียนด้วย คือ ทักษะทางสังคมมีส่วนช่วยในการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้เด็กรู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างอดทนรู้จักการรับผิดชอบ และรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จิราพร นฤตม (2544) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญในการพัฒนาตัวบุคคล โดยเฉพาะในเด็กควรมีการปลูกฝังทักษะทางสังคมที่ถูกต้อง เพื่อให้ร่วมกันในสังคมสงบสุข เกิดความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถปรับตัวได้ในทุกสถานการณ์ ซึ่งส่งผลให้มีพื้นฐานการดำรงชีวิตที่มั่นคง

ศิริรัตน์ เวียงพระปรก (2546) กล่าวว่า ความสำคัญของทักษะทางสังคม เนื่องจากบุคคลแต่ละคนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังนั้น การอยู่ร่วมกันในสังคม บุคคลจำเป็นต้องมีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น นั่นคือ ความมีทักษะทางสังคมสูง เพราะจะช่วยให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในทางตรงกันข้าม คนที่มีทักษะทางสังคมต่ำ มักจะประสบความล้มเหลวในการทำงาน

ชมภู ไชยวงษ์ (2547) กล่าวว่า ทักษะสังคมมีความสำคัญเนื่องจากมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลและสังคม การพัฒนาบุคคล ได้แก่ การทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่น ตลอดจนนำไปใช้แสวงหาความรู้ใหม่ การพัฒนาต่อสังคม ได้แก่ การที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้และพัฒนาให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น

โกวิท โภธิสาร (2548) กล่าวว่า ความสำคัญของทักษะทางสังคม เป็นทักษะจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่จะพัฒนาตัวเองและสังคม ในการอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกัน สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นาวิณ เข็มทอง (2550) กล่าวว่า ความสำคัญของทักษะทางสังคม เนื่องจาก ทักษะทางสังคมจะทำให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้บุคคลแสดงบทบาทและทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม และสามารถ ทำให้ชีวิตดำเนินไปอย่างมีความสุข

อารี วัชรเวียงชัย (2550) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะช่วยพัฒนาทั้งบุคคลและสังคม เพื่อให้สมาชิกของสังคมมีทักษะที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งจะทำให้สังคมเกิดความสงบสุขและมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาตัวบุคคลและสังคมให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.3. องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

วราพร จำรัสประเสริฐ (2531) ได้กล่าวถึง ทักษะทางสังคมของเยาวชนไทยในทศวรรษหน้า ตามทรรศนะของนักสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย

1. เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
2. ใช้สิทธิเสรีภาพอย่างมีคุณธรรม
3. ปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ในสังคมอย่างถูกต้องทั้งทางโลกและทางธรรม

4. ควรสนใจข่าวสารและรับรู้การเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
5. ทำหน้าที่พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย
6. รู้จักอนุรักษทรัพย์ากรและสิ่งแวดล้อม
7. ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
8. รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในระบอบประชาธิปไตย
9. มีความรู้ความเข้าใจ ในการเมืองแบบประชาธิปไตย
10. มีทักษะการแก้ปัญหาาร่วมกันเป็นกลุ่มด้วยวิธีแห่งปัญญา
11. มีทักษะการจัดการแบบประชาธิปไตย

ปีทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536) ได้แบ่งทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

1. การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม
2. การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
3. การแสดงและการแก้ปัญหาในกลุ่ม
4. การมีมารยาทในสังคม
5. การแสดงความรับผิดชอบ
6. การช่วยเหลือผู้อื่น

นาตยา ภัทรแสงไทย (2525 อ้างถึงใน จรีวรรณ วัฒนะจิตพงศ์ , 2537) ได้อธิบาย ส่วนประกอบของทักษะทางสังคมแต่ละทักษะดังต่อไปนี้

1. การวางแผนร่วมกับผู้อื่น
2. การมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ
3. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม
4. การสนองตอบอย่างมีมารยาทต่อคำถามของผู้อื่น
5. การเป็นผู้นำการอภิปราย
6. การแสดงความรับผิดชอบ
7. การช่วยเหลือผู้อื่น

สุรศักดิ์ สุภารัตน์ (2540) กล่าวว่า องค์ประกอบของทักษะทางสังคม คือ ความสามารถต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคมนับตั้งแต่การใช้ชีวิตร่วมกันและการปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ได้แก่

1. ทักษะการมีส่วนร่วมในการวางแผนกับผู้อื่น
2. ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกับผู้อื่น
3. ทักษะการมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม
4. ทักษะการมีส่วนร่วมในการสนองตอบอย่างมีมารยาทต่อคำถามของผู้อื่น
5. ทักษะการเป็นผู้นำอภิปราย
6. ทักษะการแสดงความรับผิดชอบ
7. ทักษะในการช่วยเหลือผู้อื่น
8. ทักษะในการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
9. ทักษะในการใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีคุณธรรม
10. ทักษะในการเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม
11. ทักษะในการแก้ปัญหาในกลุ่ม
12. ทักษะในการมีมารยาทในสังคม

WHO (1994 , อ้างถึงใน วรพจน์ สมานมิตร , 2546) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ 10 องค์ประกอบ จัดเป็น 5 คู่ และสามารถจัดแบ่งตามพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์
2. ด้านจิตพิสัย ได้แก่ ความตระหนักในตนและความเห็นของผู้อื่น

3. ด้านทักษะพิสัยมี 3 คู่ ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

เอมจันทร์ สุวินทวงศ์ (2526 อ้างถึงใน ชมภู ไชยวงษ์ , 2547) ได้แบ่งทักษะทางสังคมไว้ ดังนี้

1. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย
2. ผลิตผลงานให้แก่กลุ่มได้ และสามารถอภิปรายในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ร่วมงานกับผู้อื่นในกลุ่มเพื่อความสำเร็จของผลงาน
4. สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหากิจการของกลุ่มเมื่อเกิดปัญหา
5. มีวิสัยทัศน์ในสมาชิกในกลุ่มให้มั่นคงต่อการประกอบกิจการ
6. สามารถแก้ปัญหาขัดแย้งในระหว่างกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลดี
7. เป็นผู้นำกลุ่มได้ เมื่อจำเป็นและเป็นได้อย่างเหมาะสม

Jarolimek (1997 อ้างถึงใน โกวิท โภทิสาร , 2548) ได้แยกทักษะทางสังคมไว้ ดังนี้

1. ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ
2. ทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
3. ทักษะในการยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น
4. ทักษะในการควบคุมตนเอง
5. ทักษะในการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
6. ทักษะในการรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น
7. ทักษะในการวางแผน
8. ทักษะในการเป็นผู้นำ
9. ทักษะในการแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย
10. ทักษะในการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

โกวิท โภทิสาร (2548) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมประกอบด้วย

1. ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม
2. ทักษะการเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเอง
3. ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานและแก้ปัญหาในกลุ่ม
4. ทักษะในการวางแผน
5. ทักษะในการยอมรับความคิดเห็นและช่วยเหลือผู้อื่น

ซึ่งจากองค์ประกอบของทักษะทางสังคม ได้มีผู้เสนอ 8 ท่าน โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากเอกสารข้างต้น ซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณาองค์ประกอบทางสังคม โดยจะพิจารณาเลือกในองค์ประกอบทางสังคมที่มีผู้เสนอไว้อย่างน้อย 4 ท่าน ดังแสดงในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบทางสังคม มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบทางสังคม	Jarolimek(1997)	WHO(1994)	ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์(2536)	นาตยา ภัทรแสงไทย(2525)	สุรศักดิ์ สุภารัตน์(2540)	เอมจันทร์ สุวินวงศ์(2526)	โกวิท โพธิสาร(2548)	วราพร จำรัสประเสริฐ(2531)
ทักษะความเคารพต่อระเบียบวินัยตนเองและกลุ่ม			√		√		√	
ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม			√	√	√		√	√
ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม		√	√		√	√	√	√
ทักษะการมีมารยาทในสังคม			√	√	√	√		
ทักษะความรับผิดชอบ	√	√	√	√	√			
ทักษะการช่วยเหลือ			√	√	√		√	
ทักษะการวางแผน	√			√	√		√	
ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม	√			√	√		√	√
ทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่	√	√			√			√
ทักษะการใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีคุณธรรม					√			√
ทักษะในการจัดการกับปัญหาและการปรับตัว	√							√
ทักษะในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร								√
ทักษะในการสื่อสาร		√						
ทักษะในการควบคุมตนเอง	√							
ความคิดสร้างสรรค์และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์		√						
ความเห็นใจผู้อื่น		√						
ความภูมิใจในตนเอง		√						
ทักษะการชักจูงสมาชิก						√		
ผลิตผลงานให้แก่กลุ่มได้						√		
ทักษะในการควบคุมตนเอง	√							

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

องค์ประกอบทางสังคม	Jarolimek(1997)	WHO(1994)	ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์(2536)	นายยา ภัทรแสงไทย(2525)	สุรศักดิ์ สุภารัตน์(2540)	เอมจันทร์ สุวินวงศ์(2526)	โกวิท โพธิสาร(2548)	วราพร จำรัสประเสริฐ(2531)
ทักษะในการแสดงความคิดเห็น	√						√	
ทักษะในการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	√							
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ								√
มีความรู้ความเข้าใจในการเมืองแบบประชาธิปไตย								√
ทำหน้าที่พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย								√

สรุปว่า เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 2.2 พบว่า องค์ประกอบทางสังคม สามารถแบ่งออกเป็นทักษะด้านต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะการวางแผน ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม และทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่

3.4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมมีหลายทฤษฎี และได้มีผู้กล่าวถึงหลายท่าน ดังนี้ Cartledge (1995 อ้างถึงใน นาวิณ เข้มทอง , 2550) กล่าวว่า ระดับของพัฒนาการด้านบุคลิกภาพสามารถใช้อธิบายการมีทักษะทางสังคมได้เหมือนกัน โดยนักทฤษฎีพัฒนาการได้เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ

3.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพตามแนวคิดของ Freud

Freud (1939) อธิบายว่า บุคลิกภาพในลักษณะของการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่วัยทารกไปจนโต ถือว่าพัฒนาการที่เกิดขึ้นในวัยแรกของชีวิตจะเป็นผลให้เกิดโครงสร้างของบุคลิกภาพที่คงอยู่จะมีการเปลี่ยนแปลงได้ยากในภายหลังลักษณะที่ปรากฏในเด็กย่อมเป็นลักษณะของผู้ใหญ่วันหน้าได้มาก ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์พัฒนาขึ้นเป็น ชั้น ๆ ไป และการพัฒนาที่ราบรื่นไปตลอดทุกขั้นนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพที่เรียกว่า บรรลุถึงอัตลักษณ์แห่งตน (identity)

ในการพัฒนาตามลำดับขั้นถ้าหากอุปสรรคเกิดขึ้นนับว่าเกิดภาวะวิกฤตขึ้นแล้วมีผลทำให้เกิดการชะงักงัน (Fixation) บุคคลไม่สามารถจะพัฒนาผ่านขั้นและบรรลุวุฒิภาวะในด้านใดด้านหนึ่งหรืออาจมีการหลงเหลือของขั้นติดอยู่จนโตเป็นบางส่วน เช่น คนที่มีได้รับความปรารถนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อโตขึ้นก็มักจะมีอาการย้ำทำในสิ่งนั้น บุคคลที่ขาดความรักในวัยเด็กเมื่อเติบโตขึ้นจะมีจิตหลงใหลมกมายอยู่กับเรื่องรักจนเกิดขนาด อย่างไรก็ตามการชะงักงันนี้เกิดเป็นเรื่อง ๆ เท่านั้นในด้านอื่น ๆ บุคคลก็งอกงามตามปกติ

ลักษณะทฤษฎีพัฒนาการของ Freud (1794) เชื่อว่ามีลักษณะของ บุคลิกภาพด้านนิสัยที่ฝังติดตั้งแต่เด็กจนกระทั่งผู้ใหญ่ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. บุคลิกภาพแบบย้ำทำ (compulsive personality) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบย้ำทำ จะได้รับอิทธิพลมาตั้งแต่วัยเด็กซึ่งมีศูนย์ความพอใจอยู่ที่ส่วนต่าง ๆ

2. บุคลิกภาพแบบชอบแสดงอำนาจเผด็จการ (authoritarian personality) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแสดงอำนาจจะชอบเยาะเย้ยถากถางคนอื่น รังเกียจบุคคลต่างพวก ชอบทำลายล้าง ลักษณะที่ฝังติดคือเคยถูกเลี้ยงแบบบีบบังคับ ควบคุม และมีความไม่พอใจมากเก็บกดมาตั้งแต่เด็กแล้วมาแสดงออกเมื่อตนเองเป็นอิสระจากพ่อแม่แล้ว

3.4.2 ทฤษฎีพัฒนาการของบุคลิกภาพตามแนวความคิดของ Erikson

Erikson (1950) เห็นว่าบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลเนื่องมาจากวุฒิภาวะบวกกับการเรียนรู้ในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม และบุคลิกภาพของบุคคลขึ้นกับพัฒนาการตามขั้นตอน 8 ขั้น ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ทารกแรกเกิด ถึง 18 เดือน เป็นพัฒนาการเกี่ยวกับความรู้สึกไว้ใจและไม่ไว้ใจ ระยะเวลาถ้าความต้องการของเด็กได้รับการตอบสนองอย่างดี เขาจะมองสิ่งแวดล้อมในแง่ดีไว้วางใจผู้อื่น และจะติดไปจนโต แต่ถ้าเด็กถูกเลี้ยงดูแบบตรงข้ามเด็กจะกลายเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจใคร เป็นคนเห็นแก่ตัว

ขั้นที่ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ปี เป็นการพัฒนาการด้านความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ในการเลี้ยงดูถ้าหากผู้ใหญ่ให้อิสระผ่อนปรนให้เข้าช่วยตัวเองในบางเรื่อง จะรู้สึกมั่นใจในตัวเองภูมิใจ แต่ถ้าถูกบังคับ ดุด่า ว่ากล่าวอยู่เป็นประจำเด็กจะรู้สึกท้อแท้ เกิดความไม่มั่นใจในตนเอง

ขั้นที่ 3 อายุ 3-5 ปี อยู่ในช่วงอยากรู้อยากเห็น ช่างซัก ช่างถาม ช่างคิด ผู้ใหญ่ดูว่า ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนผิดต่อไปจึงไม่กล้าคิด กลายเป็นคนไม่มีความคิดริเริ่ม แต่ถ้าผู้ใหญ่ พุดจา

ตอบคำถาม อธิบายด้วยถ้อยคำง่าย ๆ อย่างมีเหตุผลว่าสิ่งใดควร ไม่ควรอย่างไร จะช่วยพัฒนาสติปัญญาและความคิดของเด็ก

ขั้นที่ 4 อายุ 6-12 ปี ระยะเวลาที่ชอบประเมินผลการกระทำของตน ถ้าทำอะไรได้ผลดีก็จะภูมิใจมาก ถ้าผิดหวังก็จะเกิดความรู้สึกด้วย อาจจะมีมองตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง

ขั้นที่ 5 อายุ 13-17 ปี เป็นช่วงระยะวัยรุ่น สนใจตนเองมากเป็นพิเศษ ถ้าเลี้ยงดูดีก็จะรู้บทบาทหน้าที่ของตน ถ้าเลี้ยงดูไม่ดี อาจมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ขั้นที่ 6 อายุ 18-21 ปี พัฒนาการวัยนี้ขึ้นอยู่กับวัยต้น ๆ ด้วย ถ้าพัฒนามาดีก็มองสิ่งแวดล้อมในแง่ดี ปรับตัวเข้าสังคมได้ดี แต่ตรงกันข้าม ถ้าพัฒนามาไม่ดีก็จะแยกตัวหนีสังคม แยกตัวจากเพื่อน

ขั้นที่ 7 อายุ 22-40 ปี เป็นระยะที่มีความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ เป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับพัฒนาการในตอนต้น ๆ ด้วย

ขั้นที่ 8 อายุ 40 ปีขึ้นไป ในช่วงต้นพัฒนาดี ก็นะมีความรับผิดชอบสูง มองโลกด้วยสายตาที่เป็นจริง

3.5. การพัฒนาทักษะทางสังคม

การพัฒนาทักษะทางสังคมต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

Breedlove (1997 อ้างถึงใน ศรีนยา ชติยะ , 2544) กล่าวว่า ผลการเรียนแบบร่วมมือต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม พบว่าการเรียนแบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งด้านทักษะทางสังคม และความสำเร็จในการเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน มีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น อภิปราย การแสดงความรับผิดชอบ และการช่วยเหลือผู้อื่นจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นทักษะทางสังคมของผู้เรียน

พิมลวรรณ สมมาตย์ (2546) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมสามารถพัฒนาได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนมีโอกาสดังกล่าวเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในการทำงานกลุ่มร่วมกับบุคคลอื่นได้ มีการวางแผนและใช้เหตุผลในการทำงานด้วยตนเอง และควรให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

Priestley (1987 , อ้างถึงใน ศิริรัตน์ เวียงพระปรก , 2546) กล่าวว่า การฝึกทักษะทางสังคมเป็นทางหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความสามารถในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ทำให้ตระหนักถึงการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเป็นการเตรียมตัวในการนำไปใช้กับคนอื่น ๆ

ซึ่งทักษะทางสังคมที่ฝึกให้เด็กนั้น รวมทั้งสิ่งต่อไปนี้ด้วย คือ การแสดงความคิดเห็น ความมั่นใจในตนเอง การตระหนักถึงผลกระทบของกระทำของเราต่อบุคคลอื่น การควบคุมอารมณ์ อดกลั้นต่อความกดดันของกลุ่ม เข้าใจเจตนาของคนอื่น มีความรู้สึกที่ดีต่อการสนทนาร่วมกัน

โกวิท โภธิสาร (2548) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ให้มีโอกาสด้านการแสดงออก ให้นักเรียนมีโอกาสนำปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีโอกาสแสดงบทบาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีโอกาสในการวางแผนการทำงานร่วมกัน

นอกจากนี้ในสังคมปัจจุบันที่เน้นการใช้กระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมแล้ว การที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันในสังคม และมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งในหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา มีหลักสูตรที่เสริมสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนี้

พระเทพเวที(ประยุตต์ ปยุตโต) (2535 อ้างถึงใน ปันดดา มณีจักร , 2546) อธิบายว่า พรหมวิหาร 4 เป็นหลักความประพฤติที่ประเสริฐ เป็นธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะได้ชื่อว่า ดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบซึ่งประกอบด้วย

- 1) เมตตา ได้แก่ ความรักใคร่ปรารถนาดี อยากให้เขามีความสุข
- 2) กรุณา ได้แก่ ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์
- 3) มุทิตา ได้แก่ ความยินดีเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตใจพอใจ
- 4) อุเบกขา ได้แก่ ความวางใจเป็นกลาง อันจะทำให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรง เทียงธรรมดุจตราขึง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง

พระเทพเวที(ประยุตต์ ปยุตโต) (2535 อ้างถึงใน ปันดดา มณีจักร , 2546) อธิบายว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ซึ่งความสามัคคี ดังนี้

- 1) ทาน ได้แก่ การให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนจนถึงให้ความรู้และการแนะนำสั่งสอน
- 2) ปิยวาจา ได้แก่ การกล่าวคำสุภาพ ไพเราะอ่อนหวาน ก่อให้เกิดไมตรีและความรักใคร่ นับถือ ตลอดจนถึงคำพูดแสดงประโยชน์ ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมและยอมรับ

3) อุตถจริยา ได้แก่ การประพฤติประโยชน์ การชวนชวายเป็นช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมทางจริยธรรม

4) สมานัตตา ได้แก่ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย ร่วมแก้ไขรับรู้ ในเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสมตามควรแก่กรณี โดยผู้ที่ยึดหลักสังฆัตถุ 4 ย่อมสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างประสบผลสำเร็จ

พระเทพเวที(ประยุตต์ ปยุตโต) (2535 อ้างถึงใน ปนัตตา มณีจักร , 2546) อธิบายว่า ฆราวาสธรรม 4 หมายถึง ธรรมสำหรับการครองชีวิต อันประกอบด้วย

- 1) สัจจะ ได้แก่ ความจริง ซื่อสัตย์ ซื่อตรง พูดจริงทำจริง
- 2) ทมะ ได้แก่ การฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ แก้ไขข้อบกพร่องปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา
- 3) ขันติ ได้แก่ ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง มั่นในจุดหมาย ไม่ทอดถอย
- 4) จาคะ ได้แก่ ความเสียสละ สละความสุขสบายและผลประโยชน์ส่วนตนพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็น และความต้องการของผู้อื่น

จากหลักธรรมดังกล่าว จะเห็นว่า ในทางพระพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายที่ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยประพฤติตนเป็นคนดี มีเมตตากรุณา เอื้อเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตลอดจนรู้จักการปรับตัว ควบคุมจิตใจ และพัฒนาตนอยู่เสมอ ซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น และช่วยให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุขได้

สรุป การพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกันทำงาน มีการทำให้เกิดการแสดงออกทางความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การตระหนักถึงการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาข้างต้น มาใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จร่วมกัน

3.6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

งานวิจัยในประเทศ

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536) ได้ศึกษาผลการใช้เกมการละเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในด้านการเคารพต่อระเบียบวินัย

ของตนเองและกลุ่มการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในกลุ่มไม่แตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในด้านการมีมารยาทในสังคม การแสดงความรับผิดชอบและมีลักษณะความเป็นผู้นำ การช่วยเหลือผู้อื่น สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีสังคมมิติสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์ (2537) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2536 โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เข้ากิจกรรมกลุ่มกลุ่มที่ 2 ใช้สถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีทักษะทางสังคมดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สุรศักดิ์ สุภารัตน์ (2540) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนในโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2539 จำนวน 650 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยตามลำดับคือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะวินัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ กลุ่มทักษะภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์
2. ทักษะทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักเรียนที่มีทักษะทางสังคมในระดับสูง ปานกลางและต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนกตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ และโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศรินยา ชติยะ (2544) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและกิจกรรมกระจำนัยที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2545 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหา ในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นาวิน เข้มทอง (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานตรวจบัญชีกลางใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

บุคคลากรมีทักษะทางสังคมในระดับปานกลาง และทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

Wise, K. L., Bundy, K. A., Bundy, E. A., & Wise, L. A. (1991) ได้ศึกษาการฝึกทักษะทางสังคมให้แก่วัยรุ่นที่เรียนอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 22 คน โปรแกรมการฝึกใช้เวลาในการฝึก 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที พบว่า ภายหลังการฝึกทักษะทางสังคม วัยรุ่นที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคมสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม

Halloran, o., and Paul, D. (1996) ได้ศึกษาการเสริมทักษะทางสังคมในการเข้าค่ายภาคฤดูร้อนสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยคัดเลือกเด็กและวัยรุ่นที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จำนวน 94 คน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะกระบวนการสื่อสารทางสังคมของผู้รับรู้ได้ดีจะสูงชันกว่าผู้ที่มีการรับรู้ไม่ดี และเด็ก 8 – 13 ปี มีการรับรู้ด้วยตนเองในทักษะกระบวนการสื่อสารได้ช้า และไม่ได้นำทักษะทางสังคมมาใช้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต สรุปว่า โครงสร้างทางธรรมชาติที่ดีจะสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และการรับรู้ได้อย่างแท้จริง จะต้องเกิดขึ้นก่อนที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้

ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

4.1. ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

ได้มีการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของมนุษย์และสัตว์อย่างต่อเนื่อง มีผู้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้

Bandura (1973) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล ในการพิจารณาพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ต้องพิจารณาว่าเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ ได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ และ/หรือเป็นพฤติกรรมทำลายทรัพย์สิน ซึ่งการทำให้บุคคลได้รับความเสียหายทางร่างกายนั้นทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการตัดสินจากสังคมว่า พฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจากมีบางพฤติกรรมที่บุคคลกระทำตามบทบาทหน้าที่ในสังคมหรืออาจทำโดยไม่เจตนา แต่ส่งผลให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรืออาจเป็นการทำลายทรัพย์สิน ในทางตรงข้ามแม้ว่าไม่ได้เป็นการ

ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บ หรือยังไม่มีอาการทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย เช่น คนที่มีเจตนาพยายามฆ่าผู้อื่น แต่ไม่สำเร็จ สังคมจะตัดสินว่าเป็นความก้าวร้าวรุนแรง เป็นต้น

นอกจากนั้นการตัดสินที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ เช่น อายุ เพศ ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรือเชื้อชาติของผู้กระทำพฤติกรรม

Buss (1961) อธิบายว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะซับซ้อน ซึ่งบุคคลอาจแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวได้ในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังที่ได้อธิบายพฤติกรรมก้าวร้าวว่ามีทั้งที่มีลักษณะ Active และ Passive ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3. ลักษณะรูปแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากการวิเคราะห์ของ Buss (1961)

พฤติกรรม	Active		Passive	
	ทางตรง	ทางอ้อม	ทางตรง	ทางอ้อม
ทางกาย	ชกต่อย	เล่นตลกยั่วเย้า	ขวางทางเดิน	แสดงท่าที่เฉยเมยต่อคำสั่ง
ทางวาจา	พูดดูหมิ่น	นินทา	พูดต่อว่า	พูดปฏิเสธ

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวมีทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาและการแสดงพฤติกรรมนั้นอาจเป็นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีความรุนแรงในระดับที่ต่างกัน

Freedman and other (1970 อ้างถึงใน นนทिया ฉายศรีศิริ , 2545) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมใดๆที่เป็นอันตราย กระทำความเสียหายให้แก่ผู้อื่น โดยทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนา และจุดมุ่งหมายของการกระทำด้วย

Grusee and Lytton (1988 อ้างถึงใน สุทธิพงษ์ ทองยิ่ง , 2537) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความคับข้องใจที่มีเพื่อทำลายฝ่ายตรงข้าม และพฤติกรรมที่จัดว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวจะเป็นพฤติกรรมที่กระทำไปโดยเจตนา

สำหรับในประเทศไทยมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว โดยให้คำจำกัดความของพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้

สมโภชน์ เขียมสุภาษิต (2536) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าวว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเรียกร้องสิทธิแห่งตน โดยไม่สนใจว่าจะไปก้าวร้าวสิทธิของผู้อื่นหรือไม่ การแสดงออกจะมีลักษณะของการข่มขู่ บีบบังคับ เรียกร้อง หรือลักษณะของการแสดงออกที่รุนแรง พฤติกรรมก้าวร้าว นั้นสามารถแสดงออกได้ 2 ลักษณะคือ ลักษณะทางตรง ได้แก่ การพูดจาข่มขู่ กรรโชก หรือพูดจาดูถูก รวมถึงการแสดงออกทางท่าทาง เช่น การแกว่งหมัดไปมา การมองอย่าง

เหยียดหยาม และการทำร้ายร่างกาย ฯลฯ และลักษณะทางอ้อม ได้แก่ การพูดจาเสียดสีหรือการ
 นินทาให้ร้าย ส่วนท่าทางการแสดงออกนั้นมักแสดงออก โดยบุคคลนั้นไปสนใจในสิ่งอื่นหรือ
 แสดงออกต่อบุคคลอื่น หรือวัตถุสิ่งของแทนที่จะแสดงออกต่อบุคคลเป้าหมาย

สรรพสุดา มีชั้นช่วง (2544) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นพฤติกรรมที่ไม่
 เหมาะสมที่บุคคลแสดงออกทั้งทางคำพูดและการกระทำโดยมีจุดประสงค์ในการทำร้ายผู้อื่น
 เสียหาย เป็นผลมาจากความคับข้องใจ หรือต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น

นนทยา ฉายศรีศิริ (2545) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าว คือ พฤติกรรมใดๆที่เป็น
 การล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยอาจแสดงออกได้ทั้งทางร่างกาย วาจา หรือทางใจ เพื่อให้ผู้อื่น
 ได้รับความเจ็บปวด

ไชยศาสตร์ ยิ่งสุขวัฒนา (2546) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ทำให้
 ความเสียหายให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นทั้งทางกาย ทางวาจา รวมถึงพฤติกรรมทำลายสิ่งของ

เต็มทิพย์ พานิชพันธุ์ (2550) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่
 ทำให้บุคคลได้รับบาดเจ็บได้รับความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจหรือพฤติกรรมทำลาย
 สิ่งของ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอก โดยไม่รวมถึงความก้าวร้าวทางความคิดต่าง ๆ
 โดยยกเว้นพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ หรือทำลายสิ่งของที่ทำตามหน้าที่ เช่น แพทย์ที่
 ผ่าตัด เป็นต้น

นิตยา พลศักดิ์ (2550) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นไม่
 พอใจเป็นพฤติกรรมที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น มีการแสดงออกทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็น
 พฤติกรรมที่มีความเสียหายให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นทั้งทางร่างกาย วาจา รวมทั้งพฤติกรรมการ
 ทำลายสิ่งของ

ปิยศรี บวรธนสาร (2550) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่
 แสดงออกมาทั้งในรูปของการกระทำและคำพูด ไม่ว่าจะเจตนาหรือไม่เจตนา ซึ่งส่งผลทำให้ผู้อื่น
 เจ็บปวดทางใจหรือทางกาย เพียงเพื่อขจัดความคับข้องใจ ความโกรธ ความเครียด ความวิตก
 กังวล ความไม่พอใจ และความไม่สมหวังที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว คือ พฤติกรรมที่แสดงออกมาแล้วทำให้
 บุคคลอื่นหรือตนเอง ได้รับบาดเจ็บ ความเสียหายทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งทรัพย์สิน

4.2. ประเภทของพฤติกรรมก้าวร้าว

มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวหลายท่าน และได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น
 ประเภทต่างๆ ดังนี้

Buss (1961) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย (physical aggression) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกมาโดยใช้อวัยวะทางร่างกาย เช่น แขน, ขา, ฟัน หรือใช้อวัยวะทางร่างกายร่วมกับอาวุธ เช่น มีดปิ่น โดยมีเจตนาเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา (verbal aggression) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกมาเพื่อเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น โดยใช้ถ้อยคำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกได้เป็นสองลักษณะ คือ

2.1 การปฏิเสธ ด้วยการแสดงท่าทางประกอบ คำพูด และการใช้ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำร้ายความรู้สึกของผู้อื่น

2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

นพมาศ วีระเวทิน (2534) ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวที่มุ่งร้าย (hostile aggression) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวในรูปแบบที่เด่นชัดในแง่ที่ว่าความต้องการที่จะทำร้ายเขานั้นเป็นเป้าหมายขั้นต้น ซึ่งปกติเกิดจากความเกลียดชังหรือความเหยียดหยามที่ผู้ก้าวร้าวมีต่อเป้าหมายของตน

2. พฤติกรรมเพื่อเป้าหมายบางประการ (instrumental aggression) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกี่ยวข้องกับการทำร้ายเช่นเดียวกัน แต่เป้าหมายข้างต้นก็คือ การป้องกันตนเองหรือทำเพื่อเป้าหมายอื่นบางประการ พฤติกรรมก้าวร้าวที่ถือว่าผิดและชั่วร้าย คือ พฤติกรรมก้าวร้าวที่มุ่งที่จะทำร้ายอย่างเดียว โดยไม่มีเป้าหมายอื่นที่ดึงามอย่างไรก็ตามพฤติกรรมก้าวร้าวที่นั้นล้วนแล้วแต่จะสร้างความเสียหายได้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด

Berkowitz (1964 อ้างถึงใน สายชล กังคศิเทียม , 2550) และ Smith & Mackie (1995) ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ชนิด ในทำนองเดียวกัน คือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย (instrumental aggression) เป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเจตนาร้ายแม้จะทำให้บุคคลหรือสิ่งของเสียหาย บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อผลบางอย่าง เช่น เพื่อระบายความข้องคับใจ เพื่อรางวัล หรือเพื่อเรียกร้องความสนใจ พฤติกรรมชนิดนี้จะเปลี่ยนไปตามสภาพการจัดสิ่งแวดล้อม ของรางวัล และการลงโทษ

2. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดจากความโกรธ (angry aggression หรือ hostility aggression) เป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้บุคคลหรือสิ่งของได้รับอันตราย ตัวกำหนดพฤติกรรมก้าวร้าวชนิดนี้คือ การได้รับโทษในอดีต และการถูกทำลายศักดิ์ศรีในปัจจุบัน

Bach (1970) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ลักษณะความก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมา (hostile-type aggression) เป็นความก้าวร้าวที่เกิดเนื่องมาจากความคับข้องใจในการแก้ปัญหาและมีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือได้รับการหมิ่นประมาท

2. ลักษณะความก้าวร้าวที่แสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง (impact-type aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกมาเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกัน ทั้งๆที่วัตถุประสงค์จริงๆไม่ต้องการที่จะทำลายหรือทำร้ายผู้อื่น

Crick (1996) ที่แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าว ออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวแบบเปิดเผย (overt aggression) หมายถึงการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือได้รับอันตราย ทางร่างกาย เช่น การผลัก ชก หรือข่มขู่เพื่อน

2. พฤติกรรมก้าวร้าวแบบทำลายความสัมพันธ์ (relational aggression) หมายถึงการกระทำที่มุ่งจะทำลายความสัมพันธ์อันดีของเพื่อนด้วยกัน เช่น กีดกันเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่ม ปลอ่ยข่าวลือให้คนอื่นได้รับความเสียหาย

สรุปได้ว่า ประเภทของพฤติกรรมก้าวร้าว มีหลายประเภท ซึ่งทางผู้วิจัยจำแนกประเภทของพฤติกรรมก้าวร้าว แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย หมายถึง พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย และเจ็บปวดต่อตนเอง ผู้อื่น และสิ่งของ โดยแสดงออกมาทางอวัยวะทางร่างกาย เช่น แขน ขา

พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา หมายถึง พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายและเจ็บปวดต่อตนเอง ผู้อื่น โดยแสดงออกมาทางคำพูด

พฤติกรรมก้าวร้าวทางใจ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากจิตใจของบุคคล ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการแสดงออกของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความสัมพันธ์อันดีของเพื่อนด้วยกัน เช่น กีดกันเพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่ม ปลอ่ยข่าวลือให้คนอื่นได้รับความเสียหาย

4.3. ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว

4.3.1. ทฤษฎีสัญชาตญาณความก้าวร้าว (instinct theories of aggression)

แนวความคิดนี้ได้รับอิทธิพลจาก Freud (1939) มีแนวคิดว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณสองชนิดในตนเองมาตั้งแต่เกิด ได้แก่ สัญชาตญาณแห่งชีวิต (eros) เป็นสัญชาตญาณที่ต้องการมีชีวิตอยู่ ผลักดันให้มนุษย์แสดงออกมาเป็นความรัก, กามารมณ์และ

สัญชาตญาณแห่งความตาย (thanatos) เหล่านี้นำไปสู่ความก้าวร้าว และสิ่งมีชีวิตทุกอย่างมีแรงผลักดันในตัวที่จะทำให้ตายชีวิตกลับไปสู่สภาพไร้ชีวิต เขาเชื่อว่า พลังความก้าวร้าวของคนเราจะสั่งสมและต้องถูกปลดปล่อยออกมาไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง สังคมจึงต้องทำหน้าที่ในการที่จะสร้างแนวทางให้คนเราได้ระบายความก้าวร้าวออกมาเป็นสิ่งที่ยอมรับกันได้ (สิทธิโชค วรรณสันติกุล , 2542) จะเห็นได้ว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะก้าวร้าวมาตั้งแต่เกิด และความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ซึ่งสัญชาตญาณเป็นส่วนของอิด (id) ซึ่งเป็นความต้องการของร่างกายมนุษย์โดยธรรมชาติ ความก้าวร้าวจัดเป็นประเภทเดียวกับความต้องการทางเพศ ต้องมีการระบายออกไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ตามซึ่งการระบายออกนี้อาจเป็นไปได้ในรูปแบบที่สังคมยอมรับ (เช่นการแข่งขันต่าง ๆ ด้านกีฬา ฯลฯ หรือในทางที่สังคมไม่ยอมรับ (เช่น การทำร้ายร่างกาย) ซึ่งรากฐานของแนวคิดนี้เชื่อว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณแห่งความตาย (death instinct) ซึ่งจะระบายออกโดยการมุ่งร้ายต่อผู้อื่นหรือต่อตนเองก็ได้

4.3.2. ทฤษฎีความคับข้องใจ- ความก้าวร้าว (frustration-aggression theory)

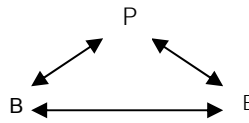
Dollard, et al. (1939) ได้เสนอสมมติฐาน เกี่ยวกับความก้าวร้าวที่ว่า “สมมติฐานความคับข้องใจ ความก้าวร้าว” (frustration - aggression hypothesis) ซึ่งเชื่อว่า “การเกิดความก้าวร้าวมักเป็นผลจากความคับข้องใจเสมอ” และ “ความคับข้องใจจะก่อให้เกิดแรงผลักดัน” (drive) ซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าวบางรูปแบบเสมอ”

“ความคับข้องใจ” ตามที่ใช้ในสมมติฐานนี้หมายถึง สภาวะที่บุคคลถูกขัดขวางไม่ให้ทำ ไม่ให้บรรลุผล หรือไม่ได้ในสิ่งที่ประสงค์

“แรงผลักดัน” หมายถึง พลังในร่างกายที่ผลักดันให้คนทำพฤติกรรมเฉพาะ เช่น ความหิว เกิดจากแรงผลักดันความหิว ความก้าวร้าวเกิดจากแรงผลักดันความก้าวร้าว

4.3.3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (social cognitive theory)

Bandura (1989) มีความเห็นว่า ความคับข้องใจไม่ได้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความก้าวร้าวอย่างเดียว แต่ความก้าวร้าวยังสามารถเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องพิจารณาในการแสดงออก หากแต่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ๆ (acquired) ถือว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้ว Bandura เน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายใน โดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก แต่การแสดงออกของพฤติกรรมก็จะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ Bandura เชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นจากการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคล กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต , 2543) ดังแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยสามปัจจัยซึ่งกำหนดซึ่งกันและกัน
ระหว่างพฤติกรรม (B) บุคคล ซึ่งได้แก่ ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ (P) และสภาพแวดล้อม (E)
ที่มา: Bandura (1989 อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต , 2543)

Bandura (1977) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ โดยตัวแบบจะถ่ายทอดทั้งความคิด และการแสดงออกได้พร้อม ๆ กัน ในการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสังคมผ่านจากประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการได้ยินและได้เห็นโดยไม่มีประสบการณ์ตรงมาเกี่ยวข้อง คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของสังคมโดยการผ่านทางสื่อ

ตัวแบบนั้นแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2543) คือ

1. ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง ๆ (Live Model) คือตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง

2. ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) เป็นตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือนวนิยาย เป็นต้น

นอกจากนั้น Bandura (1983) ได้แบ่งตัวแบบออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือ การมีตัวแบบทางพฤติกรรม การมีตัวแบบทางวาจา การมีตัวแบบสัญลักษณ์ และการมีตัวแบบสัมผัส

1. การมีตัวแบบทางพฤติกรรม (behavioral modeling) หมายถึง การมีตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมให้บุคคลเห็น ส่วนมากจะเกิดขึ้นโดยที่ตัวแบบไม่ได้ตั้งใจจะแสดงให้เห็นเป็นแบบอย่างแก่ผู้สังเกตโดยตรง

2. การมีตัวแบบทางวาจา (verbal modeling) หมายถึง การมีตัวแบบที่พูด บอก หรือเขียนบอกว่าจะทำอะไรได้อย่างไร ซึ่งคนเราสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากมายจากการฟัง การบอกเล่า หรือจากการเขียนของผู้อื่น

3. การมีตัวแบบสัญลักษณ์ (symbolic modeling) หมายถึง การมีตัวแบบผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ คอมพิวเตอร์ และสื่อภาพอื่น ๆ มนุษย์ทุกวัยเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมายผ่านสื่อเหล่านี้

4. การมีตัวแบบสัมผัส (kinesthetic modeling) ใช้ประโยชน์ได้มากกับการสอนให้คนหูหนวกและคนตาบอดเพื่อฝึกพูด ผู้เรียนจะพยายามเลียนแบบเสียงของครูโดยการสัมผัสริมฝีปากและคอของครูซึ่งเป็นตัวแบบ

Goldstein (1975 อ้างถึงใน สมโภชน์ เขียมสุภาษิต , 2543) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับความก้าวร้าวและไม่ก้าวร้าวของบุคคลดังนี้

1. องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีความก้าวร้าว

1.1 อุปนิสัยของบุคคลที่มีความก้าวร้าว มักจะมีความก้าวร้าวอยู่แล้ว ซึ่งมักขาดสติยั้งคิดที่จะควบคุมการกระทำของตนเอง มีลักษณะหุนหันพลันแล่น มีระดับจริยธรรมต่ำ ไม่มีเป้าหมายที่แน่นอนในชีวิต ชอบอ้างเหตุผลและโทษผู้อื่นเสมอ นอกจากนั้นในบางคนเมื่อแสดงออกความก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัล จะยิ่งเป็นการเสริมแรงให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งต่อไป

1.2 สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีความก้าวร้าว บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่ความก้าวร้าวรุนแรง เป็นสิ่งที่อำนวยโอกาสให้บุคคลกระทำพฤติกรรมก้าวร้าว ตลอดจนมีตัวแบบที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมก้าวร้าว จะช่วยเสริมให้บุคคลเกิดความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบที่ทำให้บุคคลไม่มีความก้าวร้าว

2.1 ลักษณะอุปนิสัยของบุคคลที่ไม่มีความก้าวร้าว มีลักษณะเป็นคนวิตกกังวล หรือมีความรู้สึกผิด เมื่อจะแสดงความก้าวร้าวออกมาเป็นบุคคลที่กลัวการลงโทษมีความสามารถในการเรียนสูง มีความอดทน มีจริยธรรมสูง เป็นตัวของตัวเอง ยอมรับผู้อื่น และไม่ก้าวร้าว

2.2 สิ่งแวดล้อมของบุคคลที่ไม่ก้าวร้าว บุคคลจะไม่ก้าวร้าว เมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าและยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมนั้น ตลอดจนไม่อยู่ในสถานการณ์ที่ก้าวร้าวและมีความอบอุ่นทางจิตใจ

4.4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

งานวิจัยในประเทศ

พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมมีผลทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี (2534) ได้ศึกษาผลการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 14 คน

ผลการวิจัยพบว่าการเสริมแรงทางบวกและการปรับสัณใหม่ สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประหยัด ดีลั่น (2542) ได้ศึกษาวินัยพฤติกรรมกรรมการผิระเบียบวินัยและแนวทางแก้ไขพฤติกรรมกรรมการผิระเบียบวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนมปีการศึกษา 2541 พบว่า พฤติกรรมการผิระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม มีพฤติกรรมผิระเบียบวินัยโดยเรียงจากมากไปน้อย คือ นักเรียนมาโรงเรียนสาย หลบหนีการเข้าแถวทำพิธีหน้าเสาธง ส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น พุดจาหยาบคาย ทำให้ผู้อื่นรำคาญ แต่งกายผิระเบียบวินัยของโรงเรียนหนีโรงเรียนเป็นประจำ ดื่มสุรา เปียกรินสถานศึกษา เล่นการพนันในสถานศึกษา เทียวกกลางคืนตามสถานเริงรมย์ ทะเลาะวิวาททำร้ายผู้อื่นด้วยอาวุธจนผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ นำยาเสพติดมาขายในสถานศึกษา มีอาการติดยาเสพติด ช่มชู้ร็ดไถเงินจากนักเรียนด้วยกัน ขโมยของคนอื่น ทำลายสิ่งของสาธารณะ ทุจริตในการสอบ และพฤติกรรมส่อไปทางชู้สาว แนวทางแก้ไขพฤติกรรมผิระเบียบวินัยนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม คือ โรงเรียนแจ้งแนวปฏิบัติให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ ขอความร่วมมือจากครูผู้สอนในรายวิชา ว่ากล่าวตักเตือน ชี้แนะ ให้นักเรียนตระหนักถึงคุณสมบัติของผู้ดี มีมาตรการในการเช็คคาบเวลาเรียนอย่างจริงจัง โดยทำเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องให้เป็นรูปธรรม อบรม ตักเตือน ให้เห็นผลเสียหายของการเล่นการพนันให้มีมาตรการลงโทษอย่างชัดเจน จัดให้มีสรวัตรนักเรียนคอยตรวจตราอยู่ตลอดเวลา ปลุกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน ควรหา ข้อมูลศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมส่อไปทางชู้สาว

นนทยา นายศรีศิริ (2545) ได้ศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวแบบทำลายความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร จำนวน 297 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวที่สามารถทำนายพฤติกรรมก้าวร้าวแบบทำลายความสัมพันธ์ได้ คือ การแสดงความก้าวร้าวแบบทำลายความสัมพันธ์ของแม่, ความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่, การแสดงความผูกมัดเด็กของแม่, การใช้อำนาจควบคุมของแม่ และการแสดงความอบอุ่นของพ่อโดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 37.1

นิภาพร พลหงษ์ (2546) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีนิยมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีพ.ศ. 2546 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถามคัดเลือก

นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงสุดให้เหลือเพียง 6 คน ต้องสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนสำหรับครู แบบสอบถามการปฏิบัติตนของนักเรียนที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนและโปรแกรมให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการให้คำปรึกษาแล้วพฤติกรรมนักเรียนลดลง

ปริศนา พิขุนทด (2547) ได้ศึกษาการปรับพฤติกรรมโดยการใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพงษ์ศิริวิทยา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พบว่าการปรับพฤติกรรมโดยการใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนตามเวลาที่เกิดขึ้น แบบบันทึกพฤติกรรมช่วงเวลา และแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าหลังจากที่ได้ปรับพฤติกรรมโดยการใช้เทคนิคการเสริมแรง นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนการปรับพฤติกรรมและเปรียบเทียบกับกลุ่มเด็กที่ไม่ได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรง มีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่างกัน

กานติมา สิริวิชชา (2550) ผลของกิจกรรมการเดินบัลเล่ต์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อผ่านกิจกรรมการเดินบัลเล่ต์พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กลดลงตามลำดับจากการประเมินทุก 2 สัปดาห์ และพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเดินบัลเล่ต์ลดลงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเดินบัลเล่ต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยต่างประเทศ

Prinstein, Boergers & Vernberg (2001) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวแบบเปิดเผย แบบทำลายความสัมพันธ์ และผู้ถูกระทำจากพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นจากหลากหลายเชื้อชาติ จำนวน 566 คน (เป็นหญิง 55%) ที่กำลังศึกษาอยู่ระหว่างเกรด 9 – 12 ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาที่มีมาก่อนหน้านี้เกี่ยวกับพฤติกรรมความก้าวร้าวแบบทำลายความสัมพันธ์ และการถูกระทำจากพฤติกรรมก้าวร้าวกล่าวคือวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูง จะมีการปรับตัวทางสังคมที่ไม่ดี และสัมพันธ์กับการเกิดความผิดปกติทางพฤติกรรม (Disruptive Behavior Disorder) ส่วนผู้ที่ถูกระทำจากพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูง จะสัมพันธ์กับการมีอาการทางจิตในระดับสูงเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่ถูกระทำพฤติกรรมก้าวร้าวหลายรูปแบบจะประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมมากกว่าผู้ที่ถูกระทำ

พฤติกรรมก้าวร้าวในรูปแบบเดียวหรือผู้ที่ไม่ถูกรบกวนจากพฤติกรรมก้าวร้าวเลย และหากมีการสนับสนุน และให้กำลังใจจากเพื่อนที่ใกล้ชิด ก็จะสามารถลดผลกระทบที่มาจากกรถูกรบกวนจากพฤติกรรมก้าวร้าวดังกล่าวได้

Gianluca, G., Paolo, A., Beatrice, B., & Gianmarco, A. (2008) จากศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าขาดการศึกษาวิชาญเชิงทดลองเกี่ยวกับความแตกต่างของบุคคลภายนอกหรือผู้เห็นเหตุการณ์ การศึกษาเพื่อทดสอบโมเดลกรอบแนวคิดของลักษณะ 2 แบบ ของวัยรุ่น ได้แก่ ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและการรับรู้ความสามารถทางสังคมของตน โดยพิจารณาปัจจัยของพฤติกรรมผู้ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จากวัยรุ่นชาวอิตาลี 294 คน โดยศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุ แสดงว่าการตอบสนองที่มีความสัมพันธ์อย่างชัดเจนของการป้องกันและพฤติกรรมที่ไม่ตอบสนอง บุคคลที่มีความสามารถทางด้านสังคมสูงจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมช่วยเหลือระดับสูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลที่มีความสามารถทางด้านสังคมต่ำจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ไม่ตอบสนอง จากผลที่ได้ทำให้นำไปใช้ในการอภิปรายทางทฤษฎี และเป็นข้อมูลสำหรับนักวิจัยและผู้สนใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงทดลอง

ความหมายและความสำคัญของการวิจัยเชิงทดลอง

การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) หมายถึงการแสวงหาความรู้ความจริงอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยการจัดการกระทำตัวแปรอิสระหรือตัวแปรจัดกระทำ (treatment variable) ภายใต้การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน (extraneous variable) แล้ววัดผลการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตาม (dependent variable) เพื่อมุ่งศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (cause-and-effect relationships) การวิจัยเชิงทดลองมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ (Kirk, 1995) ดังนี้

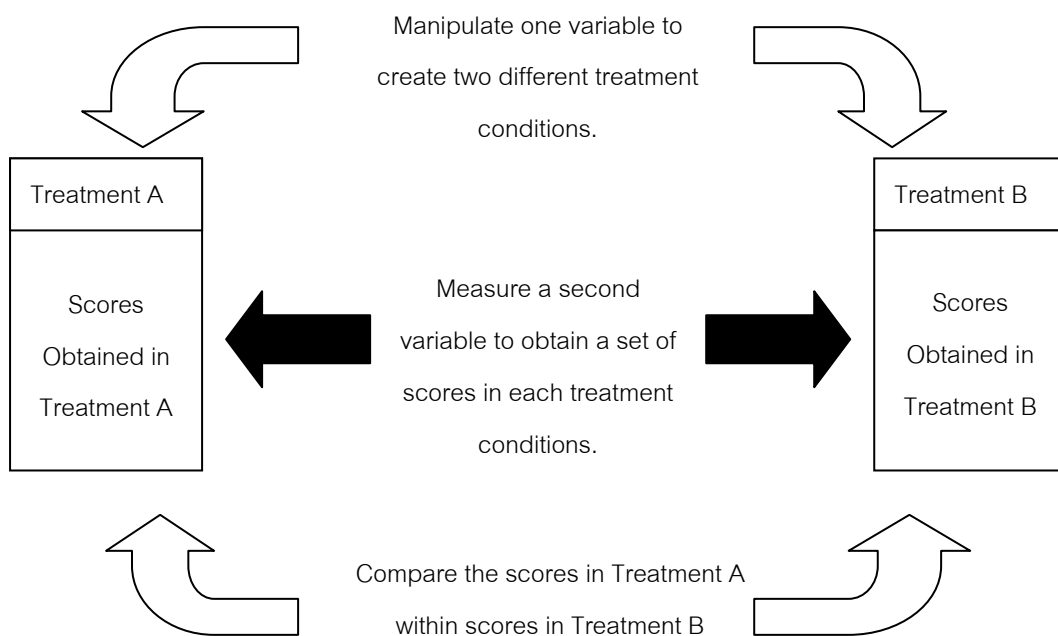
1. การจัดการกระทำ (manipulation) ในการวิจัยเชิงทดลอง นักวิจัยต้องจัดการกระทำตัวแปรอิสระหรือตัวแปรทดลอง (experimental variable) เพื่อกำหนดชุดเงื่อนไขการจัดการกระทำกับหน่วยตัวอย่าง

2. การสังเกตหรือวัดผล (observation or measurement) ในตัวแปรตามจากการจัดการกระทำในแต่ละเงื่อนไข

3. การเปรียบเทียบ (comparison) ผลการวัดค่าตัวแปรตามอันเนื่องมาจากเงื่อนไขที่จัดกระทำต่างกัน จะถูกนำมาเปรียบเทียบกัน หากมีความแตกต่างกันเกิดขึ้นก็เป็นหลักฐานที่แสดงว่าการจัดกระทำเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผลการวัดที่ได้

4. การควบคุม (control) การวิจัยเชิงทดลองจะต้องมีการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่สนใจศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรเหล่านั้นจะไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ต้องการศึกษา

องค์ประกอบทั้ง 4 ประการ สามารถแสดงเป็นแผนภาพที่ 2.3 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2.3 ลักษณะ/องค์ประกอบพื้นฐานของการวิจัยเชิงทดลอง
ที่มา: Gravetter and Forzano (2003 อ้างถึงใน วรณีย์ แกมเกตุ ,2549)

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงทดลอง

การวิจัยเชิงทดลองมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (cause-and-effect relationships) ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม การที่นักวิจัยจะสร้างข้อสรุปว่าตัวแปรอิสระ ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามหรือไม่ นักวิจัยต้องจัดกระทำทดลองแล้ววัดผลการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตาม ภายใต้การควบคุมอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจจะส่งผลต่อตัวแปรตามได้ การวิจัยเชิงทดลองเป็นการวิจัยที่ช่วยให้นักวิจัยสามารถทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลได้

ดีกว่าการวิจัยประเภทอื่น แต่จะมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสภาพการทดลองว่าสามารถควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนได้มากน้อยเพียงใด

2. เพื่อพัฒนาทฤษฎี ผลที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าโดยการทดลอง ทำให้นักวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือทฤษฎีใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ

3. เพื่อทดสอบหรือยืนยันทฤษฎี เป็นการทำการวิจัยเชิงทดลองซ้ำในบางเรื่อง เพื่อทดสอบและยืนยันทฤษฎีเดิม ยังสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์หรือไม่ หรือใช้ได้ภายใต้ขอบเขตใด หรือต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนใดบ้างจึงจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการทำวิจัยในลักษณะนี้อาจจะเชื่อมโยงให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ที่จะช่วยขยายองค์ความรู้ให้กว้างขวางไปมากขึ้น

ประเภทของการออกแบบการทดลอง พิจารณาจากส่วนประกอบ 2 ประการ ได้แก่ การจัดดำเนินการแบบสุ่ม (randomization) และการจัดกลุ่มควบคุม (control group) สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท (ศิริชัย กาญจนวาสี , 2535) ดังนี้ ตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 ประเภทของการออกแบบการทดลอง

		RANDOMIZATION	
		ไม่มี	มี
control group	ไม่มี	Pre-experimental Designs	-
	มี	Quasi-experimental Designs	True-experimental Designs

1.รูปแบบการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-experimental Designs) เป็นการออกแบบการทดลองที่ไม่มีการจัดดำเนินการสุ่ม(randomization) ไม่มีกลุ่มควบคุม (control group) หรือกลุ่มที่ใช้เปรียบเทียบ มักเป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว คือ กลุ่มทดลอง ซึ่งสมาชิกไม่ได้มาอย่างสุ่ม ไม่มีกลุ่มควบคุมใช้ในการเปรียบเทียบ จึงมักมีปัญหาในการแปลผลการทดลองในแง่ของความตรงภายในและความตรงภายนอก

2.รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Designs) เป็นการออกแบบการทดลองที่ไม่มีจัดดำเนินการแบบสุ่ม (randomization) แต่มีกลุ่มควบคุม (control group) หรือ

กลุ่มที่ใช้เปรียบเทียบ(comparison group) แต่สมาชิกในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่ได้มาอย่างสุ่มจากประชากร จึงมีปัญหาด้านความเท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตลอดจนระดับของการสุ่มอ้างอิงผลการทดลองในสถานการณ์ทั่วไป

3.รูปแบบการวิจัยทดลองแท้จริง (True-experimental Designs) เป็นการออกแบบการทดลองที่มีการจัดดำเนินการได้ครบถ้วนตามลักษณะของการวิจัยเชิงทดลอง คือ มีการจัดกระทำ มีการดำเนินการแบบสุ่ม (randomization) และมีกลุ่มควบคุม (control group) ในการทดลองมีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร และสุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มทดลอง ประกอบด้วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จึงถือว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเท่าเทียมกัน กลุ่มควบคุมที่ได้จึงจัดเป็นกลุ่มที่สามารถใช้ในการเปรียบเทียบได้อย่างแท้จริง (True control group)

วิธีการวิเคราะห์รูปแบบของการวิจัยเชิงทดลอง

รูปแบบสปลิต พล็อต(Split-plot Factorial Design : SPF-p.q)

เป็นวิธีการออกแบบผสม (Mixed Design) ระหว่างแบบการทดลองแฟคทอเรียลสุ่มสมบูรณ์แบบแฟคทอเรียลกลุ่มสุ่ม

ลักษณะของรูปแบบการวิจัย

1.มีตัวแปรทดลอง (treatment) 2 ตัวแปร ในกรณีที่มีตัวแปรทดลอง 2 ตัว คือ ตัวแปรทดลอง A จะแบ่งระดับตั้งแต่ 2 ระดับ ($p \geq 2$) และตัวแปรทดลอง B มีระดับการทดลองตั้งแต่ 2 ระดับขึ้นไป ($q \geq 2$)

2.มีการจัดกลุ่มหน่วยทดลองออกเป็นกลุ่ม (Block) โดยให้ความแตกต่างภายในกลุ่มน้อยกว่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

3.กรณีมีการวัดซ้ำที่ตัวแปรแต่ละกลุ่มจะมีหน่วยทดลอง 1 หน่วย แต่ถ้าไม่มีการวัดซ้ำแต่ละกลุ่มจะมีหน่วยทดลองเท่ากับจำนวนระดับของตัวแปร B

		Treat Comb. $a_j b_1$	Treat. Comb. $a_j b_2$	Treat. Comb. $a_j b_3$
a_1 Group ₁	Block ₁	$a_1 b_1$	$a_1 b_2$	$a_1 b_3$
	Block ₂	$a_1 b_1$	$a_1 b_2$	$a_1 b_3$
	·	·	·	·
	·	·	·	·
	Block _n	$a_1 b_1$	$a_1 b_2$	$a_1 b_3$
a_2 Group ₂	Block _{n+1}	$a_2 b_1$	$a_2 b_2$	$a_2 b_3$
	Block _{n+2}	$a_2 b_1$	$a_2 b_2$	$a_2 b_3$
	·	·	·	·
	·	·	·	·
	Block _{2n}	$a_2 b_1$	$a_2 b_2$	$a_2 b_3$

แผนภาพที่ 2.4 แบบแผนการทดลอง SPF-p.q (Kirk , 1995)

จากแบบแผนการทดลอง SPF-p.q กลุ่มตัวอย่าง S_1 ถึง S_n ได้รับเฉพาะตัวแปรของการทดลอง a_1 แต่ได้รับตัวแปรทดลอง B ทุกระดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่าง S_{n+1} ถึง S_{2n} ได้รับเฉพาะตัวแปรของการทดลอง a_2 แต่ได้รับตัวแปรทดลอง B ทุกระดับเช่นกัน และผลการทดลองหลักของตัวแปร A ปนอยู่กับผลความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนผลของตัวแปรทดลอง B และปฏิสัมพันธ์ร่วม AB จะเป็นอิสระ

ผลของการทดลอง A เรียกว่า ผลการทดลองระหว่างกลุ่ม (between group) ผลของการทดลอง B และ AB เรียกว่า ผลการทดลองภายในกลุ่ม (within group)

การใช้สัญลักษณ์แบบแผนการทดลอง SPF-p.q สำหรับการวัดซ้ำที่มีตัวแปรทดลอง 2 ตัวแปร คือ A และ B โดยที่ A แบ่งเป็น p ระดับ และ B แบ่งเป็น q ระดับ ใช้สัญลักษณ์ SPF-p.q อักษร p ที่อยู่หน้าจุดหมายถึงระดับของการทดลองระหว่างกลุ่ม(block) และอักษร q หลังจุดหมายถึงระดับการทดลองภายในกลุ่ม

รูปแบบสมการการวิเคราะห์แบบแผนการทดลอง SPF-p.q (Kirk, 1995)

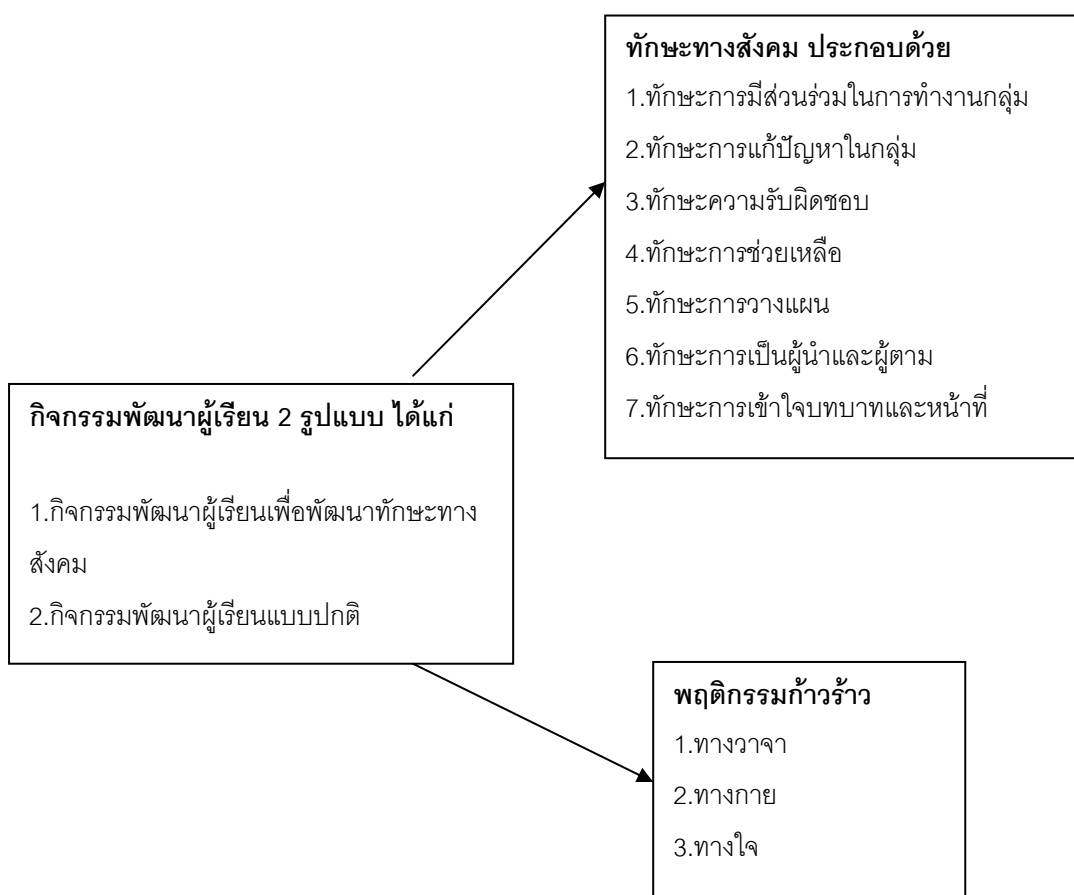
$$Y_{ijk} = \mu + \alpha_j + \pi_{i(j)} + \beta_k + (\alpha\beta)_{ik} + (\beta\pi)_{ki(j)} + \varepsilon_{ijk}$$

($i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, p; k = 1, \dots, q$)

เมื่อ	Y_{ijk}	แทน	ผลการวัดของ block ที่ i ของ treatment combination $a_j b_k$
	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากร
	α_j	แทน	ผลของตัวแปรทดลองที่ระดับที่ j และ $\sum_{j=1}^p \alpha_j = 0$
	$\pi_{i(j)}$	แทน	ผลของ block ของประชากร i และ $\pi_{i(j)} \sim N(0, \sigma_\pi^2)$
	β_k	แทน	ผลของตัวแปรทดลองที่ระดับที่ k และ $\sum_{k=1}^q \beta_k = 0$
	$(\alpha\beta)_{ik}$	แทน	ผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่าง A กับ B และ $\sum_{j=1}^p \alpha\beta_{jk} = 0,$ $\sum_{k=1}^q \alpha\beta_{jk} = 0$
	$(\beta\pi)_{ki(j)}$	แทน	ผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่าง B กับ block i
	ε_{ijk}	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการทดลองที่เป็นอิสระจาก $\pi_{i(j)}$

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ ที่ส่งผลต่อตัวแปร 2 ตัวคือ ตัวแปรที่ 1 ทักษะทางสังคม ที่มีองค์ประกอบ 7 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น ทักษะการวางแผน ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม และทักษะในการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ส่วนตัวแปรที่ 2 พฤติกรรมก้าวร้าว แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ทางวาจา ทางกาย และทางใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ที่ปรับมาจากรูปแบบการศึกษาสองกลุ่มวัดหลายซ้ำครั้ง ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 1 กลุ่ม มีการวัดก่อนการวัดกระทำหลายครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน จึงได้มีการวัดกระทำหลังจากนั้นจะทำการวัดหลังจากการวัดกระทำอีกหลายครั้ง ซึ่งในการออกแบบการวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 1 กลุ่ม และมีการวัดก่อนการวัดกระทำ 2 ครั้ง และหลังการวัดกระทำ 3 ครั้ง ดังแผนภาพที่ 3.1

E	O ₁	O ₂	X ₁	X ₁	O ₃	X ₁	X ₁	O ₄	X ₁	X ₁	O ₅
C	O ₁	O ₂	X ₂	X ₂	O ₃	X ₂	X ₂	O ₄	X ₂	X ₂	O ₅

แผนภาพที่ 3.1 รูปแบบการวิจัย

X₁ = กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

X₂ = กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

O₁ = การวัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนได้รับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อทักษะทางสังคม ในสัปดาห์ที่ 1

O₂ = การวัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนได้รับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อทักษะทางสังคม ในสัปดาห์ที่ 3

O₃ = การวัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวหลังได้รับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อทักษะทางสังคม ในสัปดาห์ที่ 5

O₄ = การวัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวหลังได้รับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อทักษะทางสังคม ในสัปดาห์ที่ 7

O₅ = การวัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวหลังได้รับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อทักษะทางสังคม ในสัปดาห์ที่ 9

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา
2. เป็นโรงเรียนที่มีผู้บริหารและครูที่มีความสนใจและให้ความร่วมมือ เห็นความสำคัญของการวิจัย และอนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการได้
3. เป็นโรงเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนจากการพิจารณาข้อมูลจากฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน รายงานการประชุมครูและผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียน ก (นามสมมุติ) ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 98 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีการจับฉลากห้องเรียน จัดกลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 49 คน และกลุ่มควบคุม 49 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรจัดกระทำ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อทักษะทางสังคม และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร คือ

1. ทักษะทางสังคม แบ่งออกเป็น 7 ทักษะ ดังนี้ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะการวางแผน ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม และทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
2. พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ได้แก่ ทางด้านวาจา ทางกาย และทางความสัมพันธ์

ตัวแปรควบคุม ได้แก่ ทักษะทางสังคมที่มีอยู่เดิมของนักเรียน ครูผู้สอน ช่วงเวลาและระยะเวลาในการจัดกิจกรรม กิจกรรมการสอน ซึ่งผู้วิจัยมีการวางแผนในการควบคุมความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรแทรกซ้อน โดยการใช้วิธีการควบคุม ดังนี้

1. ทักษะทางสังคมที่มีอยู่เดิมของนักเรียน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มห้องเรียนที่มีคะแนนทักษะทางสังคมใกล้เคียงกัน จากนั้นจับฉลากห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อให้ทำให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเท่าเทียมกันก่อนการทดลอง

2. ครูผู้สอน ใช้ครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งห้องทดลองและห้องควบคุมเป็นครูคนเดียวกัน

3. ช่วงเวลาและระยะเวลาในการจัดกิจกรรม ผู้สอนได้จัดกิจกรรมโดยให้เวลาทั้งสองกลุ่มเท่าเทียมกัน โดยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเข้าทำกิจกรรม 1 วัน ต่อ สัปดาห์ ในวันศุกร์ ช่วงเช้าระหว่างเวลา 08.30 - 10.50 น. ทั้งสองกลุ่ม และจำนวนคาบที่ใช้ทำกิจกรรมเท่ากัน คือ 1 คาบ/สัปดาห์ คาบละ 50 นาที

4. การออกแบบการวิจัยตามหลัก Max Min Con

การทดลองครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลองที่มีรูปแบบที่ใช้ในการทดลองแบบ 2x5 factorial repeated measures design โดยมีตัวแปร 2 คือ ตัวแปร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อทักษะทางสังคม และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ และตัวแปรที่ 2 เป็นระยะเวลาในการวัด 5 ครั้ง

การออกแบบการวิจัย ตามข้อกำหนดของแบบแผนการทดลองที่ดี (Kirk , 1995) โดยใช้หลักการ Max Min Con Principle ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การออกแบบการวิจัย เพื่อให้ความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรทดลองมี (treatment variable) ค่ามากที่สุด โดยทำให้สภาพการทดลองมีความแตกต่างสภาพปกติให้มากที่สุด (ดังตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 2 รูปแบบที่แสดงในภาคผนวก ค) และ ดังตาราง ที่ 3.1

2. การลดความแปรปรวนจากความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด (minimization of error variance) ซึ่งความคลาดเคลื่อนนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1 ความคลาดเคลื่อนอย่างสุ่ม (random error) ดังตารางที่ 3.1

2.2 ความคลาดเคลื่อนอย่างมีระบบ (systematic error) ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยมีการดำเนินการทดลองได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและการนำไปทดลองก่อนใช้จริงกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3.1 เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ประเด็น	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1.สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเพียงพอ มีสภาพที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเพียงพอ มีสภาพที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2.ช่วงเวลาและระยะเวลาในการสอน	ช่วงเช้า จำนวน 9 คาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์	ช่วงเช้า จำนวน 9 คาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์
3.ผู้สอน	ผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยความเป็นกันเอง กับนักเรียน ไม่เข้มงวด จนเกิดความเครียด	ผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยความเป็นกันเอง กับนักเรียน ไม่เข้มงวด จนเกิดความเครียด
4.ขั้นตอนในการดำเนินการสอน	มีการจัดกระทำ โดยผู้สอนสอนตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนการสอนของกิจกรรม(ดังตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้อของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 2 รูปแบบที่แสดงในภาคผนวก ค)	ไม่มีการจัดกระทำ โดยผู้สอนสอนตามกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ ซึ่งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนการสอนของกิจกรรม(ดังตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้อของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 2 รูปแบบที่แสดงในภาคผนวก ค)

3.การควบคุมความแปรปรวนที่เกิดจากตัวแปรแทรกซ้อน (control extraneous systematic variance) โดยในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีการสุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างสมบูรณ์ (random assignment) เนื่องจากโดยธรรมชาติของโรงเรียนจะมีการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ โดยการนำคะแนนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสภาพผู้เรียนที่ใกล้เคียงกัน และมีการคละเพศโดยแต่ละห้องจะมีจำนวนเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน ในการดำเนินการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่เกิดจากการที่กลุ่มตัวอย่างรู้ว่าตนเป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยจึงไม่ให้นักทดลองทราบว่าได้รับการจัดกระทำ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบไปด้วย เครื่องมือ 3 ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 แบบ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับกลุ่มทดลอง และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ สำหรับกลุ่มควบคุม 2) แบบวัดทักษะทางสังคม และ 3) แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 แบบ คือ กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับกลุ่มทดลอง และกิจกรรมแบบปกติสำหรับกลุ่มควบคุม รายละเอียดการสร้างแผนจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษากิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551 นอกจากนี้ศึกษาหนังสือ เอกสาร วารสาร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนว

2. ศึกษาหลักสูตร หนังสือ เอกสาร วารสาร แผนการจัดกิจกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม และลดพฤติกรรมก้าวร้าว

3. กำหนดโครงสร้าง และรายละเอียดของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 2 รูปแบบ ดังนี้

3.1 สร้างแผนการจัดการเรียนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม โดยศึกษาจากงานวิจัยของ DiBasilio, A., and Ryan, M. E. (2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช้ความเป็นผู้นำส่วนหนึ่งของทักษะทางสังคม และงานวิจัยของ บริญญา ทองเชื้อ (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะทางสังคม โดยพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของกิจกรรมกับองค์ประกอบของทักษะทางสังคม 7 ด้าน ได้แก่ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการวางแผน ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม ทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น ทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ซึ่งได้กิจกรรมทั้งหมด 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมทำความรู้จักตนเอง กิจกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง กิจกรรมติดตามวางแผน กิจกรรมบทบาทของผู้นำและผู้ตาม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และ กิจกรรมสร้างทีมงาน

3. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ความสอดคล้องของกิจกรรม ซึ่งจะนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของทักษะทางสังคม โดยการพิจารณาลักษณะของ

กิจกรรมแล้วนำไปสร้างกิจกรรมผสมผสานกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ดังตารางที่ 3.2 และ ตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของทักษะทางสังคมกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

องค์ประกอบของทักษะทางสังคม	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อทักษะทางสังคม
ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม	กิจกรรมสร้างทีมงาน
ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกับผู้อื่น	
ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม	กิจกรรมบทบาทของผู้นำและผู้ตาม
ทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น	กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
ทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง	กิจกรรมทำความรู้จักตนเอง
ทักษะการมีความรับผิดชอบ	กิจกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง
ทักษะการวางแผน	กิจกรรมติดตามวางแผน

ตารางที่ 3.3 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				
กิจกรรมที่	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ (กลุ่มควบคุม)	เวลา (นาที)	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม (กลุ่มทดลอง)	เวลา (นาที)
1	<p>กิจกรรมการสำรวจอาชีพ</p> <p>1.สนทนาเกี่ยวกับบุคคลในชื่อนั้น ประกอบอาชีพอะไร</p> <p>2.ครูให้นักเรียนดูภาพผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ บุคคลในภาพประกอบอาชีพอะไร สังเกตได้อย่างไร อาชีพนั้นมีลักษณะงานเป็น อย่างไร</p> <p>3.สรุปความหมายของอาชีพ และ ความสำคัญของการประกอบอาชีพ</p>	30	<p>กิจกรรมการสำรวจอาชีพ</p> <p>1.สนทนาเกี่ยวกับบุคคลในชื่อนั้น ประกอบอาชีพอะไร</p> <p>2.ครูให้นักเรียนดูภาพผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ บุคคลในภาพประกอบอาชีพอะไร สังเกตได้อย่างไร อาชีพนั้นมีลักษณะงานเป็น อย่างไร</p> <p>3.สรุปความหมายของอาชีพ และ ความสำคัญของการประกอบอาชีพ</p>	30

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

กิจกรรม ที่	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบ ปกติ (กลุ่มควบคุม)	เวลา (นาที)	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อ พัฒนาทักษะทางสังคม (กลุ่มทดลอง)	เวลา (นาที)
	4.อ่านใบความรู้ “การสำรวจอาชีพ” และ “อาชีพไหนที่ฉันใฝ่ฝัน” พร้อมระบุ อาชีพที่ตนสนใจ 5.แบ่งกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับอาชีพที่กลุ่มของตนเองสนใจ		4.อ่านใบความรู้ “การสำรวจอาชีพ” และ “อาชีพไหนที่ฉันใฝ่ฝัน” พร้อมระบุ อาชีพที่ตนสนใจ 5.แบ่งกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับอาชีพที่กลุ่มของตนเองสนใจ	
			กิจกรรมทำความรู้จักตนเอง* 1.ทำใบกิจกรรมลักษณะของตนเองกับ อาชีพที่ฉันชอบ 2.แบ่งกลุ่ม พิจารณาอาชีพว่า เหมือนกันหรือต่างในการระบุลักษณะ ของตนเองและเพื่อนเหมือนอาชีพถ้า อาชีพต่างกันให้ระบุลักษณะร่วมของ แต่ละอาชีพที่ตนเองเสนอ	20
2	กิจกรรมสำรวจนิสัยในการเรียน 1.อภิปรายเกี่ยวกับความหมายของคำ ว่าพฤติกรรมในการเรียนพฤติกรรม และในการเรียนของนักเรียนที่ชอบทำ ว่าเป็นอย่างไร 2.แบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียน พร้อมแปลผล 3.สอบถามผลของ แบบสำรวจเป็น อย่างไร และพฤติกรรมในการเรียน ของนักเรียนเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ 4.สรุปเกี่ยวกับแนวทางในการ แก้ปัญหาพฤติกรรมในการเรียน	30	กิจกรรมสำรวจนิสัยในการเรียน 1.อภิปรายเกี่ยวกับความหมายของคำ ว่าพฤติกรรมในการเรียนพฤติกรรม และในการเรียนของนักเรียนที่ชอบทำ ว่าเป็นอย่างไร 2.แบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียน พร้อมแปลผล 3.สอบถามผลของ แบบสำรวจเป็น อย่างไร และพฤติกรรมในการเรียน ของนักเรียนเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ 4.สรุปเกี่ยวกับแนวทางในการ แก้ปัญหาพฤติกรรมในการเรียน	30
			กิจกรรมความรับผิดชอบต่อ ตนเอง* 1.อธิบายเกี่ยวกับ ความหมายของคำ ว่าความรับผิดชอบ 2.ในฐานะที่เป็นนักเรียนจำเป็นต้องมี ความรับผิดชอบในด้านใดบ้าง 3.อภิปรายและสรุปเกี่ยวกับความ รับผิดชอบต่อตนเองทางการเรียน	20

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

กิจกรรม ที่	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบ ปกติ (กลุ่มควบคุม)	เวลา (นาที)	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อ พัฒนาทักษะทางสังคม (กลุ่มทดลอง)	เวลา (นาที)
			ที่มีต่อการแก้ปัญหาพฤติกรรมในการเรียน โดยให้นักเรียนทำใบงาน “เรียนอย่างไรถึงได้ผลดี”	
3	กิจกรรมตารางเวลา เพื่อลักษณะนิสัยที่ดี 1.วิเคราะห์ของข้อความ “เวลาและวารีไม่ยินดีคอยทำใคร” 2.อภิปรายถึงความสำคัญของเวลา และปัญหาเกี่ยวกับการใช้เวลาอย่างไร 3.แบ่งกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ตัวเองเคยทำให้เสียเวลา แล้วช่วยกัน สรุปรหาแนวทางแก้ไขในแต่ละสถานการณ์ แล้วส่งตัวแทนสรุป 4.อ่านใบความรู้เรื่อง การบริหารเวลา	20	กิจกรรมตารางเวลา เพื่อลักษณะนิสัยที่ดี 1.วิเคราะห์ของข้อความ “เวลาและวารีไม่ยินดีคอยทำใคร” 2.อภิปรายถึงความสำคัญของเวลา และปัญหาเกี่ยวกับการใช้เวลาอย่างไร 3.แบ่งกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ตัวเองเคยทำให้เสียเวลา แล้วช่วยกัน สรุปรหาแนวทางแก้ไขในแต่ละสถานการณ์ แล้วส่งตัวแทนสรุป 4.อ่านใบความรู้เรื่อง การบริหารเวลา กิจกรรมติดตามวางแผน* 1.ตั้งคำถาม ในช่วงเทอมนี้มีกิจกรรมต่าง ๆ ทางโรงเรียนมากมายทำให้เวลาเรียนมีน้อย นักเรียนจะมีการบริหารเวลาอย่างไรในการเรียนและการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ 2.ครูให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของการวางแผน ความสำคัญของการวางแผน และข้อดีเกี่ยวกับการวางแผน 3.จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละคน ทำตารางเวลาในการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ	20
				30
4	กิจกรรมความขยันสู่ความสำเร็จ 1.ใช้คำถามเกี่ยวกับ ความสำเร็จคืออะไร ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จมี และบุคคลที่ประสบความสำเร็จ 2.อภิปราย ความขยันหมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไร และความขยันมีความจำเป็นต่อนักเรียนหรือไม่	25	กิจกรรมความขยันสู่ความสำเร็จ 1.ใช้คำถามเกี่ยวกับ ความสำเร็จคืออะไร ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จมี และบุคคลที่ประสบความสำเร็จ 2.อภิปราย ความขยันหมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไร และความขยันมีความจำเป็นต่อนักเรียนหรือไม่	20

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

กิจกรรม ที่	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบ ปกติ (กลุ่มควบคุม)	เวลา (นาที)	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อ พัฒนาทักษะทางสังคม (กลุ่มทดลอง)	เวลา (นาที)
	3.ทำแบบทดสอบ “ความขยันสู่ ความสำเร็จ”		3.ทำแบบทดสอบ “ความขยันสู่ ความสำเร็จ”	
			กิจกรรมบทบาทของผู้นำและผู้ ตาม* 1.อภิปรายความหมายของคำว่า อำนาจ 2.ไปกิจกรรมเรื่อง อำนาจแห่งการ เปลี่ยนแปลง 3.อภิปรายเกี่ยวกับการใช้อำนาจ ในทางที่ถูกต้องและในการที่ผิด 4.อภิปรายอำนาจที่มีอยู่ในใช้ในการ เรียนอย่างไรเพื่อให้การเรียนประสบ ความสำเร็จ	30
5	กิจกรรมสุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียม ตัวสอบ 1.แบ่งกลุ่มเสนอวิธีการดูแลตนเอง ในช่วงฤดูหนาวที่มีแนวโน้มว่าจะเกิด การระบาดของโรคหวัด 2009และวิธีใน การดูแลและเตรียมตัวในการสอบ อย่างไรบ้าง 2.แนะนำเทคนิค วิธีการดูแลสุขภาพ สมองให้มีสุขภาพดี 3.สรุปถึงความสำคัญของการดูแล สมอง และชี้แนะแนวทางในการ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์	30	กิจกรรมสุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียม ตัวสอบ 1.แบ่งกลุ่มเสนอวิธีการดูแลตนเอง ในช่วงฤดูหนาวที่มีแนวโน้มว่าจะเกิด การระบาดของโรคหวัด 2009และวิธีใน การดูแลและเตรียมตัวในการสอบ อย่างไรบ้าง 2.แนะนำเทคนิค วิธีการดูแลสุขภาพ สมองให้มีสุขภาพดี 3.สรุปถึงความสำคัญของการดูแล สมอง และชี้แนะแนวทางในการ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์	20
			กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน* 1.สร้างสถานการณ์ เพื่อนคนหนึ่ง ในกลุ่ม ดุมีปัญหา นักเรียนจะมีวิธีการ แก้ปัญหาอย่างไร 2.อภิปรายเกี่ยวกับการช่วยเหลือต้อง ไม่ทำให้ตัวเองเดือดร้อน หมายความว่า อะไร จงยกตัวอย่าง 3.สรุปในประเด็น การเป็นเพื่อนที่ดี.. เป็นอย่างไร	30

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

กิจกรรม ที่	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบ ปกติ (กลุ่มควบคุม)	เวลา (นาที)	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อ พัฒนาทักษะทางสังคม (กลุ่มทดลอง)	เวลา (นาที)
			4.เสนอกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน แล้วออกมานำเสนอ	
6	กิจกรรมทักษะชีวิต 1.อธิบายเกี่ยวกับวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น 2.สถานการณ์ให้แสดงการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 3.ทำ “แบบจัดอันดับทักษะชีวิต” พร้อมแปลผล 4.ให้สรุปด้วยตนเองว่ามีอะไรบ้างที่ควรจะต้องปรับปรุง และจะปรับปรุงอย่างไร เมื่อไร	30	กิจกรรมทักษะชีวิต 1.อธิบายเกี่ยวกับวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น 2.ทำ “แบบจัดอันดับทักษะชีวิต” พร้อมแปลผล 3.ให้สรุปด้วยตนเองว่ามีอะไรบ้างที่ควรจะต้องปรับปรุง และจะปรับปรุงอย่างไร เมื่อไร	20
			กิจกรรมสร้างทีมงาน* 1.ทำกิจกรรม Trust Lean และกิจกรรมSUDOKUสัมพันธ์ 2.อภิปรายสิ่งที่ได้จากกิจกรรม	30

* กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

4. ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ของของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม โดยการระบุวัตถุประสงค์ และการทำกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ของกลุ่มทดลองและควบคุม

สัปดาห์ที่	วัตถุประสงค์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	1.ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ แนะนำกิจกรรม และประโยชน์ของกิจกรรม พัฒนาตนเอง และทำความเข้าใจและสร้างความคุ้นเคยกับผู้รับการทดลอง 2.วัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว (วัดครั้งที่ 1)	ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ แนะนำกิจกรรม และประโยชน์ของกิจกรรม พัฒนาตนเอง และทำความเข้าใจและสร้างความคุ้นเคยกับผู้รับการทดลอง 2.วัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว (วัดครั้งที่ 1)
3	เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนการจัดกระทำ	นักเรียนประเมินพฤติกรรมและทักษะทางสังคมของตนเอง โดยการตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคม (วัดครั้งที่ 2)	นักเรียนประเมินพฤติกรรมและทักษะทางสังคมของตนเอง โดยการตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคม (วัดครั้งที่ 2)
4	เพื่อมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตและสามารถเลือกอาชีพของตนเองได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเข้าใจและรู้จักตนเองมากขึ้น	ดำเนินการทดลองตามกิจกรรมพัฒนาตนเองตามกิจกรรมของกลุ่มทดลอง กิจกรรมที่ 1 การสำรวจอาชีพ โดยเพิ่มกิจกรรมทำความรู้จักตนเอง	ดำเนินการทดลองตาม กิจกรรมที่ 1 การสำรวจอาชีพ
5	เพื่อสร้างสำรวจทัศนคติในการทำงานของตนและความรับผิดชอบในการทำงาน	1.ดำเนินการทดลองตามกิจกรรมพัฒนาตนเองตามกิจกรรมของกลุ่มทดลอง กิจกรรมที่ 2 สำรวจทัศนคติในการเรียนและโดยเพิ่มความรับผิดชอบต่อตนเอง 2. วัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว (วัดครั้งที่ 3)	1.ดำเนินการทดลองตาม กิจกรรมสำรวจทัศนคติในการเรียน 2. วัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว (วัดครั้งที่ 3)
6	เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการเวลาและนักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	ดำเนินการทดลองตามกิจกรรมพัฒนาตนเองตามกิจกรรมของกลุ่มทดลอง กิจกรรมที่ 3 ตารางเวลาเพื่อลักษณะนิสัยที่ดี โดยเพิ่มการติดตามวางแผน	ดำเนินการทดลองตาม กิจกรรมที่ 3 ตารางเวลาเพื่อลักษณะนิสัยที่ดี

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วัตถุประสงค์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
7	เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะทางด้านความซื่อสัตย์ และปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้มีความซื่อสัตย์มากขึ้น และการรู้จักวิถีการปฏิเสธอย่างประนีประนอม และสามารถอธิบายผลดีผลเสียของการปฏิเสธในชีวิตประจำวันที่มีต่อตนเองและผู้อื่น	1.ดำเนินการทดลองตามกิจกรรมพัฒนาตนเองตามกิจกรรมของกลุ่มทดลอง กิจกรรมที่ 4 ความซื่อสัตย์สู่ความสำเร็จ โดยเพิ่มบทบาทของผู้นำและผู้ตาม 2.วัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว (วัดครั้งที่ 4)	1.ดำเนินการทดลองตาม กิจกรรมที่ 4 ความซื่อสัตย์สู่ความสำเร็จ 2.วัดทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว (วัดครั้งที่ 4)
8	เพื่อรู้จักวิถีการดูแลสุขภาพ รู้คุณค่าและตระหนักถึงการมีสุขภาพดี และเทคนิคในการเตรียมตัวสอบ	ดำเนินการทดลองตามกิจกรรมพัฒนาตนเองตามกิจกรรมของกลุ่มทดลอง กิจกรรมที่ 5 สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบโดยเพิ่มเกี่ยวกับเพื่อนช่วยเพื่อน	ดำเนินการทดลองตาม กิจกรรมที่ 5 สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบโดยเพิ่มเกี่ยวกับเพื่อนช่วยเพื่อน
9	เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น	1.กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมทักษะชีวิต โดยเพิ่มการสร้างทีมงาน 2.นักเรียนประเมินพฤติกรรมและทักษะทางสังคมของตนเอง โดยการตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคม (วัดครั้งที่ 5)	1.กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมทักษะชีวิต 2.นักเรียนประเมินพฤติกรรมและทักษะทางสังคมของตนเอง โดยการตอบแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคม (วัดครั้งที่ 5)

5. การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนของกิจกรรมทั้ง 2 รูปแบบ โดยมีเกณฑ์ในการประเมินของกิจกรรม โดยการพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของกิจกรรมกับ

วัตถุประสงค์และสาระการเรียนรู้ หรือไม่ ซึ่งมีการกำหนดให้คุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ (ดังรายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในภาคผนวก ก) ดังนี้

5.1 เป็นผู้มีความรู้และมีความชำนาญทางด้านทักษะทางสังคม พฤติกรรม ก้าวร้าว และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านจิตวิทยาการศึกษา 1 ท่าน

5.2 เป็นผู้มีความรู้และมีความชำนาญทางด้านทักษะทางสังคม พฤติกรรม ก้าวร้าว และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

ซึ่งจากพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์และสาระการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนของกิจกรรมทั้ง 2 รูปแบบ มีความเหมาะสมและความสอดคล้องทั้งหมดทุกแผน แต่ต้องมีการปรับปรุงทางด้านการใช้ภาษา และการเรียบเรียงขั้นตอนของกิจกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมทั้ง 2 รูปแบบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมและถูกต้อง (ดังตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 2 รูปแบบที่แสดงในภาคผนวก ค)

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมทั้ง 2 รูปแบบ ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะทางด้านความเข้าใจทางด้านภาษา เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมที่นำไปใช้ในการทดลองต่อไป

2. แบบวัดทักษะทางสังคม ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม นิยามของตัวแปร ดัดแปลงจากแบบสอบถามวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม จาก สมยศ มหัทธโนบล (2546) โดยการสร้างตามองค์ประกอบทางสังคมที่ได้จากการสังเคราะห์ จำนวน 7 ทักษะ ดังนี้ คือ ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะการวางแผน และทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ โดยมีข้อคำถามที่แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย การผ่าน/ไม่ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทักษะทางสังคมของนักเรียนสร้างแบบวัดเป็นข้อคำถามที่เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ฉบับ โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

นักเรียนปฏิบัติจริงมากที่สุด	ให้คะแนน 5
นักเรียนปฏิบัติจริงมาก	ให้คะแนน 4
นักเรียนปฏิบัติจริง	ให้คะแนน 3
นักเรียนปฏิบัติจริงน้อย	ให้คะแนน 2
นักเรียนปฏิบัติจริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทักษะทางสังคมทั้งหมด 7 ด้าน คือ ทักษะความรับผิดชอบ และทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม จำนวน 8 ข้อ ส่วนทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ,ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะการวางแผน และทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ ด้านละ 7 ข้อ รวมจำนวน 51 ข้อ ดังนี้

ทักษะความรับผิดชอบ	จำนวน 8 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 1 - 8
ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม	จำนวน 8 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 9 - 16
ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม	จำนวน 7 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 17 - 23
ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม	จำนวน 7 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 24 - 30
ทักษะการช่วยเหลือ	จำนวน 7 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 31 - 37
ทักษะการวางแผน	จำนวน 7 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 38 - 44
ทักษะและ การเข้าใจบทบาทและหน้าที่	จำนวน 7 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 45 - 51

ซึ่งข้อคำถามทั้งในเชิงบวกและลบ ซึ่งถ้าเป็นลบต้องกลับด้านให้คะแนน

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบวัดที่ได้การพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ปรับปรุงแล้วไปวิเคราะห์คุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา(Content validity) โดยการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือไม่ ซึ่งมีการกำหนดให้คุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ (ตั้งรายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในภาคผนวก ก) ดังนี้

2.1 เป็นผู้มีความรู้และมีความชำนาญทางด้านทักษะทางสังคม พฤติกรรมก้าวร้าว และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านจิตวิทยาการศึกษา 1 ท่าน

2.2 เป็นผู้มีความรู้และมีความชำนาญทางด้านทักษะทางสังคม พฤติกรรมก้าวร้าว และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด ใช้ค่าดัชนี IOC (item objective congruence) โดยมีเงื่อนไขให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีลักษณะการให้คะแนนคือ

- 1 เมื่อแน่ใจว่า รายการหรือข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับคำนิยาม
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า รายการหรือข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับคำนิยาม
- 1 เมื่อแน่ใจว่า รายการหรือข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับคำนิยาม

การคำนวณค่าดัชนี IOC มีสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคำนิยามคำศัพท์เฉพาะของทักษะทางสังคม

$$\sum R \text{ คือ ผลรวมคะแนนการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N \text{ คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ต้องมากกว่า 0.5 ($IOC > 0.5$) จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ทั้งหมด แต่จะมีการปรับปรุงข้อคำถามเกี่ยวกับทางด้านภาษา ดังแสดงข้อมูลในการพิจารณาดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 แสดงค่าดัชนี IOC ของแบบวัดทักษะทางสังคม ทั้ง 5 ฉบับ

ประเด็นของทักษะทางสังคมที่ ต้องการวัด	ข้อที่	ค่าดัชนีIOCของแบบวัด(ฉบับที่)				
		1	2	3	4	5
1.ทักษะความรับผิดชอบ	1	1.00	1.00	1.00	0.67	1.00
	2	1.00	1.00	1.00	1.00	0.67
	3	1.00	0.67	1.00	1.00	1.00
	4	1.00	1.00	1.00	1.00	0.67
	5	1.00	1.00	0.83	1.00	1.00
	6	1.00	1.00	1.00	0.67	0.67
	7	1.00	0.67	1.00	1.00	1.00
	8	0.67	0.67	1.00	1.00	0.83
2.ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม	9	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	10	1.00	1.00	0.67	0.67	1.00
	11	1.00	1.00	1.00	1.00	0.83
	12	0.83	1.00	1.00	1.00	0.67
	13	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	14	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	15	1.00	1.00	1.00	0.67	0.83
	16	1.00	1.00	1.00	0.67	1.00
3.ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม	17	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	18	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	19	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	20	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	21	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	22	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	23	1.00	0.67	1.00	1.00	1.00
4.ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม	24	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	25	1.00	0.67	1.00	1.00	1.00
	26	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	27	0.67	1.00	1.00	1.00	1.00
	28	1.00	0.67	0.67	1.00	1.00
	29	1.00	1.00	0.83	1.00	1.00
	30	1.00	1.00	0.83	1.00	1.00
5.ทักษะการช่วยเหลือ	31	1.00	1.00	1.00	1.00	0.83
	32	1.00	1.00	1.00	1.00	0.83
	33	1.00	0.83	1.00	1.00	1.00
	34	0.67	0.83	1.00	0.83	1.00

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ประเด็นของทักษะทางสังคมที่ ต้องการวัด	ข้อที่	ค่าดัชนีIOCของแบบวัด(ฉบับที่)				
		1	2	3	4	5
5.ทักษะการช่วยเหลือ	35	1.00	0.83	1.00	0.83	0.67
	36	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	37	0.83	1.00	1.00	0.83	0.83
6.ทักษะการวางแผน	38	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	39	1.00	1.00	1.00	1.00	0.67
	40	1.00	1.00	1.00	0.67	1.00
	41	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	42	0.67	0.67	1.00	1.00	1.00
	43	0.67	1.00	1.00	1.00	1.00
	44	0.67	1.00	1.00	1.00	1.00
7.ทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่	45	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	46	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	47	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	48	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	49	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	50	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	51	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำคะแนนของแบบวัดทักษะทางสังคมที่ได้ จำนวน 5 ฉบับ มาตรวจสอบคุณภาพรายข้อและทั้งฉบับ โดยพิจารณาค่าอำนาจจำแนกจากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และจะคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) และค่าความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach's alpha coefficient) ดังตารางผลการวิเคราะห์ความเที่ยงและอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะทางสังคมและแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวในภาคผนวก ข

พบว่า จากการวิเคราะห์ แบบวัดฉบับที่ 1 (ค่าความเที่ยงรวม 0.9336) แบบวัดฉบับที่ 2 (ค่าความเที่ยงรวม 0.8409) แบบวัดฉบับที่ 3 (ค่าความเที่ยงรวม 0.8694) แบบวัดฉบับที่ 4 (ค่าความเที่ยงรวม 0.9136) และแบบวัดฉบับที่ 5 (ค่าความเที่ยงรวม 0.9178) ส่วนการพิจารณา

ค่ามีข้อที่อำนาจจำแนกน้อยกว่า 0.20 จึงต้องมีการปรับปรุงข้อคำถาม จาก 51 ข้อ ทำให้เหลือข้อคำถามจำนวน 35 ข้อ

ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบความเป็นคู่ขนานของแบบวัดทักษะทางสังคมทั้ง 5 ฉบับ โดยการทดสอบความเท่ากันของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดทั้ง 5 ฉบับ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated ANOVA) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ได้จากการวัดทั้ง 5 ฉบับพบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมไม่เมตริกซ์เอกลักษณะ (p มีค่า 0.000) ดังตารางที่ 3.6 ต้องใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser

ตารางที่ 3.6 การทดสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนทักษะทางสังคม

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx.			Epsilon(a)		
		Chi-Square	Df	Sig.	Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
FACTOR1	0.204	43.527	9.000	0.000	0.639	0.706	0.250

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคม จำนวน 5 ฉบับ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p มีค่า 0.614) ดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคม จำนวน 5 ฉบับ

Source		SS	df	MS	F	Sig.
FACTOR1	Sphericity Assumed	790.093	4	197.523	0.563	0.690
	Greenhouse-Geisser	790.093	2.557	309.051	0.563	0.614
	Huynh-Feldt	790.093	2.825	279.707	0.563	0.630
	Lower-bound	790.093	1	790.093	0.563	0.459
Error(FACTOR1)	Sphericity Assumed	40668.71	116	350.592		
	Greenhouse-Geisser	40668.71	74.139	548.547		
	Huynh-Feldt	40668.71	81.917	496.463		
	Lower-bound	40668.71	29	1402.369		

การทดสอบความเท่ากันของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดทั้ง 5 ฉบับ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated ANOVA) พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้ง 5 ฉบับ สรุปว่า แบบวัดทักษะทางสังคมทั้ง 5 ฉบับ เป็นแบบวัดคู่ขนาน (ดังแบบวัดทักษะทางสังคมภาคผนวก ง)

3. แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับทฤษฎีเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว ทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าว จากนิยามที่รวบรวม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยวัดพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ทางวาจา และทางความสัมพันธ์ เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด	ให้คะแนน 5
เป็นจริงมาก	ให้คะแนน 4
เป็นจริง	ให้คะแนน 3
เป็นจริงน้อย	ให้คะแนน 2
เป็นจริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งหมด 3 ด้าน คือ พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย จำนวน 11 ข้อ พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา จำนวน 9 ข้อ และ พฤติกรรมก้าวร้าวทางใจ จำนวน 8 ข้อ รวมจำนวน 28 ข้อ ดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย	จำนวน 11 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 1 - 11
พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา	จำนวน 9 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 12 - 20
พฤติกรรมก้าวร้าวทางใจ	จำนวน 8 ข้อ	ได้แก่ ข้อ 21 - 28

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบวัดที่ได้การพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ปรับปรุงแล้ว ไปวิเคราะห์คุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือไม่ ซึ่งมีการกำหนดให้คุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ (ตั้งรายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในภาคผนวก ก) ดังนี้

3.1 เป็นผู้มีความรู้และมีความชำนาญทางด้านทักษะทางสังคม พฤติกรรมก้าวร้าว และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญด้านจิตวิทยาการศึกษา 1 ท่าน

3.2 เป็นผู้มีความรู้และมีความชำนาญทางด้านทักษะทางสังคม พฤติกรรม ก้าวร้าว และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด ใช้ค่าดัชนี IOC (item objective congruence) โดยมีเงื่อนไขให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีลักษณะการให้คะแนน คือ

- 1 เมื่อแน่ใจว่า รายการหรือข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับคำนิยาม
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า รายการหรือข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับคำนิยาม
- 1 เมื่อแน่ใจว่า รายการหรือข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับคำนิยาม

การคำนวณค่าดัชนี IOC มีสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคำนิยามคำศัพท์เฉพาะ ของทักษะทางสังคม

$$\sum R \text{ คือ ผลรวมคะแนนการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$N \text{ คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนี IOC (item objective congruence) ต้องมากกว่า 0.5 ($IOC > 0.5$) จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับ โครงสร้างและนิยามที่ต้องการวัด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) พบว่า ทุกข้อมีค่า IOC ที่ มากกว่า 0.5 ทั้งหมด แต่จะมีการปรับปรุงข้อคำถามเกี่ยวกับทางด้านภาษา ดังแสดงข้อมูลในการพิจารณาตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 แสดงค่าดัชนี IOC ของแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 5 ฉบับ

ประเด็นของพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องการวัด	ข้อที่	ค่าดัชนีIOCของแบบวัด(ฉบับที่)				
		1	2	3	4	5
1.พฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย	1	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	2	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	3	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	4	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	5	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	6	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	7	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	8	1.00	1.00	1.00	0.67	1.00
	9	0.83	1.00	1.00	1.00	1.00
	10	1.00	0.67	1.00	1.00	1.00
	11	1.00	0.67	1.00	1.00	0.67
2.พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา	12	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	13	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	14	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	15	1.00	1.00	1.00	1.00	0.83
	16	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	17	1.00	1.00	1.00	0.67	1.00
	18	0.67	0.83	0.67	1.00	1.00
	19	1.00	1.00	0.67	0.67	0.67
	20	1.00	1.00	0.67	1.00	1.00
3.พฤติกรรมก้าวร้าวทางใจ	21	0.83	1.00	0.67	1.00	1.00
	22	1.00	0.67	1.00	0.67	1.00
	23	1.00	1.00	0.67	1.00	1.00
	24	1.00	1.00	1.00	0.67	1.00
	25	1.00	1.00	0.67	1.00	1.00
	26	0.67	1.00	1.00	1.00	1.00
	27	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
	28	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 5 นำคะแนนของแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวที่ได้ จำนวน 5 ฉบับ มาตรวจสอบคุณภาพรายข้อและทั้งฉบับ โดยพิจารณาค่าอำนาจจำแนกจากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และจะคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) และค่าความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ดังตารางผลการวิเคราะห์ความเที่ยงและอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะทางสังคมและแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวในภาคผนวก ข

พบว่า จากการวิเคราะห์ แบบวัดฉบับที่ 1 (ค่าความเที่ยงรวม 0.6912) แบบวัดฉบับที่ 2 (ค่าความเที่ยงรวม 0.6904) แบบวัดฉบับที่ 3 (ค่าความเที่ยงรวม 0.7356) แบบวัดฉบับที่ 4 (ค่าความเที่ยงรวม 0.5581) และแบบวัดฉบับที่ 5 (ค่าความเที่ยงรวม 0.7390) ส่วนการพิจารณาค่ามีข้อที่อำนาจจำแนกน้อยกว่า 0.20 จึงต้องมีการปรับปรุงข้อคำถาม จาก 28 ข้อ ทำให้เหลือข้อคำถามจำนวน 22 ข้อ

ขั้นตอนที่ 6 การทดสอบความเป็นคู่ขนานของแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 5 ฉบับ โดยการทดสอบความเท่ากันของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดทั้ง 5 ฉบับ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated ANOVA) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ได้จากการวัดทั้ง 5 ฉบับ พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ (p มีค่า 0.852) ดังตารางที่ 3.9 ต้องใช้การประมาณค่าแบบ Sphericity Assumed

ตารางที่ 3.9 การทดสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx.			Epsilon(a)		
		Chi-Square	df	Sig.	Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
FACTOR2	0.84	4.791	9	0.852	0.927	1	0.25

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 5 ฉบับ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p มีค่า 0.449) ดังตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.10 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 5 ฉบับ

Source		SS	df	MS	F	Sig.
FACTOR2	Sphericity Assumed	272.627	4	68.157	0.93	0.449
	Greenhouse-Geisser	272.627	3.707	73.54	0.93	0.444
	Huynh-Feldt	272.627	4	68.157	0.93	0.449
	Lower-bound	272.627	1	272.627	0.93	0.343
Error(FACTOR2)	Sphericity Assumed	8504.573	116	73.315		
	Greenhouse-Geisser	8504.573	107.508	79.106		
	Huynh-Feldt	8504.573	116	73.315		
	Lower-bound	8504.573	29	293.261		

การทดสอบความเท่ากันของค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดทั้ง 5 ฉบับ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated ANOVA) พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้ง 5 ฉบับ สรุปว่า แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวทั้ง 5 ฉบับ เป็นแบบวัดคู่ขนาน ดังแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ภาคผนวก จ

6. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมการทดลอง และระยะดำเนินการทดลอง และระยะหลังการทดลอง

ระยะเตรียมการทดลอง

- 1.1 สร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 1.2 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์พิจารณาโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

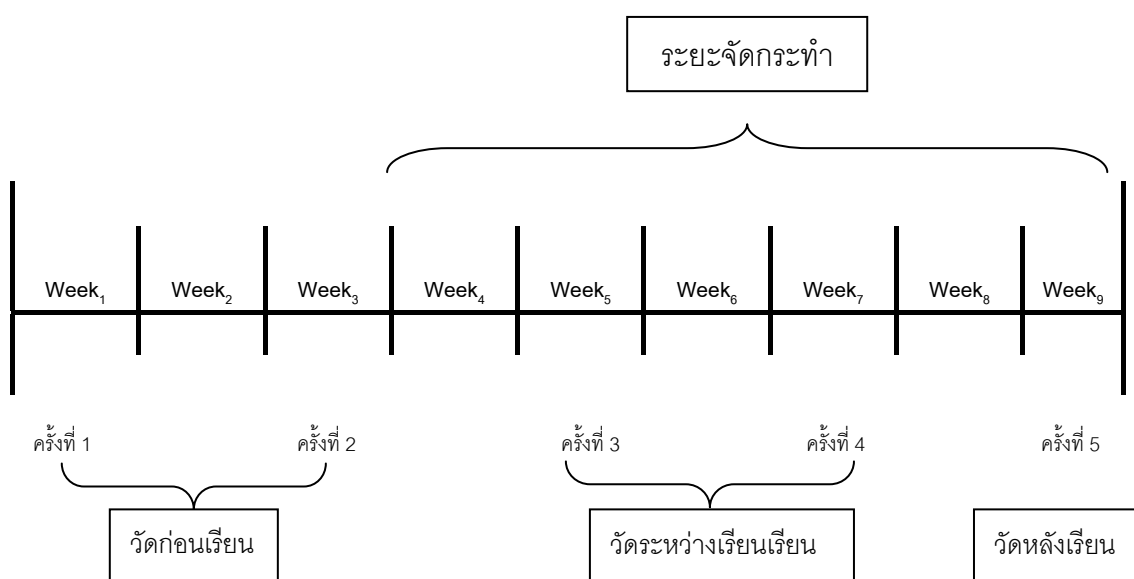
ระยะดำเนินการทดลอง

การจัดกระทำ (Treatment) ในการทดลองครั้งนี้ คือ ชุดกิจกรรม ผู้วิจัยได้ทดลองใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อทักษะทางสังคม โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนกิจกรรมทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนที่เกิดจากผู้สอน ในระหว่างมีสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

ระยะหลังการทดลอง

ภายหลังการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยวัดทักษะทางสังคม และ พฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดทักษะทางสังคม และ แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว จากนั้นนำแบบวัดทั้งสองฉบับไปวิเคราะห์เพื่อรายงานต่อไป

จากแผนการดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้สรุปแผนการดำเนินการ ดังแผนภาพ ที่ 3.2

แผนภาพ ที่ 3.2 สรุปแผนการดำเนินการทดลอง

7.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติบรรยาย เพื่อบรรยายลักษณะของผู้ตอบแบบวัด และลักษณะตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

2.คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 5 ครั้ง จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว

3.เปรียบเทียบทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว โดยการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทักษะทางสังคม และพฤติกรรมก้าวร้าวหลังได้ทำกิจกรรมระหว่างนักเรียนทั้งสอง

กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรทางเดียวแบบวัดซ้ำ (Two-way repeated measure ANOVA)

4.เปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการเปรียบเทียบร้อยละพัฒนาการของค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละช่วงการวัดระหว่างนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

งานวิจัย เรื่องผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ การออกแบบการวิจัยเป็นการกึ่งทดลอง โดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน กลุ่มละ 49 คน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละ เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสภาพก่อนการทดลอง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย

3.1 เปรียบเทียบทักษะทางสังคมระหว่างนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

3.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

3.3 เปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมระหว่างนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเกี่ยวกับเพศ พบว่านักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งกลุ่มทดลองมีจำนวนเพศชาย 22 คน (ร้อยละ42.86) และจำนวนเพศหญิง 27 คน (ร้อยละ57.14) ส่วนในกลุ่มควบคุมมีจำนวนเพศชาย 23 คน (ร้อยละ 46.94) และจำนวนเพศหญิง 26 คน (ร้อยละ 53.06) ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเกี่ยวกับเกรด พบว่า กลุ่มทดลองมีนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 3.01-4.00 จำนวน 13 คน (ร้อยละ 26.53) นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 2.01-3.00 จำนวน 25 คน (ร้อยละ 51.02) และนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 1.01-2.00 จำนวน 11 คน (ร้อยละ 22.45) ส่วนในกลุ่มควบคุมมีนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 3.01-4.00 จำนวน 7 คน(ร้อยละ14.29) นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 2.01-3.00 จำนวน 22 คน(ร้อยละ44.90) นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 1.01-2.00 จำนวน 17 คน(ร้อยละ 34.69) และนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย 0.00-1.00 จำนวน 3 คน (ร้อยละ 6.12) และกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มทุกคนผ่านเกณฑ์ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยวิชาลูกเสือ เนตรนารี และวิชาแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ย และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

		กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	22	42.86	23	46.94
	หญิง	27	57.14	26	53.06
	รวม	49	100	49	100
เกรดเฉลี่ย	3.01-4.00	13	26.53	7	14.29
	2.01-3.00	25	51.02	22	44.90
	1.01-2.00	11	22.45	17	34.69
	.00-1.00	0	0	3	6.12
	รวม	49	100	49	100
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ เนตรนารี และ แนะแนว)	ผ่าน	49	100	49	100
	ไม่ผ่าน	0	0	0	0
	รวม	49	100	49	100

1.2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทักษะทางสังคมและคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

พบว่า การวัด**ทักษะทางสังคม**ของนักเรียนใน**กลุ่มทดลอง**ครั้งที่ 1 และ 2 **ช่วงก่อน**การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม คะแนนเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 2 มากกว่าการวัดครั้งที่ 1 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 112.31 และ 110.04 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 13.05 และ 17.62 ตามลำดับ **ระหว่าง**การจัดกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมครั้งที่ 3 และ 4 คะแนนเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 4 มากกว่าการวัดครั้งที่ 3 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 123.41 และ 118.71 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 14.18 และ 17.72 ตามลำดับ และ**ช่วงหลัง**ทำกิจกรรม ครั้งที่ 5 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 124.41 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 12.28 ส่วนนักเรียนใน**กลุ่มควบคุม**ทักษะทางสังคม ของนักเรียนครั้งที่ 1 และ 2 **ช่วงก่อน**การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ คะแนนเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 2 มากกว่าการวัดครั้งที่ 1 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 112.88 และ 108.86 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 11.56 และ 17.17 ตามลำดับ **ระหว่าง**การจัดกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ ครั้งที่ 3 และ 4 คะแนนเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 4 มากกว่าการวัดครั้งที่ 3 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 115.86 และ 115.47 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 14.35 และ 17.24 ตามลำดับ และ**ช่วงหลัง**ทำกิจกรรม ครั้งที่ 5 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 122.71 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 13.34 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีทักษะทางสังคมมีค่าเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากการวัด 5 ครั้ง และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่าในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่ากลุ่มควบคุม ยกเว้นในการวัดครั้งที่ 2 ที่กลุ่มควบคุมมีค่ามากกว่ากลุ่มทดลอง ส่วน**พฤติกรรมก้าวร้าว**ของนักเรียนใน**กลุ่มทดลอง**ครั้งที่ 1 และ 2 **ช่วงก่อน**การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม คะแนนเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 2 น้อยกว่าการวัดครั้งที่ 1 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.22 และ 52.43 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 9.04 และ 9.18ตามลำดับ **ระหว่าง**การจัดกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ครั้งที่ 3 และ 4 คะแนนเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 4 น้อยกว่าการวัดครั้งที่ 3 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.33 และ 49.06 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 8.31และ 11.11 ตามลำดับ และ**ช่วงหลัง**ทำกิจกรรม ครั้งที่ 5 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 43.78 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 12.51 ส่วนนักเรียนใน**กลุ่มควบคุม**พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนครั้งที่ 1 และ 2 **ช่วงก่อน**การจัดกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ คะแนนเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 2 น้อยกว่าการวัดครั้งที่ 1 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.59 และ 60.80และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 11.23 และ 8.01

ตามลำดับ ระหว่างการจัดกิจกรรมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ครั้งที่ 3 และ 4 คะแนนเฉลี่ยของการวัดครั้งที่ 4 น้อยกว่าการวัดครั้งที่ 3 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.63 และ 53.67 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 10.73 และ 10.80 ตามลำดับ และช่วงหลังทำกิจกรรม ครั้งที่ 5 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 52.33 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 11.00 ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนน พฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีทักษะทางสังคมมีค่าลดลงตามลำดับ จากการวัด 5 ครั้ง และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยที่น้อยกว่ากลุ่มควบคุม ตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของ นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

ประเด็นที่ศึกษา	ค่าสถิติพื้นฐาน	ครั้งที่					
		1	2	3	4	5	
ทักษะทางสังคม	กลุ่มทดลอง	Mean	110.04	112.31	118.71	123.41	124.41
		S.D.	17.62	13.05	17.72	14.18	12.28
		Min	69	90	88	104	96
		Max	138	149	163	170	153
	กลุ่มควบคุม	Mean	108.86	112.88	115.47	115.86	122.71
		S.D.	17.17	11.56	17.24	14.35	13.34
		Min	60	84	79	71	99
		Max	143	147	165	135	155
พฤติกรรมก้าวร้าว	กลุ่มทดลอง	Mean	52.43	50.22	49.06	44.33	43.78
		S.D.	9.18	9.04	11.11	8.31	12.51
		Min	32	32	31	29	24
		Max	79	74	83	67	70
	กลุ่มควบคุม	Mean	60.80	55.59	53.67	48.63	52.33
		S.D.	8.01	11.23	10.80	10.73	11.00
		Min	44	34	31	31	30
		Max	81	80	76	72	71

ตอนที่ 2.การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสภาพก่อนการทดลอง

2.1 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ของสถิติวิเคราะห์ที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงปกติ (normality) โดยใช้ ค่าสถิติของ Kolmogorov-Smirnov และ Shapiro-Wilk พบว่า ค่าสถิติทั้งสองค่า มีค่า sig มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่า พฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคมในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการการแจกแจงแบบปกติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นที่กลุ่มตัวอย่างต้องมีการแจกแจงปกติ แสดงผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 วิเคราะห์การแจกแจงปกติ (normality)

	GROUP	Kolmogorov-Smirnov(a)			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
พฤติกรรมก้าวร้าว	กลุ่มทดลอง	.086	49	.200(*)	.969	49	.220
	กลุ่มควบคุม	.111	49	.182	.974	49	.347
ทักษะทางสังคม	กลุ่มทดลอง	.089	49	.200(*)	.982	49	.646
	กลุ่มควบคุม	.094	49	.200(*)	.984	49	.751

2.2 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรตาม ผู้วิจัยใช้วิธีการของ Pearson กล่าวคือ

- ถ้าตัวแปรตามทั้งสองตัว ซึ่งในที่นี้ คือ พฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์ จะวิเคราะห์โดยใช้ Two-way repeated MANOVA
- ถ้าตัวแปรตามทั้งสองตัว ซึ่งในที่นี้ คือ พฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์ จะวิเคราะห์โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวน Two- way repeated ANOVA

ผลการวิเคราะห์ พบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.= 0.240) ดังตารางที่ 4.4 ดังนั้น ต้องวิเคราะห์โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนรูปแบบ Two- way repeated ANOVA

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว

		พฤติกรรมก้าวร้าว	ทักษะทางสังคม
พฤติกรรมก้าวร้าว	Pearson Correlation	1.000	0.120
	Sig. (2-tailed)	.	0.240
	N	98	98
ทักษะทางสังคม	Pearson Correlation	0.120	1.000
	Sig. (2-tailed)	0.240	.
	N	98	98

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอแยกเป็นตัวแปรตาม 2 ตัว ได้แก่ ทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว โดยจะนำเสนอแยกเป็น คือ

3.1 ทักษะทางสังคม

3.1.1 เปรียบเทียบทักษะทางสังคมระหว่างนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมในระยะต่าง ๆ ของการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ก่อนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบวัดทักษะทางสังคมที่ได้จากผลการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล จำนวน 5 ครั้ง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้สถิติ ANOVA Repeated Measurement และทำการตรวจสอบการแจกแจงปกติของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีบ็อกซ์เอ็ม (Box's M test) ได้ค่าเท่ากับ 15.903 และจากการทดสอบได้ค่า F เท่ากับ 1.001 ที่นัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.451 แสดงว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นเอกพันธ์กัน

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะทางสังคม ก่อนเรียนระหว่างเรียน และหลังเรียนสำหรับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-way repeated ANOVA) ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) รูปแบบ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ 2) ระยะเวลาในการวัด ที่แบ่งออกเป็น 5 ครั้ง โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ได้จากการวัดทั้ง 5 ครั้ง เพื่อดูว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ เพื่อจะได้

สามารถเลือกสถิติในการทดสอบได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเมื่อทดสอบความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ (p มีค่า 0.000) ดังตารางที่ 4.5 ดังนั้น ต้องใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมและช่วงเวลาในการวัดไม่ส่งผลต่อคะแนนทักษะทางสังคม เนื่องจากมีค่า p เท่ากับ 0.377 ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.5 การทดสอบ Sphericity ของคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัด 5 ครั้ง

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon		
					Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
TIME	0.70	33.87	9	0.000	0.8635	0.9090	0.25

ตารางที่ 4.6 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

Source		SS	df	MS	F	p
TIME	Sphericity Assumed	12250.910	4.000	3062.728	13.849	0.000
	Greenhouse-Geisser	12250.910	3.454	3546.931	13.849	0.000
	Huynh-Feldt	12250.910	3.636	3369.444	13.849	0.000
	Lower-bound	12250.910	1.000	12250.910	13.849	0.000
TIME * GROUP	Sphericity Assumed	926.380	4.000	231.595	1.047	0.383
	Greenhouse-Geisser	926.380	3.454	268.209	1.047	0.377
	Huynh-Feldt	926.380	3.636	254.788	1.047	0.379
	Lower-bound	926.380	1.000	926.380	1.047	0.309
Error(TIME)	Sphericity Assumed	84923.510	384.000	221.155		
	Greenhouse-Geisser	84923.510	331.579	256.119		
	Huynh-Feldt	84923.510	349.045	243.302		
	Lower-bound	84923.510	96.000	884.620		

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ และผลการทดสอบรายคู่ ของคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พบว่า ผลการวัดคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 3.455, p = 0.066$) ส่วนวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อคะแนนทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 1.047, p = 0.377$)

ส่วนผลการวัดคะแนนทักษะทางสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล จำนวน 5 ครั้ง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อคะแนนทักษะทางสังคมโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 13.849, p = 0.000$) แสดงว่า คะแนนที่ได้จากการวัดทักษะทักษะทางสังคมของนักเรียนโดยรวมแต่ละครั้งของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 4.7 และผลการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียน จำนวน 5 ครั้ง พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมในการวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 3 , 4 และ 5 ครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 4 และ 5 และครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.7 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคม ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง

Source of variation	df	SS	MS	F	p
Between-Subjects	97	4843.022			
GROUP	1	168.230	168.230	3.455	.066
Subjects Within GROUP	96	4674.792	48.696		
Within-Subjects	338.487	98100.800			
Time	3.454	12250.910	3546.931	13.849*	.000
T X G	3.454	926.380	268.209	1.047	.377
T X Subjects Within GROUP	331.579	84923.510	256.119		
Total	435.487	102943.822			

* $p < 0.05$

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียน 2 กลุ่ม จำนวน 5 ครั้ง

	mean	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ครั้งที่ 1	109.449	-	-3.143	-7.643(*)	-10.184(*)	-14.112(*)
ครั้งที่ 2	112.592	-	-	-4.5	-7.041(*)	-10.969(*)
ครั้งที่ 3	117.092	-	-	-	-2.541	-6.469(*)
ครั้งที่ 4	119.633	-	-	-	-	-3.929
ครั้งที่ 5	123.561	-	-	-	-	-

*p < 0.05

3.1.2 ผลการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง จำนวน 5 ครั้ง

จากคะแนนที่ได้จากผลการวัดทักษะทักษะทางสังคมของนักเรียนโดยรวมแต่ละครั้งของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง ว่ามีครั้งใดแตกต่างกันบ้าง ด้วย One-way repeated measure ANOVA

3.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง จำนวน 5 ครั้ง ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยการตรวจสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ได้ เพื่อดูว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ เพื่อจะได้สามารถเลือกสถิติในการทดสอบได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเมื่อทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำพบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ(p มีค่า 0.002) ดังตารางที่ 4.9 ดังนั้น ต้องใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser พบว่า p มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่า การวัดทักษะทางสังคมแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.10 ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.9 การทดสอบ Sphericity ของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลอง วัด 5 ครั้ง

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon		
					Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
TIME	0.565	26.481	9	0.002	0.818	0.885	0.250

ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลอง จากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

Source		SS	df	MS	F	p
TIME	Sphericity Assumed	8150.653	4	2037.663	9.049	0.000
	Greenhouse-Geisser	8150.653	3.272	2490.667	9.049	0.000
	Huynh-Feldt	8150.653	3.54	2302.212	9.049	0.000
	Lower-bound	8150.653	1	8150.653	9.049	0.004
Error(TIME)	Sphericity Assumed	43234.15	192	225.178		
	Greenhouse-Geisser	43234.15	157.079	275.238		
	Huynh-Feldt	43234.15	169.937	254.413		
	Lower-bound	43234.15	48	900.711		

ผลการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลอง พบว่าค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 กับครั้งที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลองและช่วงระหว่างทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในวัดครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 4 และ 5 และเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองจากการวัด ครั้งที่ 1 และ 2 กับครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลองและช่วงหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะ

ทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลอง

	mean	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ครั้งที่ 1	110.041	-	-2.265	-8.673	-13.367(*)	-14.367(*)
ครั้งที่ 2	112.306	-	-	-6.408	-11.102(*)	-12.102(*)
ครั้งที่ 3	118.714	-	-	-	-4.694	-5.694
ครั้งที่ 4	123.408	-	-	-	-	-1.000
ครั้งที่ 5	124.408	-	-	-	-	-

*p < 0.05

3.1.2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่างและหลังการทดลอง จำนวน 5 ครั้ง ของนักเรียนในกลุ่มควบคุม โดยการตรวจสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ได้ เพื่อดูว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ เพื่อจะได้สามารถเลือกสถิติในการทดสอบได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเมื่อทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ (p มีค่า 0.014) ดังตารางที่ 4.12 ดังนั้นต้องใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser พบว่า p มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่า การวัดทักษะทางสังคมแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.13 ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.12 การทดสอบ Sphericity ของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มควบคุมวัด 5 ครั้ง

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon		
					Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
TIME	0.641	20.678	9	0.014	0.851	0.924	0.250

ตารางที่ 4.13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

Source		SS	df	MS	F	p
TIME	Sphericity Assumed	5026.637	4	1256.659	5.788	0.000
	Greenhouse-Geisser	5026.637	3.405	1476.220	5.788	0.000
	Huynh-Feldt	5026.637	3.697	1359.809	5.788	0.000
	Lower-bound	5026.637	1	5026.637	5.788	0.020
Error(TIME)	Sphericity Assumed	41689.363	192.000	217.132		
	Greenhouse-Geisser	41689.363	163.443	255.069		
	Huynh-Feldt	41689.363	177.436	234.955		
	Lower-bound	41689.363	48	868.528		

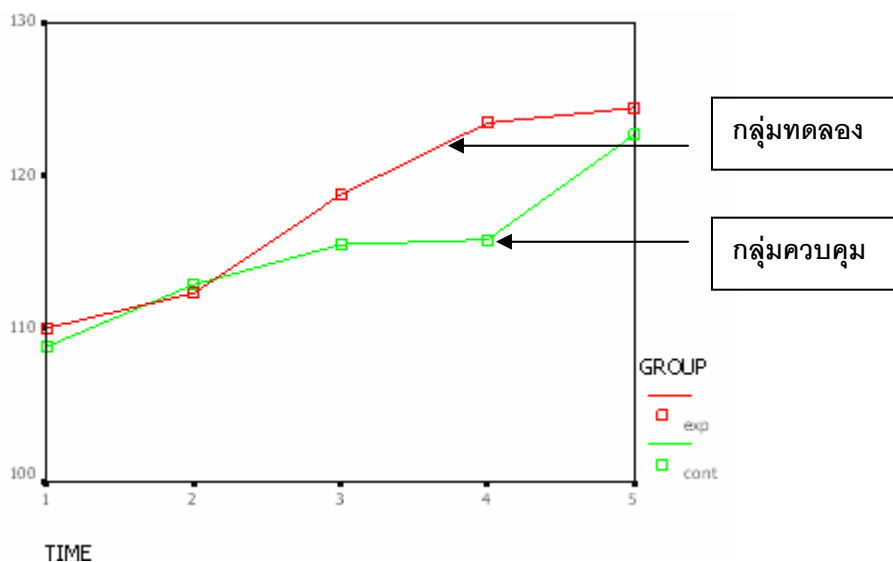
ผลการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มควบคุมจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มควบคุมจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 กับครั้งที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลองและช่วงระหว่างทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในวัดครั้งที่ 2 แตกต่างจากครั้งที่ 4 และ 5 และเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มควบคุมจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 กับครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลองและช่วงหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	mean	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ครั้งที่ 1	108.857	-	-4.020	-6.612	-7.000	-9.837(*)
ครั้งที่ 2	112.878	-	-	-2.592	-2.980	-12.102(*)
ครั้งที่ 3	115.469	-	-	-	-0.388	-7.245
ครั้งที่ 4	115.857	-	-	-	-	-6.857
ครั้งที่ 5	122.714	-	-	-	-	-

*p < 0.05

ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นสามารถนำเขียนแผนภาพแสดงเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

3.2 พฤติกรรมก้าวร้าว

3.2.1 เปรียบเทียบทักษะทางสังคมระหว่างนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง

ก่อนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำคะแนนแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยรวมที่ได้จากผลการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล จำนวน 5 ครั้ง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้สถิติ ANOVA Repeated Measurement และทำการตรวจสอบการแจกแจงปกติของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีบ็อกซ์เอ็ม (Box's M test) ได้ค่าเท่ากับ 22.113 และจากการทดสอบได้ค่า F เท่ากับ 1.392 ที่นัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.141 แสดงว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นเอกพันธ์กัน

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนสำหรับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน

สองทางแบบวัดซ้ำ (Two- way repeated ANOVA) ซึ่งมีตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ 1)กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ 2) ระยะเวลาในการวัด ที่แบ่งออกเป็น 5 ครั้ง โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ได้จากการวัดทั้ง 5 ครั้ง เพื่อดูว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ หรือไม่เพื่อจะจะสามารถเลือกสถิติในการทดสอบได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเมื่อทดสอบความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ (p มีค่า 0.068) ดังตารางที่ 4.15 ดังนั้น ต้องใช้การประมาณค่าแบบ Sphericity Assumed พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมและช่วงเวลาในการวัดไม่ส่งผลต่อคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว เนื่องจากมีค่า p เท่ากับ 0.299 ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.15 การทดสอบ Sphericity ของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัด 5 ครั้ง

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon(a)		
					Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
TIME	0.845	15.927	9	0.068	0.926	0.978	0.25

ตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

Source		SS	df	MS	F	p
TIME	Sphericity Assumed	6275.196	4	1568.799	18.749	0
	Greenhouse-Geisser	6275.196	3.704	1694.049	18.749	0
	Huynh-Feldt	6275.196	3.912	1604.282	18.749	0
	Lower-bound	6275.196	1	6275.196	18.749	0
TIME *	Sphericity Assumed	410.469	4	102.617	1.226	0.299
	Greenhouse-Geisser	410.469	3.704	110.81	1.226	0.3
	Huynh-Feldt	410.469	3.912	104.938	1.226	0.299
GROUP	Sphericity Assumed	410.469	1	410.469	1.226	0.271
	Greenhouse-Geisser	410.469	1	410.469	1.226	0.271
	Huynh-Feldt	410.469	1	410.469	1.226	0.271
Error(TIME)	Sphericity Assumed	32131.54	384	83.676		
	Greenhouse-Geisser	32131.54	355.609	90.356		
	Huynh-Feldt	32131.54	375.507	85.568		
	Lower-bound	32131.54	96	334.703		

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ และผลการทดสอบรายคู่ ของคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พบว่า ผลการวัดคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 24.451, p = 0.000$) โดยพฤติกรรมก้าวร้าวกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุม ดังตารางที่ 4.18 ส่วนวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1.226, p = 0.299$)

ส่วนผลการวัดคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล จำนวน 5 ครั้ง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 18.749, p = 0.000$) แสดงว่า คะแนนที่ได้จากผลการวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนโดยรวมแต่ละครั้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 4.17 และผลการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จำนวน 5 ครั้ง พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ในการวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 3 4 และ 5 ส่วนครั้งที่ 2 แตกต่างจากครั้งที่ 4 และ 5 ส่วนการวัดครั้งที่ 3 แตกต่างจากครั้งที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.17 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง

Source of variation	df	SS	MS	F	p
Between-Subjects	97	4768.656			
GROUP	1	968.000	968.000	24.451*	.000
Subjects Within GROUP	96	3800.656	39.590		
Within-Subjects	392	38817.200			
Time	4	6275.196	1568.799	18.749*	.000
T X G	4	410.469	102.617	1.226	.299
T X Subjects Within GROUP	384	32131.535	83.676		
Total	489	43585.856			

* $p < 0.05$

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน 2 กลุ่ม

(I) GROUP	Mean	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
กลุ่มทดลอง	47.963	-	6.286(*)
กลุ่มควบคุม	54.249		-

*p < 0.05

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียน 2 กลุ่ม จำนวน 5 ครั้ง

	mean	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ครั้งที่ 1	56.612	-	3.704(*)	5.184(*)	10.112(*)	8.531(*)
ครั้งที่ 2	52.908	-	-	1.48	6.408(*)	4.827(*)
ครั้งที่ 3	51.429	-	-	-	4.929(*)	3.347
ครั้งที่ 4	46.500	-	-	-	-	-1.582
ครั้งที่ 5	48.082	-	-	-	-	-

*p < 0.05

3.2.2 ผลการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง จำนวน 5 ครั้ง

จากคะแนนที่ได้จากผลการวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนโดยรวมแต่ละครั้งของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง ว่ามีครั้งใดแตกต่างกันบ้าง ด้วย One-way repeated measure ANOVA

3.2.2.1 ผลการวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง จำนวน 5 ครั้ง ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยการตรวจสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ได้ เพื่อดูว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ เพื่อจะได้สามารถเลือกสถิติในการทดสอบได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเมื่อทดสอบความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ(p มีค่า

0.277) ดังตารางที่ 4.20 ดังนั้น ต้องใช้การประมาณค่าแบบ Sphericity Assumed พบว่า p มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่า การวัดทักษะทางสังคมแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.21 ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.20 การทดสอบ Sphericity ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนกลุ่มทดลอง วัด 5 ครั้ง

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon(a)		
					Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
TIME	0.789	10.979	9	0.277	0.896	0.978	0.250

ตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

Source		SS	df	MS	F	p
TIME	Sphericity Assumed	2794.016	4	698.504	7.672	0.000
	Greenhouse-Geisser	2794.016	3.585	779.357	7.672	0.000
	Huynh-Feldt	2794.016	3.910	714.567	7.672	0.000
	Lower-bound	2794.016	1	2794.016	7.672	0.008
Error(TIME)	Sphericity Assumed	17481.58	192	91.050		
	Greenhouse-Geisser	17481.58	172.081	101.589		
	Huynh-Feldt	17481.58	187.684	93.144		
	Lower-bound	17481.58	48	364.200		

ผลการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 กับครั้งที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลองและช่วงระหว่างทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนใน

กลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในวัดครั้งที่ 2 แตกต่างจากครั้งที่ 4 ส่วนเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 กับครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลองและช่วงหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลอง

	mean	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ครั้งที่ 1	52.429	-	2.204	3.367	8.102(*)	8.653(*)
ครั้งที่ 2	50.224	-	-	1.163	5.898(*)	6.449(*)
ครั้งที่ 3	49.061	-	-	-	4.7354	5.286
ครั้งที่ 4	44.327	-	-	-	-	0.551
ครั้งที่ 5	43.776	-	-	-	-	-

*p < 0.05

3.2.2.2 ผลการวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง จำนวน 5 ครั้ง ของนักเรียนในกลุ่ม **ควบคุม** โดยการตรวจสอบ Sphericity ของเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของคะแนนที่ได้ เพื่อดูว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ เพื่อจะได้สามารถเลือกสถิติในการทดสอบได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเมื่อทดสอบความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ พบว่า เมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมเป็นเมตริกซ์เอกลักษณะ (p มีค่า 0.030) ดังตารางที่ 4.23 ดังนั้น ต้องใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser พบว่า p มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่า การวัดพฤติกรรมก้าวร้าวแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.24 ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.23 การทดสอบ Sphericity ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มควบคุม วัด 5 ครั้ง

Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square			Epsilon		
		df	Sig.	Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound	
TIME	0.672	18.445	9	0.030	0.833	0.903	0.250

ตารางที่ 4.24 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

Source		SS	df	MS	F	p
TIME	Sphericity Assumed	3891.649	4	972.912	12.751	0.000
	Greenhouse-Geisser	3891.649	3.332	1168.026	12.751	0.000
	Huynh-Feldt	3891.649	3.610	1077.973	12.751	0.000
	Lower-bound	3891.649	1	3891.649	12.751	0.001
Error(TIME)	Sphericity Assumed	14649.95	192	76.302		
	Greenhouse-Geisser	14649.95	159.9271792	91.604		
	Huynh-Feldt	14649.95	173.2873631	84.541		
	Lower-bound	14649.95	48	305.207		

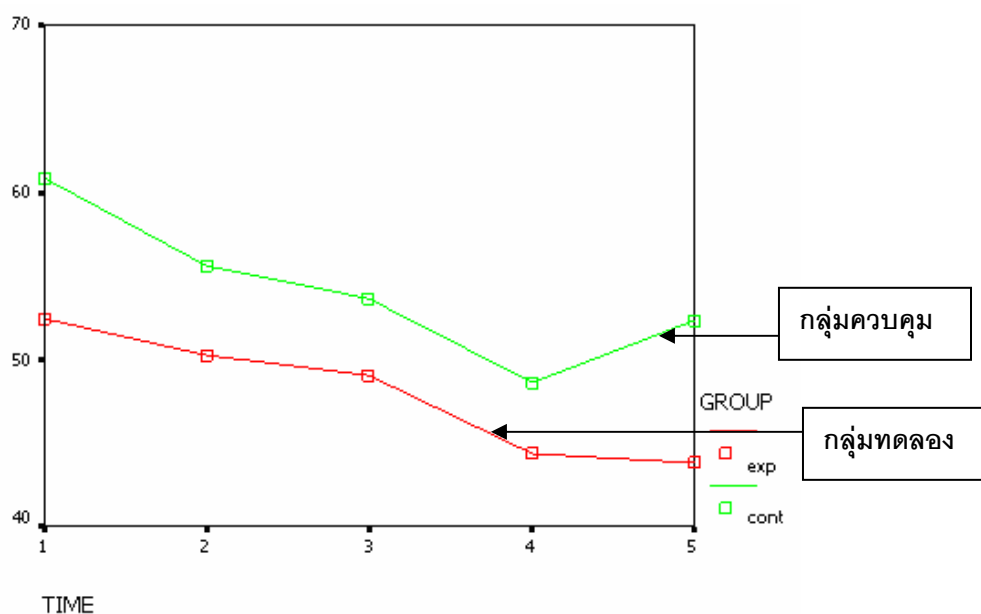
ผลการทดสอบรายคู่เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง ระหว่าง และหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มควบคุมจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มควบคุมจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 กับครั้งที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลองและช่วงระหว่างทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 3 และ 4 วัดครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 4 และเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มควบคุมจากการวัดครั้งที่ 1 และ 2 กับครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงก่อนทดลองและช่วงหลังการทดลอง พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มควบคุม

	mean	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
ครั้งที่ 1	60.796	-	5.204	7.000(*)	12.122(*)	3.204
ครั้งที่ 2	55.592	-	-	1.796	6.918(*)	3.204
ครั้งที่ 3	53.796	-	-	-	5.122	1.408
ครั้งที่ 4	48.673	-	-	-	-	-3.714
ครั้งที่ 5	52.388	-	-	-	-	-

*p < 0.05

ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นสามารถนำเขียนแผนภาพแสดงเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง

3.3 เปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมระหว่างนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับนักเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

ในการวิเคราะห์พัฒนาการทางด้านทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนจะแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ได้แก่ พัฒนาการช่วงที่ 1 วัดจากค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งที่ 1 กับ 2 พัฒนาการช่วงที่ 2 วัดจากค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งที่ 2 กับ 3 พัฒนาการช่วงที่ 3 วัดจากค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งที่ 3 กับ 4 พัฒนาการช่วงที่ 4 วัดจากค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งที่ 4 กับ 5 และพัฒนาการช่วงที่ 5 วัดจากค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวในครั้งที่ 2 กับ 5 โดยคิดอยู่ในรูปของคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ย

3.3.1 ทักษะทางสังคม

3.3.1.1 พัฒนาการทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ช่วง

พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นทุกช่วง โดยพัฒนาการช่วงที่ 5 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการวัดก่อนและหลังการทดลอง มีค่ามากที่สุด มีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น 12.10 คิดเป็นร้อยละ 6.91 รองลงมาคือ พัฒนาการช่วงที่ 2 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการวัดก่อนและระหว่างการทดลอง มีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น 6.41 คิดเป็นร้อยละ 3.66 ส่วน พัฒนาการช่วงที่ 3 พัฒนาการช่วงที่ 1 และ พัฒนาการช่วงที่ 4 มีคะแนนพัฒนาการ 4.69 2.27 และ 1.00 คิดเป็นร้อยละ 2.68 1.29 และ 0.57 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนในควบคุมมีคะแนนพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นทุกช่วง โดยพัฒนาการช่วงที่ 5 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการวัดก่อนและหลังการทดลอง มีค่ามากที่สุด มีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น 9.34 คิดเป็นร้อยละ 5.62 รองลงมาคือ พัฒนาการช่วงที่ 4 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการวัดระหว่างและหลังการทดลอง มีคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น 6.86 คิดเป็นร้อยละ 3.92 ส่วน พัฒนาการช่วงที่ 1 พัฒนาการช่วงที่ 2 และ พัฒนาการช่วงที่ 3 มีคะแนนพัฒนาการ 4.01 2.59 และ 0.388 คิดเป็นร้อยละ 2.29 1.48 และ 0.22 ตามลำดับ

3.3.1.2 การเปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ช่วง

เปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ Independent Sample T-test พบว่า พัฒนาการของทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ช่วง

พัฒนาการช่วงที่		F	Sig.	t	df	P	Mean Difference	Std. Error Difference
1	Equal variances assumed	0.448	0.505	1.184	96.000	0.120	2.727	2.303
	Equal variances not assumed			1.184	95.842	0.120	2.727	2.303
2	Equal variances assumed	0.068	0.795	0.214	96.000	0.416	0.575	2.688
	Equal variances not assumed			0.214	95.990	0.416	0.575	2.688
3	Equal variances assumed	0.750	0.389	0.146	96.000	0.443	0.353	2.421
	Equal variances not assumed			0.146	95.737	0.443	0.353	2.421
4	Equal variances assumed	5.076	0.027	-1.574	96.000	0.060	-3.878	2.463
	Equal variances not assumed			-1.574	87.838	0.060	-3.878	2.463
5	Equal variances assumed	0.047	0.828	-1.104	96.000	0.137	-2.950	2.673
	Equal variances not assumed			-1.104	95.932	0.137	-2.950	2.673

3.3.2 พฤติกรรมก้าวร้าว

3.3.2.1 พัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ช่วง

พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการที่ลดลงทุกช่วง โดยพัฒนาการช่วงที่ 5 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการวัดก่อนและหลังการทดลอง มีค่ามากที่สุด มีคะแนนพัฒนาการลดลงมากที่สุด 5.90 คิดเป็นร้อยละ 5.36 รองลงมาคือ พัฒนาการช่วงที่ 3 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการวัดก่อนและระหว่างการทดลอง มีคะแนนพัฒนาการลดลง 4.73 คิดเป็นร้อยละ 4.30 ส่วน พัฒนาการช่วงที่ 1 พัฒนาการช่วงที่ 2 และ พัฒนาการช่วงที่ 4 มีคะแนนพัฒนาการ 2.21 1.16 และ 0.55 คิดเป็นร้อยละ 2.00 1.06 และ 0.50 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนในควบคุมมีคะแนนพัฒนาการที่ลดลงเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นพัฒนาการของพฤติกรรมก้าวร้าวช่วงที่ 4 มีค่า

คะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น 3.72 คิดเป็นร้อยละ 3.38 ส่วนพัฒนาการช่วงที่มีการลดลงของคะแนนมากที่สุด เป็นพัฒนาการช่วงที่ 1 มีคะแนนพัฒนาการลดลง 5.59 คิดเป็นร้อยละ 4.73 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการวัดก่อนการทดลอง รองลงมาคือ พัฒนาการช่วงที่ 3 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการวัดระหว่างทดลอง มีคะแนนพัฒนาการลดลง 5.12 คิดเป็นร้อยละ 4.66 ส่วน พัฒนาการช่วงที่ 5 และ พัฒนาการช่วงที่ 2 มีคะแนนพัฒนาการลดลง 3.20 และ 1.80 คิดเป็นร้อยละ 2.91 และ 1.63 ตามลำดับ

3.3.2.2 การเปรียบเทียบพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ช่วง

เปรียบเทียบพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ Independent Sample T-test พบว่า พัฒนาการของทักษะทางสังคมในช่วงที่ 1 2 , 3 และ 5 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนพัฒนาการของทักษะทางสังคมในช่วงที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.043$) ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้ง 5 ช่วง

พัฒนาการ ช่วงที่		F	Sig.	t	df	P	Mean Difference	Std. Error Difference
1	Equal variances assumed	1.731	0.191	-0.378	96.000	0.353	-1.003	2.651
	Equal variances not assumed			-0.378	93.906	0.353	-1.003	2.651
2	Equal variances assumed	0.394	0.532	0.882	96.000	0.190	2.181	2.473
	Equal variances not assumed			0.882	95.770	0.190	2.181	2.473
3	Equal variances assumed	0.077	0.781	0.882	96.000	0.190	2.461	2.791
	Equal variances not assumed			0.882	95.618	0.190	2.461	2.791
4	Equal variances assumed	2.182	0.143	-1.742	96.000	0.043	-3.347	1.921
	Equal variances not assumed			-1.742	89.138	0.043	-3.347	1.921
5	Equal variances assumed	2.023	0.158	0.711	96.000	0.240	1.294	1.819
	Equal variances not assumed			0.711	89.828	0.240	1.294	1.819

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัย เรื่องผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในเวลาในการทดลองทั้งหมด 9 สัปดาห์ จำนวน 9 คาบเรียน กลุ่มตัวอย่าง เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียน ก (นามสมมุติ) ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 98 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีการจับฉลาก จัดกลุ่มเป็น กลุ่มทดลอง 49 คน และกลุ่มควบคุม 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย 3 ประเภท ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 2 แบบ คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับกลุ่มทดลองจำนวน 6 แผน ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 สสำรวจอาชีพ+ ทำความรู้จักตนเอง กิจกรรมที่ 2 สสำรวจพฤติกรรมในการเรียน+ความรับผิดชอบต่อตนเอง กิจกรรมที่ 3 การบริหารเวลา+ติดตามวางแผน กิจกรรมที่ 4 ความขยันสู่ความสำเร็จ+บทบาทของผู้นำและผู้ตาม กิจกรรมที่ 5 สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบ+เพื่อนช่วยเพื่อน และ กิจกรรมที่ 6 ทักษะชีวิต+สร้างทีมงาน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ สำหรับกลุ่มควบคุม จำนวน 6 แผน ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 สสำรวจอาชีพ กิจกรรมที่ 2 สสำรวจพฤติกรรมในการเรียน กิจกรรมที่ 3 การบริหารเวลา กิจกรรมที่ 4 ความขยันสู่ความสำเร็จ กิจกรรมที่ 5 สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบ และ กิจกรรมที่ 6 ทักษะชีวิต 2) แบบวัดทักษะทางสังคมเป็นข้อคำถาม 5 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ จำนวน 5 ฉบับ และ 3) แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นข้อคำถาม 5 ตัวเลือก จำนวน 22 ข้อ จำนวน 5 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-way repeated ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2. ผลการเปรียบเทียบของทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว ตอนที่ 3 เปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย และเมื่อพิจารณานักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ จะมีเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01 -3.00 ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยวิชาลูกเสือ เนตรนารี และวิชาแนะแนว ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบของทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ โดยผู้วิจัยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 98 คน เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที พบว่า

ส่วนที่ 1 ทักษะทางสังคม

นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้นทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ จากการวัด 5 ครั้ง โดยในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่ากลุ่มควบคุม ยกเว้นในการวัดครั้งที่ 2 ที่กลุ่มควบคุมมีค่ามากกว่ากลุ่มทดลอง

ส่วนเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะสังคมของนักเรียนโดยรวมแต่ละครั้งของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวน 5 ครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย คะแนนเฉลี่ยทักษะทางสังคมในการวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 3 , 4 และ 5 ครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 4 และ 5 และครั้งที่ 3 กับครั้งที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนเมื่อพิจารณาคะแนนที่ได้จากผลการวัดทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองในการวัดแต่ละครั้ง การวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 4 และ 5 และ ในวัดครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 4 และ 5

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมในการวัดแต่ละครั้ง การวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 5 และ ในการวัดครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมก้าวร้าวมีค่าลดลงตามลำดับ จากการวัด 5 ครั้ง และเมื่อเปรียบเทียบผลการวัดคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวนักเรียนกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุม

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนโดยรวมแต่ละครั้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 5 ครั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าว ในการวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 3 4 และ 5 ครั้งที่ 2 กับครั้งที่ 4 และ 5 และการวัดครั้งที่ 3 กับ ครั้งที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนเมื่อพิจารณาคะแนนที่ได้จากผลการวัดทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองในการวัดแต่ละครั้ง การวัดครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 4 และ 5 และในวัดครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 4 และ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมในการวัดแต่ละครั้ง การวัดครั้งที่ 1 กับ ครั้งที่ 3 และ 4 และการวัดครั้งที่ 2 กับ ครั้งที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบพัฒนาการทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ส่วนที่ 1 ทักษะทางสังคม

นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติมีทักษะทางสังคมสูงขึ้น โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 6.91 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 5.62 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในแต่ละช่วง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมก้าวร้าว

นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการที่ลดลงทุกช่วง โดยพัฒนาการช่วงที่ 5 มีคะแนนพัฒนาการลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.36 ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการที่ลดลงเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นพัฒนาการของพฤติกรรมก้าวร้าวช่วงที่ 4 มีค่าคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น 3.72 คิดเป็นร้อยละ 3.38 ส่วนพัฒนาการช่วงที่ 5 มีคะแนนพัฒนาการลดลง คิดเป็นร้อยละ 2.91 ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนในควบคุม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ช่วงพัฒนาการของทักษะทางสังคมในช่วงที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.043$)

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมกับกลุ่มที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ ปรากฏว่า

1.การเปรียบเทียบคะแนนทักษะทางสังคมของนักเรียนที่เข้าทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม โดยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกับผู้อื่น ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น ทักษะการวางแผน และทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง พบว่าในกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่ากลุ่มควบคุม ยกเว้นในการวัดครั้งที่ 2 ที่กลุ่มควบคุมมีค่ามากกว่ากลุ่มทดลอง และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้นในระยะสิ้นสุดการทดลองและเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 6 กิจกรรม ในช่วงระยะสัปดาห์สองสัปดาห์แรกของการทำกิจกรรมนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีพฤติกรรมคล้าย ๆ กัน คือ ต่างคนต่างทำงานในความรับผิดชอบของตนเอง โดยส่วนใหญ่จะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น เมื่อให้ทำกิจกรรมกลุ่มที่ทุกคนต้องช่วยกัน จะมีคนทำกิจกรรมบางคนภายในกลุ่มและเกี่ยวกับในการออกมาอธิบาย ส่วนในการตอบคำถามที่ครูตั้งขึ้นมาถาม นักเรียนจะเงียบไม่ยอมตอบคำถาม ต้องเรียกชื่อให้ตอบรายบุคคล เมื่อเริ่มในสัปดาห์ที่ 3 - 4 ของการทำกิจกรรมนักเรียนในกลุ่มทดลอง ส่วนใหญ่เริ่มที่จะทำช่วยกันทำงานด้วยกันมากขึ้น มีการปรึกษาในการทำกิจกรรมที่เป็นประเด็นที่ช่วยให้นักเรียนคิด และเมื่อมีการ

ถามคำถาม นักเรียนเริ่มที่จะกล้าตอบในการคำถามที่ตั้งให้ ซึ่งจะเป็นการตอบในลักษณะว่าเมื่อถามก็จะตอบออกมาโดยไม่ได้อึกเพื่อแสดงตนว่าตนเป็นคนตอบอย่างชัดเจน ซึ่งส่วนนี้ในกลุ่มทดลองเริ่มจะมีทักษะเกี่ยวกับความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทักษะความเป็นผู้นำซึ่งแสดงออกจากการกล้าที่จะตอบคำถาม และทักษะทางด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานกับผู้อื่น ส่วนในรายบุคคลนักเรียนจะสามารถที่จะออกแบบตารางเวลาในหนึ่งได้ จุดนี้แสดงให้เห็นถึงทักษะทางด้านการวางแผน ส่วนในสัปดาห์ที่ 5 ของการทำกิจกรรมนักเรียนกล้าที่จะแสดงออกเกี่ยวกับความคิดเห็นของคำถามจากกิจกรรมและออกมาห้องชั้นเรียนเพื่อเขียนในสิ่งที่เห็นความคิดเห็นของกลุ่ม โดยไม่มีการเกี่ยงกันในการทำงานให้เห็น แต่ก็ยังมีนักเรียนอยู่กลุ่มหนึ่งที่ช่วยกันทำงาน แต่จะมีปัญหาเกี่ยงกันในการออกมาห้องชั้นเรียน ส่วนในกิจกรรมสัปดาห์ที่ 6 ของการทำกิจกรรม พบว่ากิจกรรมครั้งนี้เห็นถึงทักษะทางสังคมทั้ง 7 ด้าน ในการทำกิจกรรมของนักเรียน เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมปฏิบัติในรูปของเกม คือ กิจกรรม Trust Lean และกิจกรรม SUDOKU สัมพันธ์ ในกิจกรรมแรกนักเรียนต้องแสดงให้เห็นถึงทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะมีส่วนร่วมในการทำงาน และทักษะในการแก้ปัญหา เพราะกิจกรรมนี้นักเรียนจะต้องพิจารณาตั้งแต่แรกว่าใครที่จะเป็นผู้อยู่ตำแหน่งในของการเล่น และทุกคนในกลุ่มต้องมีการช่วยกันในการทำกิจกรรมให้สำเร็จ ส่วน กิจกรรม SUDOKU สัมพันธ์จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงทักษะในด้านความรับผิดชอบ ทักษะในการวางแผน ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงาน และทักษะในการแก้ปัญหา กลุ่ม ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมจะเห็นทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานและทักษะที่เกิดขึ้นในกิจกรรมตั้งแต่ครั้งที่ 3 จน เนื่องจากมีการจัดให้นักเรียนทำมีการกิจกรรมกลุ่ม ที่ทุกคนต้องช่วยกันจะมีคนทำกิจกรรมบางคนภายในกลุ่ม และนักเรียนจะตอบในการคำถามที่ตั้งให้ ซึ่งจะเป็นการตอบในลักษณะว่าเมื่อถามก็จะตอบออกมาโดยไม่ได้อึกเพื่อแสดงตนว่าตนเป็นคนต้องอย่างชัดเจน ซึ่งจะเห็นว่าจากข้อมูลข้างต้นเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมน่าจะมีทักษะทางสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ และเมื่อนักเรียนมีทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับปนัดดา มณีจักร (2546) กล่าวว่า เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยการแนะแนวชีวิตและสังคมเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคม พบว่า นักเรียนมีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ จิราพร นฤดม (2544) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมกลุ่ม มีทักษะทางสังคมสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่จากผลการ

วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทักษะสังคมทั้งสองกลุ่ม พบว่า ผลการวัดคะแนนทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการพัฒนาการของทักษะทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมจะมีทักษะทางสังคมที่เพิ่มมากขึ้น และนักเรียนในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติมีทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 6.91 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มควบคุม ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 5.62 แสดงว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากในกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบของตนเอง การช่วยเหลือ และการทำงานเป็นหมู่คณะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น แต่จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการของทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้ว พบว่า พัฒนาการในแต่ละช่วงของทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งในที่นี้เกิดจากนักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างได้รับการจัดกระทำจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใหม่ด้วยกันทั้งคู่ เนื่องจากเดิมในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาแนะแนวของโรงเรียนจะยังไม่มีการจัดกิจกรรมอย่างเป็นกิจจะลักษณะแบบนี้ ทำให้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้รับกิจกรรมทั้งสองกลุ่มจึงมีการเพิ่มขึ้นของทักษะทางสังคม และในการจัดกิจกรรมครั้งนี้จะมีการแยกจัดตามทักษะทางสังคมทั้ง 7 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม ทักษะความรับผิดชอบ ทักษะการช่วยเหลือ ทักษะการวางแผน ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม และทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง แต่ในการจัดกิจกรรมจะมีการนำทักษะอื่นเข้าร่วมไว้ในแต่ละกิจกรรมด้วย และอาจจะเป็นผลมาจากการพัฒนาการภายในตัวของนักเรียนทั้งสองกลุ่มเอง เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาจะเน้นที่นักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้สัดส่วนของคะแนนภาระงานที่เพิ่มขึ้น ทำให้กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนได้มีการจัดรูปแบบให้นักเรียนได้ทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จึงทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคมของตนเองได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้อง Breedlove (1997 อ้างถึงใน ศรีนยา ชติยะ , 2544) ผลการเรียนแบบร่วมมือต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม พบว่าการเรียนแบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งด้านทักษะทางสังคม และความสำเร็จในการเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน มีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น อภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการช่วยเหลือผู้อื่นจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นทักษะ

ทางสังคมของผู้เรียน และ พิมลวรรณ สมมาตย์ (2546) กล่าวว่า ทักษะทางสังคมสามารถพัฒนาได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนมีโอกาสแสดงออกเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในการทำงานกลุ่มร่วมกับบุคคลอื่นได้ มีการวางแผนและใช้เหตุผลในการทำงานด้วยตนเอง ดังนั้นเป็นข้อสังเกตว่า นักเรียนจะมีทักษะทางสังคมมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมที่ผู้สอนสร้างหรือออกแบบในแต่ละกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านการปฏิบัติจะช่วยให้ นักเรียนพัฒนาทักษะทางสังคมอย่างมาก

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลการวัดคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวนักเรียนกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนจะมีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงในระยะสิ้นสุดการทดลองและเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองมีแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลองในห้องเรียนจะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวทั้ง 3 ประเภท (กาย วาจา และใจ) ลดลง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการชกต่อย และการด่าว่ากัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมน่าจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ สอดคล้องกับ หรรษา แก้วพูลปกรณ์ (2540) ที่ศึกษาผลของการฝึกฝนควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอาชีวศึกษา กล่าวว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเป็นไปตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยมที่ว่า กิจกรรมทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรม กิจกรรมทางปัญญาสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา (Kazdin, 1978 อ้างถึงใน หรรษา แก้วพูลปกรณ์, 2540) ซึ่งแสดงว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา มีผลต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ โดยสอดคล้องกับ ทิพย์วัลย์ สุทิน (2539) กล่าวว่ารูปแบบการฝึกเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว จะต้องมีการสอนทักษะทางสังคม ดังที่ Coie, et al. (1991, อ้างถึงใน หรรษา แก้วพูลปกรณ์, 2540) ได้ศึกษาพบว่า เด็กก้าวร้าวจำนวนมากจะใช้วิธีการบังคับ ชูเชิงรุนแรง เพราะเขาขาดทักษะทางสังคมที่จำเป็นในการจัดการกับสิ่งที่เขาต้องเผชิญ และพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อ

พัฒนาทักษะทางสังคมจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวที่ลดลง และนักเรียนในกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติมีพฤติกรรมก้าวร้าวที่ลดลงเช่นกัน โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 5.36 ซึ่งลดลงมากกว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุม ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการลดลง คิดเป็นร้อยละ 2.91 จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนในควบคุม แสดงว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในพัฒนาการของทักษะทางสังคมในช่วงที่ 4 แตกต่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.043$) เป็นช่วงท้ายของการทำกิจกรรมที่นักเรียนจะเกิดการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเองอย่างช้าๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคมและลงโทษทางสังคม เนื่องจากกิจกรรมที่จัดจะมีขั้นตอนของการทำงานกลุ่ม ทำให้กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและมีทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นน้อยเพื่อนภายในห้องจะไม่สนใจและให้เข้าร่วมทำงานในกลุ่ม ทำให้นักเรียนปรับพฤติกรรมก้าวร้าวให้ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับ สيناพร ขจรไพธ (2541) ได้กล่าวว่า การปรับพฤติกรรมของบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถสร้างได้จากการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เช่น การเสริมแรง การใช้ตัวแบบ การควบคุมตนเอง การลงโทษ การปรับ รวมทั้งการฝึกพัฒนาทางด้านจิต จึงทำให้นักเรียนมีโอกาสลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้และ Cartledge (1995 อ้างถึงใน นาวิณ เข้มทอง , 2550) กล่าวว่าระดับของพัฒนาการด้านบุคลิกภาพที่ดีสามารถใช้อธิบายทักษะทางสังคมได้ ส่วน Erikson (1950) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลเนื่องมาจากวุฒิภาวะบวกกับการเรียนรู้ในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม

3.เป็นที่น่าสังเกตว่าในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวและทักษะทางสังคม และจากการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน แต่เมื่อทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรตามระหว่างทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig เท่ากับ 0.240) ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับระหว่างทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนมากขึ้นในอนาคต

4.ข้อควรระวังสำหรับการทำวิจัยเชิงทดลอง ในการดำเนินการทดลองมักจะมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผลการทดลอง ดังนี้ 1) ความแตกต่างระหว่างกลุ่มอันเนื่องมาจากการใช้เวลาที่แตกต่างกัน เมื่อว่าผู้วิจัยจะพยายามดำเนินการให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีลักษณะใกล้เคียงกันที่สุด โดยการจัดกระทำทางกายภาพ หรือ การจัดกระทำทางสถิติ แต่กลุ่มทดลองและ

กลุ่มควบคุมอาจจะแตกต่างกันเนื่องมาจากสมาชิกในกลุ่มใช้เวลาในโปรแกรมต่างกัน สามารถส่งผลต่อการวิจัย 2) การขาดหายของสมาชิกภายในกลุ่ม ทำให้ข้อมูลของสมาชิกขาดหายไป ถ้าการขาดหายไม่เป็นอย่างสุ่ม ย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาเปรียบเทียบผลของการทดลอง 3) สิ่งแทรกซ้อน เป็นสิ่งที่นอกเหนือจากการจัดกระทำที่เข้ามามีส่วนและส่งผลต่อการทดลอง 4) สิ่งแปลกปน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่ยกแบบไว้เพื่อจัดกระทำเฉพาะกลุ่มหนึ่ง แต่ถูกนำไปปลอมปนกับการจัดการกระทำของกลุ่มอื่น สิ่งเหล่านี้ผู้วิจัยต้องหาทางป้องกันและควบคุมปัญหาทั้งก่อนและระหว่างการทดลอง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2535) โดยในวิจัยเชิงทดลองต้องมีการออกแบบการวิจัย ตามหลัก Max-Min-Con Principle ซึ่งเป็นการควบคุมความแปรปรวนของตัวแปร เพื่อให้งานวิจัยเชิงทดลองมีความตรงภายในและความตรงภายนอก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย โรงเรียนและครูควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม แล้วสามารถนำกิจกรรมนี้เป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2 ในการนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเพิ่มทักษะทางสังคมและลดพฤติกรรมก้าวร้าว ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมให้มากกว่านี้ มีการเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนการปฏิบัติกิจกรรมให้เพียงพอ กับจำนวนของเด็กนักเรียน และมีการจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการทดลอง รวมทั้งมีการติดตามผลของพฤติกรรมความก้าวร้าวและทักษะทางสังคม โดยให้บิดามารดา ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว มีบทบาท และให้ความร่วมมือด้วย และมีการจัดกิจกรรมระยะยาวอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา เพื่อให้สามารถเห็นภาพของพัฒนาการของนักเรียนอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนนักเรียนควรมีการเก็บข้อมูลในรูปการวิจัยเชิงคุณภาพในการสอบถามเกี่ยวกับการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อให้กิจกรรมมีความเหมาะสมและพัฒนาให้นักเรียนในด้านทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมควรมีการตรวจสอบความคงทนของทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว โดยการศึกษาวิจัยในรูปของการวิจัยการวิจัยติดตามผล (Follow-up Study) และ การวิจัยระยะยาว (Longitudinal research) เพื่อให้ได้รายละเอียดที่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะทางสังคมและลดพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2 ตรวจสอบเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรตามที่ส่งผลต่อกันระหว่างทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อจะสามารถนำมาใช้ในพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพัฒนาทักษะทางสังคมและลดพฤติกรรมก้าวร้าวที่เหมาะสมต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กานติมา สิริวิชชา. (2550). ผลของกิจกรรมการเต้นบัลเล่ต์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โกวิท โพธิสาร. (2548). การพัฒนาชุดฝึกทักษะทางสังคม โดยใช้กระบวนการลูกเสือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คมคาย อนุจันทร์. (2538). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกัน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรีวรรณ วัฒนะจิตพงศ์. (2537). การเปรียบเทียบผลทางกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จารีรัตน์ หอมสนั่น. (2542). การแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมแบบกลุ่ม : กรณีศึกษาเยาวชนกระทำผิดหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิราพร นฤตม. (2544). ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบหลากหลาย ด้วยวิธี BASIC I.D. ต่อทักษะทางสังคม ของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชมภู ไชยวงษ์. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางบุคลิกภาพกับความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพและทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาช่างยนต์ในวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 : การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ไชยศาสตร์ ยิ่งสุขวัฒนา. (2546). *ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษาอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐกานต์ เกรียงศรี. (2547). *การเรียนรู้ผลกระทบของตัวแบบในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองพัทยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง. (2546). *การสร้างแบบวัดทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เต็มทิพย์ พานิชพันธุ์. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 2 จังหวัดราชบุรี* วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิพย์วัลย์ สุทิน. (2538). *การลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่นโดยรูปแบบการปรับพฤติกรรมด้วยปัญญา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนุช ธนะวัฒน์. (2542) *ผลของการฝึกทักษะทางสังคมโดยใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความขัดแย้งระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นนทिया ฉายศรีศิริ. (2545). *ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวแบบทำลายความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพมาศ อีระเวคิน. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตยา พลศักดิ์. (2550). *การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- นิภาพร พลหงษ์. (2546). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นาวิน เข้มทอง (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานตรวจบัญชีกลางใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- บุษยารัตน์ จันทร์ประเสริฐ. (2550). การตรวจสอบประสิทธิผลของเทคนิคออกเสียงในการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 : การทดลองแบบอนุกรมเวลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปนัดดา มณีจักร. (2547). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยการแนะแนวชีวิตและสังคม เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. (2536). ผลของการเกมการละเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริศนา พิขุนทด. (2547). การปรับพฤติกรรมโดยการใช้เทคนิคการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพงษ์ศิริวิทยา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยศรี บวรธนสาร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเอกชนชายล้วนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พนม เกตุมาน. (2550). พัฒนาการวัยรุ่น (Adolescent Development). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.psychlin.co.th/index.htm> [2553, พฤษภาคม 1]

- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. (2538). *จิตวิทยาครอบครัว*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. (2530). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาสุรพร แสตนบุญศิริ. (2546) *ผลการใช้มรรคมืองค์แปดต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัฒนาและบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ศูนย์. *วัยรุ่นคือวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง*. [ออนไลน์]. (2545). แหล่งที่มา: <http://www.edutoday.in.th/variousnews.php?vnid=352> [2553, พฤษภาคม 1]
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตรัง, สำนักงาน. (2551). *ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ (พฤติกรรมเด็กและเยาวชน)*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://trangdata.com> [2553, พฤษภาคม 1]
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรสาคร, สำนักงาน. (2552). *ความต้องการและธรรมชาติของวัยรุ่น*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://iloveboygay.inewblog.com> [2553, พฤษภาคม 1]
- พิมลวรรณ สมมาตย์. (2546). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคมด้านการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ระวีวรรณ พันธุ์พานิช. (2540). *แบบแผนเชิงสถิติของการทดลอง*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการ วัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัดสำเนา)
- รัตนา ตั้งชลทิพย์. (2530). *ผลการฝึกสมาธิแบบชาวพุทธต่อสุขภาพจิตของนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาคลินิก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรพจน์ สมานมิตร. (2546). *ทักษะทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2549). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงพฤติกรรมศาสตร์*, กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- วราพร จำรัสประเสริฐ. *ทักษะของเยาวชนไทยในทศวรรษหน้าตามทฤษฎีของนักสังคมศาสตร์. วารสารการวิจัยทางการศึกษา ปีที่ 18 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2531): 86-91.*
- วุฒิสักดิ์ แต่งเหลือง. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสาร ภายในครอบครัวและความก้าวร้าวของเยาวชนชาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ศรินยา ขัติยะ. (2544). *การใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและ ทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ศมน วงศ์รัตนานนท์. (2546). *ผลการเดินแอโรบิกโดยใช้เพลงที่ซ่อนข้อมูลเชิงบวกต่อการลดความ ก้าวร้าวในเยาวชนที่ถูกควบคุมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหาร การศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. *การวิจัยเชิงทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์ : การออกแบบและการวิเคราะห์ ข้อมูล.วารสารครุศาสตร์ (มกราคม – มีนาคม 2535): 73-90.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศิริพร แซ่เท้น. (2549). *การทดลองใช้โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมเพื่อลด ความก้าวร้าว โดยให้ตระหนักถึงความยุติธรรมและความอาทรที่มีต่อการอยู่ร่วมกันใน สังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 :กรณีศึกษาโรงเรียนปากเกร็ด นนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหาร การศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ศิริรัตน์ เวียงพระปรก. (2546). *ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและกิจกรรม กระจำงค่านิยมที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา สาขาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ศุภกาญจน์ รักความสุข. (2547). *ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีการใช้เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสูงเนิน*

- อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา การให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศึกษานิพนธ์, กระทรวง. *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑*. [ออนไลน์]. (2551). แหล่งที่มา: <http://www.mengrai.ac.th/ebooktrain/sara.doc> [2553, พฤษภาคม 1]
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. (2552). *สถิติอาชญากรรมปี 51*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://tnews.teenee.com/crime/37714.html> [2553, พฤษภาคม 1]
- สรรพสุดา มีชั้นช่วง. (2544). *ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์: การวิเคราะห์สาเหตุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมยศ มหัทธโนบล. (2546). *การพัฒนาแบบวัดการปฏิบัติทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ. (2540). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. (2534). *การเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สายชล กังสดิเทียม. (2550). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับรายบุคคลตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริงต่อความก้าวร้าวของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สายใจ ชูช่วย. (2550). *ผลการสอนโดยใช้วิธีแบบแก้ปัญหาเรื่อง หน้าที่พลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สินภาพร ขจรไพธ. (2541). ผลการฝึกพัฒนาจิตโดยเน้นการเจริญสติปัฏฐาน 4 ตามหลักพระพุทธศาสนา เพื่อปรับลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองไผ่ อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สิรินทร์ ศรประสิทธิ์. (2545). ทักษะทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการล้วงเกินทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุทธิพงษ์ ทองยิ่ง. (2537). ผลของกลุ่มการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุทัศน์ คำชาลี. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสุวรรณภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนันทา เขียวนิล. (2541) ผลการฝึกลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยเทคนิคที่มีลักษณะก้าวร้าวแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรศักดิ์ สุมารัตน์. (2540) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนในโรงเรียนเอกชนในเขต อำเภอ เมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). พัฒนาการและการปรับตัวในวัยรุ่น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/node/5756> [2553, พฤษภาคม 1]
- หรรษา แก้วพูลปกรณ์. (2541). ผลของการฝึกควบคุมความโกรธและทักษะทางสังคมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษาอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การอนามัยโลก. (1986). วัยรุ่น [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.doctor.or.th/node/7378> [2553, พฤษภาคม 1]

- อรณลิน ไชยวสุ. (2547). พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่อ่านหนังสือการ์ตูนและเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีเนื้อหารุนแรง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อันธิกา วงษ์จำปา. (2549). การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัมพร ไชยวสุ. (2538). สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิทย์พัฒน์.
- อารี วัชรเวียงชัย. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบซิปปา กับแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.

ภาษาอังกฤษ

- Arthur, M. H., Jennifer, L. S., and Christopher D. B. (2007). Group Approaches to Reducing Aggression and Bullying in School. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice* 11 : 262–271.
- Bandura, A. (1973). *Aggression : A Service Learning Analysis*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall.
- Bandura, A. (1976). *Social Learning Analysis of Aggression : In Analysis of Delinquency and Aggression*. New York : John Wiley and Sons.
- Bauer, N. S., Lozano P., and Rivara, F. P. (2007). The Effectiveness of the Olweus Bullying Prevention Program in Public Middle Schools: A Controlled Trial .*Journal of Adolescent Health* 40 : 266–274.
- Buss, A. H. (1961). *The Psychology of Aggression*. New York : John. Wiley and sons.
- Cetingoz ,D. and Ozkal,N. (2009). Learning strategies used by unsuccessful students according to their attitudes towards social studies courses . *Procedia Social and Behavioral Sciences* 1 :1905–1913.

- Crick, N. R. (1996). The Role of Overt Aggression, Relational Aggression, and Prosocial Behavior in the Prediction of Children's Future Social Adjustment. *Child Development* 67 : 2317-2327.
- Debbie, O. B. L. and Arthur, W. H. L. (February 2007). The Path through Bullying - A Process Model from the Inside Story of Bullies in Hong Kong Secondary Schools. *Child and Adolescent Social Work Journal* 24 : 53-75.
- Dusek, J. B. (1987). *Adolescent Development and Behavior*. Eaglewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- DiBasilio, A. & Ryan, M. E. (2008). *Minimizing female bullying in middle school students through anti-bullying programs*. Master's Thesis, Faculty of the School of Education Saint Xavier University and Pearson Achievement Solutions.
- DiBasilio, A. (2008). *Reducing bullying in middle school students through the use of student-leaders*. Master's Thesis, Faculty of the School of Education Saint Xavier University and Pearson Achievement Solutions.
- Dollard, et al. (1939). *The frustration-aggression hypothesis*. [Online]. Available from: <http://www.book.cmru.ac.th/cgi-bin/getdoc?ebook/281361/chapter2.pdf> [2010, May 1]
- Erikson. (2005). *Psychosocial Theory of Personality* [Online]. Available from: http://www.novabizz.com/NovaAce/Personality/Theory_Erikson-2.htm [2010, May 1]
- Freud. (1939). *Theory of unconscious motivation*. [Online]. Available from: <http://www.chamlongclinic-psych.com/document/motif/index.html> [2010, May 1]
- Gianluca, G. (2006). Bullying as a social process: The role of group membership in students' perception of inter-group aggression at school. *Journal of School Psychology* 44 : 51-65.
- Gianluca, G., Paolo, A., Beatrice, B., and Gianmarco, A. (2008). Determinants of adolescents' active defending and passive bystanding behavior in bullying. *Journal of Adolescence* 31 : 93-105.

- Halloran, O., and Paul, D. (1996). Social skills intervention in a residential summer camp setting for children with learning disabilities. *Dissertation Abstracts International* 57(5) : 2003.
- Krik, R.E. (1995). *Experimental design Procedures for the Behavioral Sciences*. 3 rd ed. New York: brooke/cole.
- Kochenderfer, L. B., and Pelletier, M. E. (2008). Teachers' views and beliefs about bullying: Influences on classroom management strategies and students' coping with peer victimization. *Journal of School Psychology* 46 : 431–453.
- Olweus, D. (2003). *Olweus Bullying Prevention Program*. [Online]. Available from: <http://www.clemson.edu/olweus/content.html> [2010, May 1]
- Prinstein, M. J., Boergers, J., and Vernberg, E. M. (2001). Overt and Relational Aggression in Adolescents: Social-Psychological Adjustment of Aggressors and Victims. *Journal of Clinical Child Psychology* 30 : 479-491.
- Roland, E.,and Galloway, D. (2004). Professional Cultures in Schools With High and Low Rates of Bullying. *School Effectiveness and School Improvement* 15 : 241– 260.
- Steinberg, L. (1996). *Adolescence*. 2 nd ed. Boston: McGraw-Hill.
- Wise, K. L., Bundy, K. A., Bundy, E. A., and Wise, L. A. (1991). Social skills training for young adolescents. *Adolescence* 26: 233-241.
- UNFPA. (2005). *Adolescents Fact Sheet*. [Online]. Available from: http://www.unfpa.org/swp/2005/presskit/factsheets/facts_adolescents.htm [2010, May 1]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1 อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ พันธุ์มงคล	อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2 คุณครูวัลลิกา นุ่นทอง	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มพัฒนาผู้เรียน
โรงเรียนเบญจราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
3 คุณครูอารีรัตน์ กุลประดิษฐ์	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มพัฒนาผู้เรียน
โรงเรียนเบญจราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
4 คุณครูอรุณา นิ่มเรือง	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
โรงเรียนเบญจราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
5 ดร.นภาพรณัฏ ธีปัญญา	ครูกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
โรงเรียนเบญจราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
6 คุณครูสมพิศ แดงวัง	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาแนะแนว
โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0512.6(2755)/ 565

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

17 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขออนุมัติบุคลากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ครูวัศสิกา นุ่นทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ (ฉบับสังเขป)	จำนวน 1 ชุด
	2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน 3 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวชยากร นรินทร์หงษ์ทอง นิสิตชั้นปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีต่อทักษะทางสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้จึงขอเรียนเชิญ ครูวัศสิกา นุ่นทองเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

สำเนาเรียน ครูวัศสิกา นุ่นทอง

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา โทรศัพท์ 02-218-2578 ต่อ 800

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ โทรศัพท์ 0-2218-2578 ต่อ 802

ชื่อนิสิต นางสาวชยากร นรินทร์หงษ์ทอง โทรศัพท์ 089-911-5840

ภาคผนวก ค

แผนการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติและกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

แผนการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

กิจกรรมที่ 1 การสำรวจอาชีพ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	การสำรวจอาชีพ	การสำรวจอาชีพ + การทำความรู้จักตนเอง
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตที่หลากหลายมากขึ้น 2. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำว่า "อาชีพ" ได้ 3. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของอาชีพได้อย่างน้อย 3 ข้อ 4. นักเรียนสามารถเลือกอาชีพของตนเองได้อย่างเหมาะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตที่หลากหลายมากขึ้น 2. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำว่า "อาชีพ" ได้ 3. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของอาชีพได้อย่างน้อย 3 ข้อ 4. นักเรียนสามารถเลือกอาชีพของตนเองได้อย่างเหมาะสม 5. นักเรียนสามารถเข้าใจและรู้จักตนเองมากขึ้น
สาระการเรียนรู้	<p>มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความสามารถ ความสนใจ ความชอบ ดังนั้นการที่เราจะเลือกสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ตนเองนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับตัวเราเองมากที่สุด โดยเฉพาะอาชีพที่แต่ละคนใฝ่ฝันในอนาคตก็ย่อมจะแตกต่างกันไป ดังนั้นจึงควรเลือกที่เหมาะสมกับตนเอง ทั้งทางด้านความสามารถ ความถนัด ความชอบ ความสนใจ และบางอาชีพอาจต้องใช้พรสวรรค์ด้วยก็ได้ เนื่องจากการประกอบอาชีพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ บุคคลจะต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวให้มีสภาพอยู่ดีกินดี การที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพได้เหมาะสมจำเป็นจะต้องรู้จักและเข้าใจตนเองเป็นอย่างดีในแง่ของความสามารถ ความถนัด และความสนใจในอาชีพ ตลอดจนมี เจตคติและค่านิยมที่ดีต่ออาชีพนั้น รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้น</p>	<p>มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความสามารถ ความสนใจ ความชอบ ดังนั้นการที่เราจะเลือกสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ตนเองนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับตัวเราเองมากที่สุด โดยเฉพาะอาชีพที่แต่ละคนใฝ่ฝันในอนาคตก็ย่อมจะแตกต่างกันไป ดังนั้นจึงควรเลือกที่เหมาะสมกับตนเอง ทั้งทางด้านความสามารถ ความถนัด ความชอบ ความสนใจ และบางอาชีพอาจต้องใช้พรสวรรค์ด้วยก็ได้ เนื่องจากการประกอบอาชีพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ บุคคลจะต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวให้มีสภาพอยู่ดีกินดี การที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพได้เหมาะสมจำเป็นจะต้องรู้จักและเข้าใจตนเองเป็นอย่างดีในแง่ของความสามารถ ความถนัด และความสนใจในอาชีพ ตลอดจนมี เจตคติและค่านิยมที่ดีต่ออาชีพนั้น รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้น</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	การสำรวจอาชีพ	การสำรวจอาชีพ + การทำความรู้จักตนเอง
สาระการเรียนรู้	<p>อย่างเพียงพอ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาและสำรวจอาชีพของสมาชิกในครอบครัว เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเห็นความสำคัญของอาชีพ เรียนรู้ลักษณะของอาชีพ และสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องอาชีพให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป</p>	<p>อย่างเพียงพอ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาและสำรวจอาชีพของสมาชิกในครอบครัว เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเห็นความสำคัญของอาชีพ เรียนรู้ลักษณะของอาชีพ และสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องอาชีพให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป</p> <p>ทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง รู้จักหน้าที่ และบทบาทที่ตนควรปฏิบัติในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม</p>
กิจกรรมการเรียนการสอน	<p>1.ครูสอบถามและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข่าวประจำวันที่น่าสนใจ โดยให้นักเรียน อธิบายเกี่ยวกับบุคคลในข่าวนั้นประกอบอาชีพอะไรบ้าง แต่ละอาชีพมีลักษณะงานอย่างไร เช่น อาชีพครู มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนทั้งทางด้านความรู้และความประพฤติ</p> <p>2. ครูให้นักเรียนดูภาพผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ หลายระดับ ตั้งแต่อาชีพที่เป็นวิชาชีพ เช่น แพทย์ ครู วิศวกร อาชีพที่กึ่งวิชาชีพ เช่น ช่างซ่อมรถยนต์ อาชีพที่ใช้ฝีมือ เช่น ช่างไม้ ช่างทาสี ช่างปูน จนถึงอาชีพที่ใช้แรงงาน เช่น คนกวาดถนน หรือกรรมกรแบกหาม ให้นักเรียนอภิปรายว่าบุคคลในภาพ เหล่านั้นประกอบอาชีพอะไร สังเกตได้อย่างไร อาชีพนั้นมีลักษณะงานเป็น อย่างไร</p> <p>3.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของอาชีพ และความสำคัญของการประกอบอาชีพ จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้ “การสำรวจอาชีพ” และ “อาชีพไหนที่ฉันใฝ่ฝัน”</p>	<p>1.ครูเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามกับนักเรียนว่า นักเรียนมีความรู้สึกเกี่ยวกับอาชีพทหารอย่างไร.....</p> <p>นักเรียนคิดว่าอาชีพไหนมีรายได้มากที่สุด.....</p> <p>2.ครูกล่าวว่านักเรียนที่ยังไม่สามารถตอบคำถามทันทีเนื่องจากยังไม่เข้าใจตนเองและยังไม่มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน จากนั้นครูจึงให้ความรู้เกี่ยวกับการตระหนักในตนเอง</p> <p>3.ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม ใบบงานสำรวจตนเอง และครูสรุปให้นักเรียนรู้ถึงวัตถุประสงค์การทำใบบงาน</p> <p>4.ครูสอบถามและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข่าวประจำวันที่น่าสนใจ โดยให้นักเรียน อธิบายเกี่ยวกับอาชีพบุคคลในข่าวว่ามีอาชีพอะไรบ้าง แต่ละอาชีพมีลักษณะงานอย่างไร เช่น อาชีพครู มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนทั้งทางด้านความรู้และความประพฤติ</p> <p>5. ครูให้นักเรียนดูภาพผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ หลายระดับ ตั้งแต่อาชีพที่เป็นวิชาชีพ เช่น แพทย์ ครู วิศวกร อาชีพที่กึ่งวิชาชีพ เช่น ช่างซ่อมรถยนต์</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	การสำรวจอาชีพ	การสำรวจอาชีพ + การทำความรู้จักตนเอง
กิจกรรมการเรียนการสอน	<p>4. ครูสอบถามนักเรียนว่าในอนาคตนักเรียนแต่ละคนอยากจะประกอบอาชีพอะไร และเพราะเหตุใด</p> <p>5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 9-10 คน โดยแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกที่สนใจในอาชีพที่แตกต่างกัน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มกำหนดการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับอาชีพที่กลุ่มของตนเองรู้จักและสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้นได้ 1 อาชีพ โดยแต่ละกลุ่มเลือกอาชีพที่ไม่ซ้ำกัน และมีกติกาดังนี้</p> <p>5.1 นักเรียนสามารถใช้พูดหรือแสดงท่าทางในการสื่อสารได้ แต่ต้องไม่บอกชื่ออาชีพนั้น</p> <p>5.2 เมื่อกลุ่มของนักเรียนแสดงจบให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนช่วยกันทายว่าเป็นลักษณะของอาชีพใด</p> <p>6. ครูสรุปกิจกรรมให้นักเรียนพิจารณาว่า ในการเลือกอาชีพของบุคคลควรมีการคำนึงถึงองค์ประกอบอะไรบ้าง</p>	<p>อาชีพที่ใช้ฝีมือ เช่น ช่างไม้ ช่างทาสี ช่างปูน จนถึงอาชีพที่ใช้แรงงาน เช่น คนกวาดถนน หรือกรรมกรแบกหาม ให้นักเรียนอภิปรายว่าบุคคลในภาพเหล่านั้นประกอบอาชีพอะไร สังเกตได้อย่างไร อาชีพนั้นมีลักษณะงานเป็น อย่างไร</p> <p>6.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของอาชีพ และความสำคัญของการประกอบอาชีพ จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้ “การสำรวจอาชีพ” และ “อาชีพไหนที่ฉันใฝ่ฝัน” จากนั้นครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 9-10 คน โดยแต่ละกลุ่มจะมีอาชีพคลละกัน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มกำหนดการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับอาชีพที่กลุ่มของตนเองรู้จักและสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้นได้ 1 อาชีพ โดยแต่ละกลุ่มเลือกอาชีพที่ไม่ซ้ำกัน และมีกติกาดังนี้</p> <p>6.1นักเรียนสามารถใช้พูดหรือแสดงท่าทางในการสื่อสารได้ แต่ต้องไม่บอกชื่ออาชีพนั้น</p> <p>6.2เมื่อกลุ่มของนักเรียนแสดงจบให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนช่วยกันทายว่าเป็นลักษณะของอาชีพใด</p> <p>7. ครูสอบถามนักเรียนว่าในอนาคตนักเรียนแต่ละคนอยากจะประกอบอาชีพอะไร และเพราะเหตุใด</p> <p>8. ให้นักเรียนทำใบกิจกรรมลักษณะของตนเองกับอาชีพที่ชื่นชอบและให้นักเรียนสรุปว่าในแต่ละกลุ่มมีอาชีพอะไรบ้าง กรณีที่อาชีพเหมือนกันให้พิจารณาว่าลักษณะของตนเองและเพื่อนเหมือนอาชีพนั้นอย่างไร แต่ถ้าอาชีพต่างกันให้ระบุลักษณะร่วมของแต่ละอาชีพที่ตนเองเสนอ</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	การสำรวจอาชีพ	การสำรวจอาชีพ+กิจกรรมทำความเข้าใจตนเอง
กิจกรรมการเรียนการสอน		9. ครูสรุปกิจกรรมให้นักเรียนพิจารณาว่า มีองค์ประกอบอะไรบ้างที่จะทำให้บุคคลที่ประกอบอาชีพเหล่านั้นประสบความสำเร็จ โดยครูย้ำให้นักเรียนเห็นว่าการประกอบอาชีพจะประสบความสำเร็จได้นั้น บุคคลต้องเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ สภาพร่างกาย ตลอดจนมีความรู้พื้นฐานและความชำนาญในอาชีพนั้น ๆ ดังนั้นในช่วงวัยนี้นักเรียนควรเริ่มสำรวจตนเองด้านต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาหาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นการสำรวจเบื้องต้น
สื่อการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบความรู้ “การสำรวจอาชีพ” 2. รูปภาพบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใบความรู้ “การสำรวจอาชีพ” 2. รูปภาพบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ 3. ใบงานรู้จักของตนเองและใบกิจกรรมเส้นทางสู่อาชีพ

กิจกรรมที่ 2 ตรวจสอบพฤติกรรมในการเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	สำรวจพฤติกรรมในการเรียน	สำรวจพฤติกรรมในการเรียน+ ความรับผิดชอบต่อตนเอง
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจพฤติกรรมในการเรียนของตน 2.เพื่อให้นักเรียนทราบถึงข้อบกพร่องในเรียนของตนเองและหาแนวทางในการพัฒนาตนเองทางการเรียน 3.เพื่อให้เพื่อนำแนวทางไปปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมในการเรียนของตนได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า ความรับผิดชอบต่อ 2.เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองในฐานะที่เป็นนักเรียน 3.เพื่อให้นักเรียนได้สำรวจ และรู้พฤติกรรมในการเรียนของตน 4.เพื่อให้นักเรียนทราบถึงข้อบกพร่องในเรียนของตนเองและหาแนวทางในการพัฒนาตนเองทางการเรียน 5.เพื่อให้เพื่อนำแนวทางไปปรับปรุงพัฒนาลักษณะนิสัยในการเรียนของตนได้
สาระการเรียนรู้	<p>พฤติกรรมกรเรียน หมายถึง การกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรียน การเรียน โดยการแสดงออกผ่านกริยา อากา และการปฏิบัติตนทางการเรียน เช่น ตั้งใจฟัง ความสนใจในการตอบคำถามและทำแบบฝึกหัด การอ่านหนังสือ และการค้นคว้าเกี่ยวกับบทเรียนนอกห้องเรียน เป็นต้น</p>	<p>พฤติกรรมกรเรียน หมายถึง การกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรียน การเรียน โดยการแสดงออกผ่านกริยา อากา และการปฏิบัติตนทางการเรียน เช่น ตั้งใจฟัง ความสนใจในการตอบคำถามและทำแบบฝึกหัด การอ่านหนังสือ และการค้นคว้าเกี่ยวกับบทเรียนนอกห้องเรียน เป็นต้น</p> <p>ทักษะความรับผิดชอบต่อ หมายถึง ความสามารถในการยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในสิ่งที่ตนได้ทำลงไปหรือที่อยู่ในความดูแลของตน เน้นการปฏิบัติจริง เช่น การดูจากการส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การยอมรับผิดในสิ่งที่ตนกระทำ การตรงต่อเวลา</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	สำรวจพฤติกรรมในการเรียน	สำรวจพฤติกรรมในการเรียน+ ความรับผิดชอบต่อตนเอง
กิจกรรมการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูถามนักเรียนว่าการเรียนที่จะได้ผลดีนั้นขึ้นอยู่กับอะไรบ้าง 2.ครูถามนักเรียนว่านักเรียนทราบถึงความหมายของคำว่าพฤติกรรมในการเรียนหรือไม่ 3.ครูสรุปความหมายและความสำคัญของคำว่าพฤติกรรมในการเรียนให้กับนักเรียนฟังจากใบความรู้ 4.ครูถามถึงพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียนที่ชอบทำว่าเป็นอย่างไร 5.ครูแจกแบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียนให้กับนักเรียนทุกคน และอธิบายวิธีการทำ 6.ครูให้เวลานักเรียนทำให้เสร็จภายในเวลา 20 นาที 7.เมื่อนักเรียนทุกคนทำแบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูอธิบายวิธีการแปลผลให้กับนักเรียนทุกคน 8.ครูสุ่มนักเรียนออกมาเพื่อเป็นตัวแทน 2 – 3 คน สอบถามว่าจากการวิเคราะห์ผลของแบบสำรวจเป็นอย่างไร และพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียนเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ 9.ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมในการเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูถามนักเรียนว่าการเรียนที่จะได้ผลดีนั้นขึ้นอยู่กับอะไรบ้าง 2.ครูถามนักเรียนว่านักเรียนทราบถึงความหมายของคำว่าพฤติกรรมในการเรียนหรือไม่ 3.ครูสรุปความหมายและความสำคัญของคำว่าพฤติกรรมในการเรียนให้กับนักเรียนฟังจากใบความรู้ 4.ครูถามถึงพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียนที่ชอบทำว่าเป็นอย่างไร 5.ครูแจกแบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียนให้กับนักเรียนทุกคน และอธิบายวิธีการทำ 6.ครูให้เวลานักเรียนทำให้เสร็จภายในเวลา 20 นาที 7.เมื่อนักเรียนทุกคนทำแบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูอธิบายวิธีการแปลผลให้กับนักเรียนทุกคน 8.ครูสุ่มนักเรียนออกมาเพื่อเป็นตัวแทน 2 – 3 คน สอบถามว่าจากการวิเคราะห์ผลของแบบสำรวจเป็นอย่างไร และพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียนเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด 9.ครูสรุปผลว่า การเรียนที่นักเรียนได้รับเป็นผลมากจากการกระทำของนักเรียน ที่เรียกว่าความรับผิดชอบ 10.ครูให้นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับ ความหมายของคำว่าความรับผิดชอบและให้นักเรียนคิดว่าในฐานะที่เป็นนักเรียนจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในด้านใดบ้าง 11.ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการเรียน จากนั้นครูให้นักเรียนนำเอาผลจากแบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียนมาทำเป็นตารางเพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุ และ แนวทางการแก้ไข

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	สำรวจพฤติกรรมในการเรียน	สำรวจพฤติกรรมในการเรียน+ ความรับผิดชอบต่อตนเอง
กิจกรรมการเรียนการสอน		12.ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองทางการเรียนที่มีต่อการแก้ปัญหาพฤติกรรมในการเรียน โดยให้นักเรียนทำใบงาน “เรียนอย่างไรถึงได้ผลดี”
สื่อการเรียนรู้	1. แบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียน	1.ใบงาน “เรียนอย่างไรถึงได้ผลดี” 2. แบบสำรวจพฤติกรรมในการเรียน

กิจกรรมที่ 3 การบริหารเวลา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	การบริหารเวลา	การบริหารเวลา+ การติดตามวางแผน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดตารางเวลา 2.เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแบ่งปันประสบการณ์ของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดตารางเวลา 2.เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแบ่งปันประสบการณ์ของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 3.เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดตารางเวลาได้เหมาะสมตามความพร้อมของตนเอง
สาระการเรียนรู้	<p>เวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ทุกคนมีเวลาเท่ากัน เพียงแต่ว่าแต่ละคนจะบริหารจัดการเวลาของตนเอง โดยการรู้จักวางแผนการใช้เวลา ในรูปของการจัดตารางเวลาให้เหมาะสมตามความพร้อมของตนเอง</p>	<p>เวลาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ทุกคนมีเวลาเท่ากัน เพียงแต่ว่าแต่ละคนจะบริหารจัดการเวลาของตนเอง โดยการรู้จักวางแผนการใช้เวลา ในรูปของการจัดตารางเวลาให้เหมาะสมตามความพร้อมของตนเอง</p> <p>ทักษะการวางแผน หมายถึง ความสามารถในการกำหนดแผนหรือกิจกรรมหรือแนวคิดที่มีผลทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่สอดคล้องกับความเป็นจริง</p>
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูตั้งคำถามว่านักเรียนเคยเห็นเข็มนาฬิกาเดินทวนเข็มนาฬิกาหรือไม่ 2.ครูนำแผ่นป้ายข้อความว่า “เวลาและวารี ไม่มีคนใดคอยทำใคร” 3.ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ของข้อความ ว่ามีความหมายอย่างไร โดยให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่มกลุ่มละ 5 – 6 คน 4.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความคิดของกลุ่ม จำนวน 2-3 กลุ่ม 5.นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของเวลาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนอย่างไร และนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เวลาอย่างไร 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูตั้งคำถามว่านักเรียนเคยเห็นเข็มนาฬิกาเดินทวนเข็มนาฬิกาหรือไม่ 2.ครูนำแผ่นป้ายข้อความว่า “เวลาและวารี ไม่มีคนใดคอยทำใคร” 3.ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ของข้อความ ว่ามีความหมายอย่างไร โดยให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่มกลุ่มละ 5 – 6 คน 4.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความคิดของกลุ่ม จำนวน 2-3 กลุ่ม 5.นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของเวลาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนอย่างไร และนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เวลาอย่างไร

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	การบริหารเวลา	การบริหารเวลา+ การติดตามวางแผน
กิจกรรมการเรียนการสอน	<p>6. สุ่มนักเรียน 2-3 คน ให้มาเล่าถึงการใช้เวลาของตนเอง โดยใช้เวลาประมาณคนละ 2-3 นาที</p> <p>7. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ตัวเองเคยทำให้เสียเวลาแล้วช่วยกันสรุปหาแนวทางแก้ไขในแต่ละสถานการณ์ แล้วส่งตัวแทนสรุป</p> <p>8. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การบริหารเวลา</p>	<p>6. สุ่ม 2-3 คน ให้มาเล่าถึงการใช้เวลาของตนเอง โดยใช้เวลาประมาณคนละ 2-3 นาที</p> <p>7. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ตัวเองเคยทำให้เสียเวลาแล้วช่วยกันสรุปหาแนวทางแก้ไขในแต่ละสถานการณ์ แล้วส่งตัวแทนสรุป</p> <p>8. ครูแจกใบความรู้เรื่อง การบริหารเวลา</p> <p>9. ครูกล่าวว่านักเรียนจะเห็นว่าเวลาเมื่อผ่านไปแล้วจะไม่สามารถย้อนเวลากลับคืนมาได้ ดังนั้นเราจำเป็นต้องมีการใช้เวลาให้คุ้มค่า</p> <p>10. ครูตั้งคำถามกับนักเรียนว่า ในช่วงเทอมนี้มีกิจกรรมต่าง ๆ ทางโรงเรียนมากมายทำให้เวลาเรียนมีน้อย นักเรียนจะมีการบริหารเวลาอย่างไรในการเรียนและการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ</p> <p>11. ครูให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของการวางแผน ความสำคัญของการวางแผน และข้อดีเกี่ยวกับการวางแผน</p> <p>12. จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละคน ทำตารางเวลาในการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ</p> <p>13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการวางแผนการบริหารเวลา ตามประเด็นคำถามต่อไปนี้</p> <p>13.1 ในชีวิตประจำวันหากเราดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยปราศจากการวางแผนให้ดีและเหมาะสม นักเรียนคิดว่าจะส่งผลดีหรือผลเสียหรือไม่ อย่างไร</p> <p>13.2 นักเรียนคิดว่าการจัดตารางเวลา มีส่วนช่วยเหลือนักเรียนในด้านใดบ้าง</p>
สื่อการเรียนรู้	<p>1. แผ่นป้ายข้อความว่า “เวลาและวารี ไม่ยินดีคอยทำใคร”</p> <p>2. ใบความรู้เรื่อง การบริหารเวลา</p>	<p>1. แผ่นป้ายข้อความว่า “เวลาและวารี ไม่ยินดีคอยทำใคร”</p> <p>2. ใบความรู้เรื่อง การบริหารเวลา</p> <p>3. ใบความรู้เรื่อง การวางแผน</p> <p>4. ตารางเวลาในการอ่านหนังสือ</p>

กิจกรรมที่ 4 ความขยันสู่ความสำเร็จ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	ความขยันสู่ความสำเร็จ	ความขยันสู่ความสำเร็จ + บทบาทของผู้นำและผู้ตาม
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญและผลดีของความขยัน 2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะที่ดีในเรื่องความขยัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญและผลดีของความขยัน 2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะที่ดีในเรื่องความขยัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียน 3. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักหน้าที่ของตนเองในฐานะที่เป็นนักเรียน พร้อมทั้งจะพัฒนาให้ตนเองให้ดีขึ้น 4. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้อำนาจที่มีอยู่ในทางที่ถูกต้อง
สาระการเรียนรู้	<p>ความขยันเป็นหนึ่งในคุณธรรม ๘ ประการ หมายถึงการมีความขยันหมั่นเพียรเรียนรู้ และขยันอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ และอาชีพของตน ซึ่งจะสามารถทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเองหวังไว้ โดยเฉพาะนักเรียนทางด้านการศึกษาในเรื่องการเรียน</p>	<p>ความขยันเป็นหนึ่งในคุณธรรม ๘ ประการ หมายถึงการมีความขยันหมั่นเพียรเรียนรู้ และขยันอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ และอาชีพของตน ซึ่งจะสามารถทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเองหวังไว้ โดยเฉพาะนักเรียนทางด้านการศึกษาในเรื่องการเรียน</p> <p>ทักษะการเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง รู้จักหน้าที่ และบทบาทที่ตนควรปฏิบัติในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม</p>
กิจกรรมการเรียนการสอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูใช้คำถามถามนักเรียน ในประเด็น ต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ความสำเร็จคืออะไร 1.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จมีอะไรบ้าง 1.3 ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จ ว่าบุคคลนี้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านใด 2. ครูกล่าวว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำหน้าให้เกิดความสำเร็จ คือ ความขยัน จากนั้นครูถามนักเรียนว่านักเรียนคิดว่า ความขยันหมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไรหรือมีการกระทำอย่างไรที่แสดงให้เห็นถึงคำว่าขยัน และความขยันมีความจำเป็นต่อนักเรียนหรือไม่ อย่างไร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูล่านำเข้าสู่บทเรียนว่า อำนาจ นักเรียนจะคิดถึงอะไร และนักเรียนคิดว่าความหมายของคำว่า อำนาจ 2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มขนาด 5-6 คนเพื่อทำการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับคำว่า อำนาจ ในใบกิจกรรมเรื่อง อำนาจแห่งการเปลี่ยนแปลง 3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับคำว่า อำนาจ และการใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องและในการที่ผิด 4. ครูตั้งคำถามว่านักเรียนจะนำอำนาจที่มีอยู่ในใช้ในการเรียนอย่างไรเพื่อให้การเรียนประสบความสำเร็จ ครูสุ่มเรียกนักเรียนมาตอบคำถาม 2 คน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	ความยั่งยืนสู่ความสำเร็จ	ความยั่งยืนสู่ความสำเร็จ + บทบาทของผู้นำและผู้ตาม
กิจกรรมการเรียนการสอน	<p>3.ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 – 6 คน เพื่อตอบคำถามข้างต้น</p> <p>4.ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำว่าความขยัน และความจำเป็นของความขยันต่อนักเรียน</p> <p>5.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงการปฏิบัติตนเกี่ยวกับความขยันกับการเรียน</p> <p>6. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ “ความขยันสู่ความสำเร็จ” เพื่อสำรวจว่านักเรียนมีความขยันอยู่ในระดับใด และให้นักเรียนนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาตนเองต่อไป</p> <p>7.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของความขยัน ประโยชน์ของความขยัน และผลที่เกิดจากการไม่ขยันทางการเรียน</p>	<p>5. ครูใช้คำถามถามนักเรียน ในประเด็น ต่อไปนี้</p> <p>5.1ความสำเร็จคืออะไร</p> <p>5.2 ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่มีอำนาจและประสบความสำเร็จในชีวิต ว่าบุคคลนี้มีลักษณะเด่นอย่างไร</p> <p>6.ครูกล่าวว่ ความขยันหมั่นเพียรที่จะอดทนในการศึกษาเล่าเรียน จากนั้นครูถามนักเรียนว่า นักเรียนคิดว่า ความขยันหมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไรหรือมีการกระทำอย่างไรที่แสดงให้เห็นถึงคำว่าขยัน และความขยันมีความจำเป็นต่อนักเรียนหรือไม่ อย่างไร</p> <p>7.ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 – 6 คน เพื่อตอบคำถามข้างต้น</p> <p>8.ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายความหมายของคำว่าความขยัน และความจำเป็นของความขยันต่อนักเรียน</p> <p>9.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงการปฏิบัติตนเกี่ยวกับความขยันกับการเรียน</p> <p>10. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ “ความขยันสู่ความสำเร็จ” เพื่อสำรวจว่านักเรียนมีความขยันอยู่ในระดับใด และให้นักเรียนนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาตนเองต่อไป</p> <p>11.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของความขยัน ประโยชน์ของความขยัน และผลที่เกิดจากการไม่ขยันทางการเรียน</p>
สื่อการเรียนรู้	แบบทดสอบความขยันสู่ความสำเร็จ	<p>1.แบบทดสอบความขยันสู่ความสำเร็จ</p> <p>2.ใบงานเรื่อง อำนาจแห่งการเปลี่ยนแปลง</p>

กิจกรรมที่ 5 สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบ	สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบ+ เพื่อนช่วยเพื่อน
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีการดูแลสุขภาพ 2.เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและตระหนักถึงการดูแลสุขภาพดีให้แข็งแรง 	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2.เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักเสียสละ 3.เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีการดูแลสุขภาพ 4.เพื่อให้นักเรียนรู้คุณค่าและตระหนักถึงการดูแลสุขภาพดีให้แข็งแรง
สาระการเรียนรู้	<p>การดูแลสุขภาพร่างกายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากถ้าร่างกายเจ็บป่วยจะทำให้ไม่สามารถทำงานหรือเรียนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นเราควรดูแลสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย การกินอาหารที่มีประโยชน์ และการพักผ่อนให้เพียงพอ ส่วนอย่างหนึ่งในร่างกายที่มีการใช้งานอย่างหนักที่จำเป็นต้องดูแลให้ดี คือ สมองเป็นอวัยวะที่สำคัญ แต่หลายคนไม่เคยสนใจที่จะดูแลสมอง และให้ความสำคัญกับสุขภาพสมองเลย ซึ่งวิธีดูแลสุขภาพสมองจะมีหลายวิธีต่างกันไป สามารถทำได้โดยง่าย และจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของสมองมากขึ้น ส่งผลไปสู่การตัดสินใจในทุกๆ เรื่องของชีวิต</p>	<p>การดูแลสุขภาพร่างกายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากถ้าร่างกายเจ็บป่วยจะทำให้ไม่สามารถทำงานหรือเรียนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นเราควรดูแลสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย การกินอาหารที่มีประโยชน์ และการพักผ่อนให้เพียงพอ ส่วนอย่างหนึ่งในร่างกายที่มีการใช้งานอย่างหนักที่จำเป็นต้องดูแลให้ดี คือ สมองเป็นอวัยวะที่สำคัญ แต่หลายคนไม่เคยสนใจที่จะดูแลสมอง และให้ความสำคัญกับสุขภาพสมองเลย ซึ่งวิธีดูแลสุขภาพสมองจะมีหลายวิธีต่างกันไป สามารถทำได้โดยง่าย และจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของสมองมากขึ้น ส่งผลไปสู่การตัดสินใจในทุกๆ เรื่องของชีวิต</p> <p>ทักษะการช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง การดูแลเอาใจใส่ มีน้ำใจ และการสละเวลา แรงความสามารถของตน เพื่อทำให้งานของผู้อื่นสัมฤทธิ์ผล เช่น การช่วยครูถือของ การช่วยเพื่อนทำงาน การช่วยเมื่อได้รับการขอร้องจากบุคคลอื่น</p>
กิจกรรมการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3-5 คน แล้วให้นักเรียนเสนอวิธีการดูแลตนเองในช่วงฤดูหนาวที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดการระบาดของโรคหวัด 2009 2.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูให้นักเรียนเสนอวิธีการดูแลตนเองในช่วงฤดูหนาวที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดการระบาดของโรคหวัด 2009 2.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการป้องกันและเตรียมตนเองให้ปลอดภัยจากการระบาดของโรค

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบ	สุขภาพที่ดีเพื่อการเตรียมตัวสอบ+ เพื่อนช่วยเพื่อน
กิจกรรมการเรียนรู้	<p>3.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวิธีการป้องกันและเตรียมตนเองให้ปลอดภัยจากการระบาดของโรค</p> <p>4.ครูกล่าวว่าในช่วงสอบเป็นช่วงที่นักเรียนจะมีความเครียดมากที่สุดนักเรียนแต่ละคนมีวิธีในการดูแลและเตรียมตัวในการสอบอย่างไรบ้าง</p> <p>5.ครูกล่าวว่าสมองในช่วงสอบทำงานอย่างหนัก ในช่วงนี้เคยมีปัญหการปวดหัวข้างเดียวหรือไม่ ถ้าเคย มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร จากนั้นครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดูแลสุขภาพสมองของแต่ละบุคคล ว่ามีวิธีการอย่างไรบ้าง</p> <p>6.ครูแนะนำเทคนิค วิธีการดูแลสุขภาพสมองให้มีสุขภาพดี ให้แก่นักเรียน</p> <p>7.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ และชี้แนะแนวทางในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์</p>	<p>3.ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3-5 คน สร้างสถานการณ์ ในช่วงใกล้สอบ เพื่อนคนหนึ่งในกลุ่ม ดุมี ปัญหา กลุ่มใจ หรือ เศร้าใจ ไม่ค่อยพูดกับใคร และแม้ว่าจะไม่มีอาการกลุ่มใจให้เห็น แต่พบว่าเพื่อนไม่สามารถเข้าใจบทเรียนในช่วงก่อนหน้านี้นี้ได้ นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร</p> <p>4. ครูถามนักเรียนต่อการช่วยเหลือเพื่อนได้เป็นสิ่งดี แต่การช่วยเหลือต้องไม่ทำให้ตัวเองเดือดร้อน หมายความว่าอะไร จงยกตัวอย่าง</p> <p>5.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปในประเด็น การเป็นเพื่อนที่ดี..เป็นอย่างไร</p> <p>6.ครูกล่าวว่า ในช่วงสอบเป็นเวลาทีนักเรียนจะมีความเครียดมากที่สุดช่วงหนึ่งที่จะต้องดูหนังสือเพื่อสอบ และการเข้านานที่ได้รับมอบหมายว่าส่งครบหรือไม่ จึงจะเป็นเวลาที่เกิดความเครียดขึ้นจนเกิดอาการปวดศีรษะ จากนั้นครูถามนักเรียนว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการดูแลร่างกายตนเองและเตรียมตัวสอบอย่างไร</p> <p>7.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของกลุ่ม โดยสุ่มเรียก 2- 3กลุ่ม</p> <p>8.ครูแนะนำเทคนิค วิธีการดูแลสุขภาพสมองให้มีสุขภาพดี ให้แก่นักเรียน</p> <p>9.ครูกล่าวว่าทั้งหมดนี้เป็นการดูแลสุขภาพตนเองและเพื่อน แต่ในสังคมที่เราอยู่ (โรงเรียน) เรามีวิธีการดูแล พัฒนา และ ช่วยเหลือโรงเรียนอย่างไร</p> <p>10.ครูให้นักเรียนช่วยกันในกลุ่มเพื่อเสนอกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียน แล้วออกมานำเสนอ</p>
สื่อการเรียนการสอน	เทคนิค วิธีการดูแลสุขภาพสมองให้มีสุขภาพ	เทคนิค วิธีการดูแลสุขภาพสมองให้มีสุขภาพ

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมทักษะชีวิต

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	ทักษะชีวิต	ทักษะชีวิต + การสร้างทีมงาน
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการอยู่ร่วมกันบุคคลอื่นในสังคม	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการอยู่ร่วมกันบุคคลอื่นในสังคม 2. เพื่อให้ นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหาและทำงานร่วมกัน 3. เพื่อให้ นักเรียนส่งเสริมการทำงานเป็นทีม 4. เพื่อให้ นักเรียนเสริมสร้างการทำงานให้ได้ประสิทธิภาพและปริมาณ
สาระการเรียนรู้	<p>การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรกับบุคคลได้ทุกประเภท มีความคล่องในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ โน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย</p>	<p>การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรกับบุคคลได้ทุกประเภท มีความคล่องในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่น และแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ โน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวลและได้ผล ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย</p> <p>ทักษะการมีส่วนร่วมในการทำงานกับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการทำงานที่มีการยอมรับสิทธิ ความคิดเห็น และรับฟังคำวิจารณ์อย่างมีเหตุผลของผู้อื่น เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มด้วยความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่ม เป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน มีมารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎกติกาของ กลุ่ม เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง</p> <p>ทักษะการแก้ปัญหาในกลุ่ม หมายถึง ความสามารถทำให้ปัญหาที่เกิดในการทำงานของกลุ่มหมดไป โดยพิจารณาสาเหตุของปัญหา ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขเพื่อหาทางเลือกได้อย่างเหมาะสม</p>

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	กิจกรรมการเรียนการสอน	
	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบบปกติ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
	ทักษะชีวิต	ทักษะชีวิต + การสร้างทีมงาน
กิจกรรมการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูให้นักเรียนพูดถึงวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น 2.ครูสุ่มเลขที่นักเรียนให้ออกมาแสดงบทบาทสมมุติ ว่าคนแปลกหน้าที่ต้องนั่งรถไฟอยู่บริเวณที่นั่งเดียวกันนักเรียนจะมีวิธีการในการสร้างความสัมพันธ์กันอย่างไร 3. ครูให้นักเรียนทำ “แบบจัดอันดับทักษะชีวิต” โดยนักเรียนเลือกข้อที่ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของนักเรียน 4. เมื่อทำเสร็จ ให้นักเรียนแปลผลการตรวจสอบ 5.ให้นักเรียนสรุปด้วยตนเองว่ามีอะไรบ้างที่ควรจะต้องปรับปรุง และจะปรับปรุงอย่างไร เมื่อไร 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูให้นักเรียนพูดถึงวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น 2.ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม Trust Lean และ กิจกรรมSUDOKUสัมพันธ์ 3.ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสิ่งที่ได้จากกิจกรรม 3. ครูให้นักเรียนทำ “แบบจัดอันดับทักษะชีวิต” โดยนักเรียนเลือกข้อที่ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของนักเรียน 4. เมื่อทำเสร็จ ให้นักเรียนแปลผลการตรวจสอบ 5.ให้นักเรียนสรุปด้วยตนเองว่ามีอะไรบ้างที่ควรจะต้องปรับปรุง และจะปรับปรุงอย่างไร เมื่อไร สำเร็จลุล่วง
สื่อการเรียนการสอน	1.แบบจัดอันดับทักษะชีวิต	<ol style="list-style-type: none"> 1.แบบจัดอันดับทักษะชีวิต 2.ใบกิจกรรม Trust Lean และ กิจกรรมSUDOKUสัมพันธ์

ภาคผนวก ง
แบบวัดทักษะทางสังคม

แบบวัดทักษะทางสังคม ฉบับที่ 1

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ต้องแบบวัด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องรายการที่ตรงกับความเป็นจริง

1.เพศ

.....ชาย

.....หญิง

2.เกรดเฉลี่ย

.....3.01-4.00

.....2.01-3.00

.....1.01-2.00

.....0.00-1.00

3.ผลการเรียนวิชาแนะแนว

.....ผ่าน

.....ไม่ผ่าน

4.ผลการเรียนวิชาลูกเสือ เนตรนารี

.....ผ่าน

.....ไม่ผ่าน

ตอนที่ 2 ทักษะทางสังคม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

คะแนน 5	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
คะแนน 3	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
คะแนน 1	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.ฉันยอมรับผิดเมื่อฉันทำให้เพื่อนไม่พอใจ					
2.โรงเรียนจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนในวันเสาร์ ฉันจะออกมาเลือกตั้ง					
3.เมื่อฉันพบสิ่งของในห้องเรียนเสียหาย ฉันจะรีบแจ้งอาจารย์เพื่อทำการซ่อมแซม					
4.เมื่อเป็นเวรในการทำความสะอาด ฉันรีบมาจะทำความสะอาดทุกครั้ง					
5.ฉันจะส่งงานตรงตามกำหนดทุกครั้ง					
6.ฉันมีความยุติธรรมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น					
7.ถ้าฉันเป็นประธานนักเรียน ฉันจะแบ่งงานให้ทุกคนทำตามความถนัด และคอยประสานงานกับทุกฝ่าย					
8.เมื่อฉันได้อ่านสิ่งที่มีประโยชน์ ฉันนำมาแบ่งปันให้เพื่อนได้รู้ด้วย					
9.เมื่อฉันแพ้มติของที่ประชุม ในเรื่องที่ไม่เห็นด้วย ฉันให้ความร่วมมือและทำตามมติด้วยความเต็มใจตามที่ผู้นำสรุป					
10.เมื่ออาจารย์เข้าใจผิดกลุ่มที่ฉันทำงาน ฉันจะเป็นตัวแทนในการอธิบายกับอาจารย์					
11.ฉันสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล					
12.ฉันมีส่วนร่วมในการในการตัดสินใจของกลุ่ม					
13.ฉันทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ แม้ว่าตนเองจะไม่ชอบ					
14.ฉันชอบทำให้เพื่อนสนุกสนานเพื่อที่ได้ทำงานร่วมกับอย่างมีความสุข					
15.ฉันช่วยทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่และไม่เอาเปรียบใคร					
16.ฉันสามารถชักจูงให้เพื่อน ๆ ร่วมกันทำงานเพื่อส่วนรวมได้					
17.ฉันเชื่อว่าทุกปัญหามีทางออก					
18.ฉันบันทึกรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเมื่อพบข้อสงสัยจะรีบหาคำตอบและทางแก้ไขทันที					
19.ฉันขอวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแก้ไข					
20.เมื่อมีการอภิปรายกลุ่มฉันจะปฏิเสธที่จะเข้าร่วม					
21.ฉันเคยช่วยถือของกับคนบนรถเมล์เมื่อฉันได้นั่ง					
22.ฉันฝากงานให้เพื่อนไปส่งให้เป็นประจำ					
23.ฉันลบกระดานทุกครั้งที่เราเรียนเสร็จ โดยไม่ต้องมีคนบอก					
24.เมื่อมีเพื่อนย้ายเข้ามาใหม่ ฉันจะชวนเขาเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
25.เมื่อเห็นคนจะลงจากรถเมล์ แต่กดออกไม่ถึง ฉันจะช่วยกดให้					
26.ในการทำงานกลุ่มฉันจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัดของแต่ละคนในกลุ่ม					
27.ฉันใช้เวลาว่างช่วงปิดเทอมโดยการไปทำงานพิเศษ เพื่อหาค่าใช้จ่ายส่วนตัว					
28.เมื่อพักกลางวันแต่งงานกลุ่มของฉันยังไม่เสร็จ แต่กลุ่มอื่นเสร็จแล้ว ฉันตกลงกับเพื่อนในกลุ่มให้ผลัดเปลี่ยนไปกินข้าว					
29.ฉันมีหลักในการเตือนตนเองให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้					
30.เมื่อต้องออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน ฉันสามารถการนำเสนอในรูปแบบอื่นทันที ถ้าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการนำเสนอเกิดเสีย					
31.เวลาคนอื่นพูดฉันจะตั้งใจฟัง					
32.ฉันช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านเป็นประจำ					
33.ฉันพูดคำว่าสวัสดิ์พร้อมยกมือไหว้เมื่ออาจารย์เดินผ่าน					
34.เมื่อฉันเดินสวนทางกับอาจารย์ ฉันจะเดินสวนตามปกติ					
35.ขณะที่อาจารย์สอน ฉันจะคุยกับเพื่อนเป็นประจำ					

แบบวัดทักษะทางสังคม ฉบับที่ 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

- คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.ฉันตั้งใจทำงานทุกอย่างเต็มความสามารถ					
2.ฉันยอมรับผิดชอบ เมื่อทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บ					
3.เมื่อถึงเวลารายงานข่าวประจำวัน ฉันจะไม่มาโรงเรียน					
4.เมื่อเป็นเวรในการทำความสะอาด ฉันไม่อยู่ทำหน้าที่					
5.เมื่อได้รับมอบหมายงาน ฉันจะทำอย่างตั้งใจเพื่อให้งานออกมาดีที่สุด					
6.ฉันมีไหวพริบปฏิภาณและความคิดสร้างสรรค์					
7.เมื่ออยู่ในกลุ่มกับเพื่อน ฉันจะเป็นผู้นำในการอภิปราย					
8.ถ้าฉันเป็นประธานนักเรียน ฉันจะแบ่งงานให้เฉพาะเพื่อนที่เรียนเก่ง เพื่องานจะออกมาได้ดี					
9.ฉันสามารถเจรจาต่อติดกับเพื่อนทุกคนได้					
10.เพื่อนในห้องมักมาปรึกษาฉันในเรื่องที่ต้องตัดสินใจเสมอ					
11.ฉันกล้าแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อนในกลุ่ม					
12.เพื่อน ๆ ชอบทำงานกลุ่มเดียวกับฉัน					
13.ฉันคิดว่าการทำงานกลุ่มทำให้เสียเวลา					
14.กลุ่มของฉันมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน					
15.เมื่อต้องทำงานร่วมกับห้องอื่น ฉันจะไม่ทำ					
16.ฉันไม่เคยคุยกันเพื่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เมื่อเกิดปัญหา					
17.ฉันใช้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจเสมอ					
18.เมื่อฉันทะเลาะกับคนอื่น ฉันไม่สามารถหาต้นเหตุของปัญหาได้					
19.เมื่อฉันรู้สึกวุ่นวายในกลุ่มมีปัญหเกิดขึ้น ฉันจะชวนเพื่อน ๆ ไป ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อเป็นการผ่อนคลายปัญหา					
20.เมื่อเกิดปัญหาฉันจะอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไรทั้งสิ้น					
21.เมื่อเห็นครูถือของหนักฉันจะเข้าไปช่วยถือ					
22.เมื่อเห็นเพื่อนเสียใจไม่ยอมพูดกับใคร ฉันก็ไม่สนใจเพราะคงช่วยอะไรไม่ได้					
23.เมื่อคนขึ้นมารถเมล์มาก ๆ ฉันมักแก้งหลัง					
24.เมื่อเห็นคนตาบอดเดินบนถนน ฉันจะมองเฉยๆ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
25.เมื่อมีกลุ่มสองกลุ่มให้เลือกทำงาน โดยกลุ่มหนึ่งมีเพื่อนสนิท ส่วนอีกกลุ่มไม่มี แต่ต้องการสมาชิกมาช่วยงาน ฉันเลือกอีกกลุ่มเพราะจำนวนคนไม่พอ					
26.ฉันไม่จำเป็นต้องวางขั้นตอนในการทำงาน					
27.ฉันมีการคิดไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไรก่อนหลังและมีขั้นตอน					
28.เมื่อกลุ่มของฉันนัดกันไปเที่ยวฉันจะไปช้ากว่าเวลานัดเป็นชั่วโมงบ่อย ๆ					
29.เมื่อพิจารณาแล้วว่าสิ่งที่กระทำเป็นสิ่งที่อันตราย ฉันจะมีการทำงานอย่างระมัดระวังและยึดหลักความปลอดภัย					
30.ฉันสรุปเนื้อหาที่เรียนในแต่ละวิชาเป็นประจำ และนำสิ่งที่สรุปให้อ่านช่วงสอบ					
31.เมื่อฉันไม่เข้าใจที่ครูสอน ฉันจะเอาโทรศัพท์หรือไอพอดมาฟังเพลง					
32.เมื่อเห็นก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้ ฉันจะไม่สนใจที่จะปิด เพราะคิดว่าไม่ใช่เรื่อง					
33.ขณะที่อาจารย์ สอน ฉันจะนั่งอ่านหนังสือการ์ตูน					
34.อาจารย์ให้นักเรียนคอยดูแลความสะอาดบริเวณลานวัดเวลาพัก ฉันจะโดดเรียนออกมาทำก่อนเป็นประจำ เพราะช่วงพักอยากอยู่กับเพื่อน					
35.เมื่อฉันพูดคุยกับอาจารย์ ฉันจะใช้คำพูดไม่มีหางเสียง					

ภาคผนวก จ

แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ฉบับที่ 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

- คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
 คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.ฉันทำลายสิ่งของของผู้อื่นเสมอ เมื่อเขาทำให้ฉันโกรธ					
2.ฉันแกล้งคนที่อ่อนแอกว่าฉันเสมอ					
3.หากถูกขัดใจ ฉันปาข้าวของทิ้ง					
4.ถ้าเพื่อนโยนของใส่ฉัน ฉันขว้างกลับไปทันที					
5.แม้ว่าผิดหวังฉันจะไม่ทำร้ายตนเอง					
6.เมื่อมีคนมาทำสิ่งของของฉันเสียหาย ฉันจะทำของของคนนั้นเสียหายบ้างเป็นการตอบแทน					
7.ฉันเคยหยิบของของคนอื่นเมื่อไม่มีใครเห็น					
8.ฉันเคยต่อสู้กับคนอื่นเมื่อถูกทำร้าย					
9.ข้าพเจ้ามักพูดประชดประชันเมื่อไม่พอใจเสมอ					
10.เมื่อโดนขัดใจ ข้าพเจ้าพูดจาหยาบค้ายใส่ทันที					
11.ข้าพเจ้าชอบพูดเสียดสีกับผู้อื่น เพราะทำให้สะใจ					
12.ข้าพเจ้าคิดว่าคำพูดหยาบค้าย เมื่อพูดแล้วเท่					
13.เมื่อมีเรื่องขัดแย้งเกิดขึ้น ฉันมักจะโต้เถียงเพื่อเอาชนะ					
14.ฉันกับเพื่อนพูดจาเอะอะโวยวายเสมอ จนเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม					
15.คำว่า ค่ะ ครับเป็นคำที่ติดปากฉันอยู่เสมอ					
16.ฉันฉีกสมุดเพื่อนเมื่อเห็นว่าเขาเขียนสวยกว่า					
17.ฉันล้อเลียนสิ่งที่เปิ่นปมด้อยของเพื่อน เพราะสนุกดี					
18.ฉันกล้าที่จะตำหนิเพื่อนเมื่อเขาทำอะไรไม่ถูกต้อง					
19.เมื่อทำงานกลุ่มฉันมักจะไม่มียุติเป็นประจำ					
20.เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน ฉันมักจะรองจนกว่าเพื่อนจะมาจ้อ					
21.เมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน ฉันมัก จะโต้เถียงเพื่อเอาชนะ					
22.เมื่อเพื่อนดกเตือนในเรื่องส่วนตัว ฉันจะไม่พอใจและพูดว่าไม่ต้องมายุ่งเรื่องส่วนตัวของฉัน					

แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวฉบับที่ 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

คะแนน 5	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ถ้าครูหรือผู้ใหญ่สั่งให้ทำในสิ่งที่ฉันไม่พอใจ ฉันจะขัดขืน ไม่ทำตาม					
2. บางครั้งฉันแสดงให้คนที่ฉันไม่พอใจรู้ว่าฉันไม่พอใจเขา โดยกระแทกของให้เสียงดังต่อหน้าเขา					
3. ถ้าเพื่อนแกล้งขวางทางเดินฉันจะผลักเพื่อนให้พ้นทางเดิน					
4. ฉันจะขว้างของที่อยู่ในมือใส่คนที่มาทำร้ายฉันก่อน					
5. หากมีกรณีขัดแย้งกับผู้อื่น ฉันจะแก้ปัญหาโดยการใช้เหตุผล					
6. ฉันไม่เคยพกอาวุธมีคม หรืออาวุธที่ทำให้บาดเจ็บได้ติดตัว					
7. ฉันเคยทำอาวุธทำร้ายร่างกายผู้อื่น					
8. เวลาฉันโมโห ฉันจะออกจากบริเวณนั้นทันที					
9. หากฉันรู้ว่าคนอื่นแอบไปนินทา ฉันจะไปพูดไม่ดีกับเขา					
10. ฉันพูดคำหยาบเป็นประจำ					
11. บางครั้งฉันจะพูดคำหยาบ หรือคำเมื่อฉันไม่พอใจใคร					
12. ถ้าฉันไม่ชอบเพื่อนคนไหน ฉันจะพูดจาสบประมาทให้เขาเจ็บใจในบางครั้ง					
13. ฉันอายุที่จะต้องพูด คำว่า ค่ะ ครับ					
14. ถ้าให้เลือกว่า ค่ะ ครับ กับคำว่า เออ ไม่ วะ ฉันเลือกอย่างหลัง					
15. ฉันจะเลือกพูดจาไพเราะกับคนที่ฉันพอใจเท่านั้น					
16. ถ้าฉันทะเลาะกับเพื่อนคนไหน ฉันจะพยายามหาเรื่องที่ไม่ดีเกี่ยวกับคนนั้นมาพูดให้คนอื่นฟัง เพื่อให้ใครๆ ไม่ชอบเพื่อนคนนั้น					
17. ฉันรู้สึกดีใจ ถ้าฉันทำให้เพื่อนที่ฉันไม่ชอบไม่มีใครต้องการคบ หรือต้องการพูดด้วย					
18. ฉันมักวิตกกังวลเสมอว่าเพื่อนจะไม่ชอบฉัน					
19. ฉันพอใจที่เห็นคนที่ฉันไม่ชอบต้องอยู่คนเดียวโดยไม่มีเพื่อน					
20. เมื่อมีเพื่อนมาห้ามฉันไม่ให้ทำบางสิ่งแต่เขายังทำสิ่งนั้น ฉันจะพูดย้อนว่าเขา					
21. ฉันพูดจาเยาะเย้ยผู้ที่เคยตำหนิความผิดพลาดของฉัน ถ้าเขาทำผิดพลาดบ้าง					
22. บางครั้งฉันจะพูดร้ายให้เพื่อนโกรธ เพราะสนุกดี					

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงและอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะทางสังคมและ
แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	104.6333	524.1023	.4062	.9329
VAR00002	104.7667	523.2195	.3407	.9341
VAR00003	105.0333	523.4816	.4261	.9327
VAR00004	104.7000	517.6655	.5293	.9316
VAR00005	104.6333	520.7230	.5218	.9317
VAR00006	105.0000	514.4828	.5706	.9312
VAR00007	104.3000	513.9414	.5729	.9312
VAR00008	104.4667	518.7402	.6285	.9309
VAR00009	104.7667	507.5644	.6635	.9301
VAR00010	104.8667	509.4299	.7559	.9295
VAR00011	104.8333	529.3161	.4000	.9328
VAR00012	104.6333	518.6540	.6442	.9308
VAR00013	104.8667	505.7057	.7484	.9293
VAR00014	104.3000	519.0448	.6274	.9309
VAR00015	104.9000	506.8517	.7350	.9295
VAR00016	105.1333	511.0161	.6749	.9302
VAR00017	104.8333	508.4195	.6186	.9306
VAR00018	105.6333	517.0678	.5091	.9319
VAR00019	104.3667	503.8954	.7873	.9289
VAR00020	104.6000	550.3172	-.0565	.9369
VAR00021	105.1667	506.4195	.5628	.9314
VAR00022	104.9667	527.4126	.3730	.9332
VAR00023	105.9667	515.5506	.6026	.9309
VAR00024	105.3333	517.0575	.5878	.9311
VAR00025	104.7667	512.1851	.5961	.9309
VAR00026	104.4667	512.8092	.6905	.9302
VAR00027	105.6000	526.3172	.3389	.9338
VAR00028	104.9333	519.8575	.4731	.9322
VAR00029	104.7000	510.2172	.6852	.9301
VAR00030	104.9333	511.5816	.7322	.9298
VAR00031	104.7667	515.3575	.5664	.9313
VAR00032	104.9000	519.7483	.4696	.9323
VAR00033	104.6000	519.3517	.4672	.9323
VAR00034	104.6667	549.7471	-.0454	.9368
VAR00035	104.7000	548.1483	-.0126	.9363

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 35

Alpha = .9336

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	107.9000	220.4379	.3357	.8369
VAR00002	108.5667	224.2540	.1856	.8415
VAR00003	108.0667	231.7885	-.0031	.8442
VAR00004	108.8000	225.9586	.1932	.8404
VAR00005	108.4000	211.3517	.6373	.8285
VAR00006	108.2333	214.8747	.4475	.8334
VAR00007	108.8667	218.5333	.3741	.8358
VAR00008	108.6000	207.8345	.7614	.8250
VAR00009	108.7000	208.2172	.7143	.8259
VAR00010	108.2667	208.9609	.7228	.8261
VAR00011	108.4000	208.6621	.5582	.8293
VAR00012	107.3333	229.5402	.0468	.8450
VAR00013	108.5667	222.2540	.3006	.8378
VAR00014	107.5333	241.4299	-.3344	.8527
VAR00015	108.0000	216.8276	.4759	.8332
VAR00016	108.4667	212.8782	.5785	.8301
VAR00017	108.3333	211.8161	.7091	.8278
VAR00018	108.3667	211.4126	.5916	.8293
VAR00019	109.0000	225.1724	.2069	.8402
VAR00020	108.9000	222.0241	.3083	.8376
VAR00021	108.7333	217.9954	.4082	.8349
VAR00022	108.9000	215.8862	.5392	.8318
VAR00023	108.6333	221.4816	.3396	.8369
VAR00024	108.0000	218.2759	.2864	.8391
VAR00025	108.0333	228.5851	.0694	.8446
VAR00026	109.2333	224.0471	.1602	.8431
VAR00027	108.4667	222.5333	.2260	.8404
VAR00028	108.7667	216.8747	.4880	.8330
VAR00029	109.7667	227.2195	.1128	.8432
VAR00030	108.7000	217.3897	.4337	.8342
VAR00031	108.2333	206.1161	.7069	.8251
VAR00032	109.1333	217.6368	.3664	.8360
VAR00033	107.8667	240.3954	-.3170	.8514
VAR00034	108.1333	232.9471	-.0520	.8469
VAR00035	107.6333	229.4126	.0547	.8445

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 35

Alpha = .8409

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	108.1000	295.9552	.3477	.8669
VAR00002	107.6333	297.5506	.2704	.8680
VAR00003	107.7000	294.7690	.2406	.8690
VAR00004	109.8333	294.0057	.2205	.8701
VAR00005	108.3333	282.5747	.4925	.8631
VAR00006	109.3000	289.1828	.3183	.8676
VAR00007	108.4667	289.2920	.4041	.8654
VAR00008	108.8000	311.4759	-.1618	.8773
VAR00009	109.4000	287.2138	.3738	.8661
VAR00010	109.6333	302.1713	.0345	.8757
VAR00011	108.3000	295.0448	.1976	.8706
VAR00012	108.5667	292.8747	.3318	.8669
VAR00013	108.5333	289.2920	.4637	.8644
VAR00014	108.9333	295.9954	.1690	.8716
VAR00015	109.7667	296.3920	.1916	.8703
VAR00016	109.0000	301.5862	.0759	.8727
VAR00017	108.9667	280.1713	.6363	.8602
VAR00018	108.9333	286.1333	.6924	.8614
VAR00019	108.1333	287.9816	.4848	.8639
VAR00020	108.4333	281.9092	.5413	.8621
VAR00021	108.8667	285.1540	.5148	.8630
VAR00022	109.4000	286.1103	.5066	.8633
VAR00023	108.8000	276.7172	.6299	.8596
VAR00024	108.6000	281.9034	.6053	.8610
VAR00025	109.3667	284.9299	.7160	.8608
VAR00026	109.0667	288.4092	.4690	.8642
VAR00027	109.0667	286.3402	.4950	.8635
VAR00028	109.0667	286.9609	.4373	.8646
VAR00029	108.7000	286.8379	.4378	.8646
VAR00030	109.0000	283.7931	.5640	.8620
VAR00031	109.8667	297.2920	.2487	.8684
VAR00032	108.2333	295.3575	.2537	.8685
VAR00033	108.4000	289.8345	.3913	.8657
VAR00034	108.9667	283.7575	.5567	.8621
VAR00035	107.8333	287.4540	.4352	.8647

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 35

Alpha = .8694

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	108.8667	373.2230	.3418	.9132
VAR00002	107.6333	366.0333	.5202	.9104
VAR00003	108.1000	367.2655	.5010	.9107
VAR00004	108.6333	365.0678	.5555	.9099
VAR00005	107.8333	390.0057	.0149	.9175
VAR00006	108.4000	374.1793	.4877	.9111
VAR00007	108.5000	378.9483	.3008	.9133
VAR00008	108.2000	367.1310	.5408	.9102
VAR00009	108.4333	371.4264	.5802	.9102
VAR00010	108.8000	374.9931	.3642	.9126
VAR00011	107.4000	389.7655	.0278	.9168
VAR00012	108.2000	365.2000	.6042	.9094
VAR00013	107.9667	367.9644	.5578	.9100
VAR00014	108.1333	360.1885	.7647	.9074
VAR00015	108.5333	368.3264	.4981	.9108
VAR00016	108.0667	361.0989	.6062	.9091
VAR00017	108.1667	361.0402	.6140	.9090
VAR00018	108.4333	371.7713	.5222	.9107
VAR00019	108.3000	359.1828	.8251	.9068
VAR00020	108.4667	367.4989	.6048	.9096
VAR00021	108.0667	396.5471	-.1360	.9183
VAR00022	108.6000	376.1103	.4576	.9115
VAR00023	108.1667	362.5575	.6645	.9085
VAR00024	107.9667	354.4471	.7154	.9073
VAR00025	108.7000	393.3897	-.0609	.9164
VAR00026	108.9333	385.5126	.0864	.9175
VAR00027	108.0333	363.8264	.5602	.9098
VAR00028	108.2667	365.1678	.5635	.9098
VAR00029	108.5667	360.7368	.6848	.9082
VAR00030	108.2667	372.6161	.5223	.9107
VAR00031	108.5000	363.0172	.6667	.9086
VAR00032	108.9667	378.9299	.3100	.9132
VAR00033	108.3333	356.3678	.7602	.9069
VAR00034	107.3667	357.2057	.6636	.9081
VAR00035	108.0667	397.3057	-.1484	.9189

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 35

Alpha = .9136

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	111.3667	442.1713	.4806	.9158
VAR00002	110.9333	439.5816	.4435	.9159
VAR00003	110.9333	460.5471	-.0372	.9215
VAR00004	111.6333	425.6195	.5691	.9142
VAR00005	111.9333	431.7195	.5272	.9148
VAR00006	112.8667	442.4644	.3080	.9177
VAR00007	111.9000	442.1621	.3157	.9176
VAR00008	112.9667	440.6540	.3412	.9173
VAR00009	111.2333	454.2540	.0602	.9219
VAR00010	112.2667	447.7885	.2563	.9180
VAR00011	111.5333	434.5333	.3866	.9170
VAR00012	111.8667	444.3264	.2716	.9182
VAR00013	112.0000	438.6897	.3932	.9166
VAR00014	112.2000	439.3379	.3183	.9179
VAR00015	111.1667	455.5920	.0667	.9203
VAR00016	112.2667	423.4437	.7026	.9125
VAR00017	112.2333	431.2885	.7403	.9131
VAR00018	111.7000	428.9069	.6154	.9138
VAR00019	111.7000	425.2517	.6586	.9131
VAR00020	111.7000	422.7690	.6767	.9127
VAR00021	112.1333	435.1540	.4727	.9156
VAR00022	112.0333	423.1368	.6403	.9132
VAR00023	112.5667	441.0126	.3613	.9169
VAR00024	111.8333	431.5230	.6007	.9141
VAR00025	111.7333	431.8575	.5867	.9142
VAR00026	112.2333	438.4609	.4657	.9157
VAR00027	112.3333	429.5402	.5961	.9140
VAR00028	112.3333	431.4713	.5140	.9150
VAR00029	111.9000	428.9897	.5942	.9140
VAR00030	112.2333	425.3575	.6880	.9128
VAR00031	111.4333	431.3575	.5312	.9148
VAR00032	111.6333	436.1023	.6147	.9144
VAR00033	111.6333	421.5506	.7174	.9122
VAR00034	112.1667	428.2816	.6610	.9133
VAR00035	111.0667	425.1678	.6205	.9135

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 35

Alpha = .9178

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	42.9333	56.5471	.2210	.6838
VAR00002	43.1000	57.6103	.1987	.6856
VAR00003	42.9000	59.1966	.0153	.7000
VAR00004	43.1000	57.8172	.1783	.6869
VAR00005	41.3000	46.2862	.5328	.6419
VAR00006	41.1000	48.6448	.5227	.6468
VAR00007	42.6000	56.1103	.2203	.6840
VAR00008	42.0000	58.2759	.0840	.6948
VAR00009	43.0000	57.2414	.2341	.6833
VAR00010	42.7333	60.1333	-.0408	.6994
VAR00011	42.5000	56.0517	.3041	.6778
VAR00012	42.7667	56.5989	.2156	.6842
VAR00013	42.6000	56.1103	.2203	.6840
VAR00014	42.5000	52.8793	.4727	.6610
VAR00015	42.4000	54.1793	.4672	.6653
VAR00016	42.7333	53.9264	.3930	.6684
VAR00017	41.3000	49.2517	.3502	.6723
VAR00018	42.3333	58.5747	.0160	.7061
VAR00019	42.8000	54.8552	.3735	.6716
VAR00020	42.7667	55.6333	.2445	.6818
VAR00021	42.6000	57.0759	.1745	.6876
VAR00022	43.1333	59.8437	-.0172	.6991

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 22

Alpha = .6912

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	43.4000	64.5931	.2455	.6835
VAR00002	43.4333	66.8747	-.0199	.6947
VAR00003	43.2667	64.4782	.1246	.6904
VAR00004	43.2000	64.9931	.1183	.6900
VAR00005	43.4000	66.2483	.0252	.6949
VAR00006	43.2333	66.0471	.0217	.6968
VAR00007	43.2333	61.7713	.3488	.6735
VAR00008	43.2333	64.8747	.1292	.6893
VAR00009	42.7333	56.9609	.5599	.6497
VAR00010	42.6667	57.2644	.5379	.6519
VAR00011	42.3667	60.3782	.2708	.6786
VAR00012	42.5333	58.5333	.4581	.6602
VAR00013	42.8333	61.6609	.2509	.6804
VAR00014	41.9333	62.1333	.1846	.6877
VAR00015	41.7000	54.7000	.4409	.6564
VAR00016	42.1667	56.7644	.3852	.6646
VAR00017	42.2333	64.1851	.1068	.6933
VAR00018	40.7333	63.2368	.0589	.7089
VAR00019	40.8667	57.4989	.3335	.6716
VAR00020	43.1333	61.9126	.3893	.6721
VAR00021	42.7333	63.0299	.2129	.6836
VAR00022	42.9667	63.0678	.2553	.6806

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 22

Alpha = .6904

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	42.9333	71.4437	.5859	.7052
VAR00002	43.2333	73.2885	.5361	.7112
VAR00003	42.8000	69.4759	.5377	.7039
VAR00004	43.2667	72.9609	.5283	.7107
VAR00005	43.1667	71.3851	.6494	.7029
VAR00006	42.9667	75.2057	.3087	.7248
VAR00007	43.0667	72.5471	.4471	.7138
VAR00008	43.1000	76.4379	.2748	.7273
VAR00009	42.8333	77.7299	.2355	.7300
VAR00010	43.0333	76.0333	.3693	.7223
VAR00011	42.9333	70.1333	.7391	.6967
VAR00012	42.8667	75.2230	.2125	.7342
VAR00013	41.5333	86.1885	-.2522	.7724
VAR00014	42.0667	79.1678	.0874	.7410
VAR00015	42.3000	78.9069	.0721	.7446
VAR00016	42.5333	77.3609	.1309	.7408
VAR00017	42.9667	76.1713	.2660	.7279
VAR00018	41.9667	84.9989	-.2088	.7656
VAR00019	43.1333	72.3264	.4887	.7112
VAR00020	42.7333	74.6161	.2857	.7267
VAR00021	43.0333	75.1368	.3321	.7232
VAR00022	43.0333	74.9989	.3115	.7245

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 22

Alpha = .7356

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	43.5000	51.7759	-.0803	.5744
VAR00002	43.4333	46.6678	.3701	.5239
VAR00003	43.4333	47.2885	.2735	.5339
VAR00004	42.8333	49.5920	.0428	.5666
VAR00005	41.6333	46.9299	.0815	.5725
VAR00006	43.3333	48.5057	.1762	.5464
VAR00007	41.4667	48.8092	.0392	.5737
VAR00008	43.5333	52.4644	-.1411	.5806
VAR00009	43.4000	47.1448	.4157	.5245
VAR00010	42.7667	45.2195	.2534	.5321
VAR00011	43.0667	50.7540	-.0094	.5700
VAR00012	43.3333	48.7816	.1665	.5478
VAR00013	43.5333	51.7747	-.0772	.5715
VAR00014	42.7667	45.9092	.2300	.5368
VAR00015	42.8667	48.9471	.0742	.5626
VAR00016	43.3000	47.3897	.1569	.5496
VAR00017	40.8667	47.3609	.1844	.5448
VAR00018	42.9000	46.5069	.2850	.5302
VAR00019	43.4000	47.7655	.2346	.5389
VAR00020	42.9000	42.5759	.5097	.4890
VAR00021	42.9000	43.6103	.5104	.4957
VAR00022	43.1333	47.9126	.2686	.5366

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 22

Alpha = .5581

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00001	40.3667	66.9989	.2692	.7313
VAR00002	39.8667	67.9126	.1825	.7380
VAR00003	40.1667	68.5575	.1655	.7386
VAR00004	39.7667	66.8057	.2489	.7330
VAR00005	40.3667	68.9299	.1634	.7381
VAR00006	40.2667	69.5126	.0831	.7456
VAR00007	40.0333	65.6885	.3147	.7279
VAR00008	39.8000	65.4759	.2358	.7361
VAR00009	40.0667	65.4437	.4175	.7216
VAR00010	40.3333	68.5747	.2217	.7343
VAR00011	39.9667	64.1023	.3528	.7246
VAR00012	39.9667	63.6195	.4093	.7199
VAR00013	39.9000	67.6103	.1952	.7372
VAR00014	40.4667	68.1885	.2714	.7316
VAR00015	40.1000	63.8172	.5036	.7148
VAR00016	39.1667	62.9023	.3795	.7221
VAR00017	40.2000	66.5103	.3556	.7260
VAR00018	39.9667	65.7575	.3773	.7240
VAR00019	39.1667	62.9023	.3795	.7221
VAR00020	40.2667	65.7885	.4275	.7218
VAR00021	40.3333	68.0920	.2102	.7353
VAR00022	40.0667	67.9264	.2937	.7304

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 22

Alpha = .7390

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวชยากร นรินทร์หงษ์ทอง เกิดเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2526 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาคณะครุศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป-เคมี สาขามัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ จากหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2548 และเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2551 ปัจจุบันทำงานเป็นครูกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ